

DERDE GENERATIE BURGERPARTICIPATIE

onderzoek in Giessenlanden naar de relatie tussen de motivatie van inwoners om een burgerinitiatief te nemen en het schaalniveau van het burgerinitiatief

*'Als de samenleving verandert, moet je
niet domweg vasthouden aan wat je
gewend was'.*

Desiderius Erasmus

Universiteit:	Erasmus Universiteit Rotterdam
Opleiding:	Bestuurskunde (master)
Student:	ir. P.P. (Peter-Paul) Stoof
Studentnummer:	419902
Begeleider:	mr. dr. J.A. (Jacko) van Ast
Tweede lezer:	dr. A.R. (Arthur) Edwards
Datum:	20 augustus 2016

Voorwoord

En dan is het zover. Er komt een einde aan de parttime masterstudie bestuurskunde. Het was hard werken en het kostte veel tijd. Maar het heeft me veel opgeleverd. Met heel veel plezier heb ik de verschillende vakken gevolgd en kijk ik terug op de afgelopen periode.

Daaronder valt ook het sluitstuk; het schrijven van deze scriptie. Ook dat was een intensief traject waarbij het gevoel van onbehagen en positivisme over mijn voortgang elkaar konden afwisselen op volstrekt onverwachte en willekeurige momenten. Mijn nieuwsgierigheid naar de uitkomst van het onderzoek bleef onverminderd groot. In dit onderzoek heb ik namelijk twee van mijn interesses gecombineerd. Dat zijn beweegredenen voor menselijk gedrag en burgerparticipatie.

Dit onderzoek naar burgerinitiatieven is uitgevoerd in de gemeente Giessenlanden. Een reden daarvoor was dat ik de gemeentesecretaris van die gemeente (Marko Does) al kende vanwege een gezamenlijk arbeidsverleden. Hij had me enkele jaren geleden al eens verteld dat 'zijn' gemeente burgerparticipatie omarmt. Dus grote kans dat in deze gemeente burgerinitiatieven zichtbaar waren.

Dit onderzoek is niet tot stand gekomen vanuit een afgesloten zolderkamer. Ook anderen hebben mij geholpen. Op de eerste plaats dank ik dan ook mijn scriptiebegeleider mr. dr. Jacko van Ast die continu reflecteerde op mijn tussenproducten en me liet nadenken over mijn doelstelling en centrale vraag. De overleggen in Rotterdam vond ik altijd plezierig, ook al verliet ik steeds het pand met huiswerk. Dr. Arthur Edwards dank ik voor zijn constructieve opmerkingen in de laatste fase van dit onderzoek.

Marko Does en Pierre Schefferlie van de gemeente Giessenlanden; jullie beiden ook bedankt voor de gesprekken over mijn tussenproducten en de werkplek waar ik ongestoord kon doorwerken.

Dank aan de initiatiefnemers die tijd vrijmaakten om zich door mij te laten interviewen. Het mag duidelijk zijn dat ik dit onderzoek niet zou kunnen uitvoeren zonder de gesprekken met jullie.

Myriam, Peter en Menno, jullie dank ik bijzonder veel voor de gezelligheid in de collegebanken en daarbuiten. Mooi hoogtepunt was de studiereis naar Kopenhagen inclusief de onverwachte overnachting in Eindhoven daar aan voorafgaand omdat we de vlucht hadden gemist. Ik had dit allemaal niet willen missen.

Drie heel dikke kussen voor Femke, Koen en Manon. Ik hoop dat ik jullie heb laten zien dat je nooit te oud bent om te leren. Dat gun ik jullie later ook. Jullie zijn mijn toppers!

Maar mijn lieve vrouw Inge ben ik de allermeeeste dank verschuldigd. Niemand anders dan jij heeft ervoor gezorgd dat ik mij volledig kon concentreren op mijn studie en mij minder om de zorgtaken binnen het gezin hoefde te bekommeren. Dat je af en toe alleen met de kinderen op pad ging, zodat ik rustig in huis kon werken, is mij natuurlijk niet ontgaan. Maar vanaf nu ben ik er weer bij!

Peter-Paul Stoof

Ulvenhout, augustus 2016

Samenvatting

In de literatuur worden drie generaties burgerparticipatie onderscheiden. Bij de eerste en tweede generatie burgerparticipatie is het steeds de overheid die bepaalt over welke onderwerpen en binnen welke bandbreedte een inwoner mag meepraten of -beslissen. Het is de overheid die de mate van burgerparticipatie bepaalt. Dat is anders bij de derde generatie burgerparticipatie. Sinds de eeuwwisseling laten burgers zich namelijk niet meer alleen op uitnodiging van de overheid betrekken bij onderwerpen in het publieke domein; zij nemen ook zelf initiatieven. En daar is niet per definitie een overheid bij betrokken.

De gemeente Giessenlanden ziet de voordelen van inwoners die proactief zijn binnen het publieke domein of openbare ruimte. Mede om die reden werkt deze gemeente volgens de principes van de deliberatieve democratie. Zij wil de energie benutten, die bij personen die een burgerinitiatief nemen aanwezig is, en wenst dat dit fenomeen ook levendig blijft in de toekomst. Om het levendig te kunnen houden is het interessant te weten waarom mensen een burgerinitiatief nemen.

Burgerinitiatieven worden genomen op verschillende schaalniveaus, en daarachter zitten verschillende typen burgers. Dit onderzoek richt zich op de vraag welke relatie er is tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven.

In dit onderzoek wordt burgerinitiatief gedefinieerd als publieke waardecreatie door burgers en kan plaatsvinden op het niveau van dorpskern, buurt of straat. De verschillende motieven die een rol kunnen spelen om een burgerinitiatief te nemen zijn: 1) het verkrijgen van een persoonlijk en tastbaar voordeel; 2) de behoefte zichzelf competent te voelen; 3) de behoefte aansluiting te hebben met een sociale groep en 4) het geloof om vanuit principiële overwegingen het goede te doen. Daarmee is overigens niet bedoeld te stellen dat deze vier motieven ook limitatief zijn.

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn acht burgerinitiatieven in Giessenlanden onderzocht door middel van een meervoudige praktijkgerichte casestudie. Die burgerinitiatieven liggen in verschillende kernen verspreid over de gemeente. Op kernniveau zijn vier initiatieven onderzocht en op buurtniveau drie. Op straatniveau was één burgerinitiatief voorhanden voor dit onderzoek.

Tabel 1 biedt uitgesplitst naar schaalniveau het overzicht van de motieven van inwoners van de gemeente Giessenlanden die naar voren zijn gekomen in de onderzochte casussen.

Tabel 1. Motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief.

Motivatie	Burgerinitiatief							
	Kernniveau				Buurtniveau			Straatniveau
	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel</i>	-	-	-	-	++	-	-	+
<i>Competent willen voelen</i>	+	-	+	+	-	-	-	-
<i>Aan willen sluiten bij een sociale groep</i>	++	++	++	+	++	+	-	++
<i>Principieel goede dingen willen doen</i>	++	+	+	++	++	+	+	++

- geen of nauwelijks aanwijzingen voor, + enige aanwijzingen voor, ++ duidelijke aanwijzingen voor

Bij burgerinitiatieven binnen alle onderzochte schaalniveaus zijn de motieven 'aansluiten bij een sociale groep' en 'principieel goede dingen' doen gesignaleerd. Het lijkt er daarmee op dat inwoners niet zozeer het initiatief nemen voor persoonlijk gewin, maar dat zij vooral zoeken naar aansluiting met andere dorpsgenoten en de samenleving willen inrichten vanuit hun eigen principiële overtuigingen. Dus in mindere mate egoïstisch gedrag maar vooral vanuit sociale en humanistische ideeën.

In vrijwel alle gevallen spelen meerdere motieven een rol bij het nemen van een burgerinitiatief. Daarnaast kunnen gelijktijdig meerdere motieven prominent aanwezig zijn. De mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen of om zich te profileren (ook wel zich competent willen voelen) is in de onderzochte initiatieven het best naar voren gekomen op het schaalniveau van de kern. Omgekeerd zijn juist op de schaalniveaus lager dan de kern, indicaties dat het motief wijst op het realiseren van een eigen voordeel terwijl dat op kernniveau weinig is waargenomen. De mogelijkheden voor profilering of ontwikkeling van de eigen competenties zijn vermoedelijk ook groter bij initiatieven op kernniveau dan op niveau van een buurt of straat. Het willen aansluiten bij een sociale groep komt bij alle niveaus duidelijk als motief naar voren. De motieven voor het nemen van een burgerinitiatief op buurtniveau is nauwelijks onderscheidend gebleken ten opzichte van de andere schaalniveaus.

Het antwoord op de centrale vraag uit dit onderzoek, te weten 'welke relatie is er tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven', is daarmee beantwoord.

Dit onderzoek heeft als doel een bijdrage te leveren aan de discussie in de gemeente Giessenlanden over het levendig houden van het thema burgerinitiatieven onder inwoners. Daarvoor is onderzocht welke motieven inwoners uit Giessenlanden hebben om op een bepaald schaalniveau een burgerinitiatief te nemen. Op basis van de conclusies zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

1. benadruk, voor het levendig houden van burgerinitiatieven op kernniveau, dat een inwoner aan anderen mag laten zien wat hij voor het dorp kan betekenen;

2. voor het levendig houden van burgerinitiatieven op buurtniveau zijn geen specifieke aanbevelingen te geven;
3. voer intern de discussie in hoeverre de gemeente Giessenlanden het najagen van een eigen belang wil stimuleren en faciliteren om zodoende meer burgerinitiatieven op straatniveau te krijgen;
4. stimuleer de ontwikkeling van sociale netwerken en onderlinge interacties;
5. stimuleer dat een burgerinitiatief breed onder de aandacht wordt gebracht bij andere inwoners van het dorp;
6. indien een burgerinitiatief in eerste instantie niet aansluit op de hoofddoelstelling van de gemeente wijs het dan niet direct af en ga in gesprek met de initiatiefnemer om te zoeken naar zijn diepere doelen. Mogelijk kunnen die diepere doelen ook op een wijze benaderd worden die aansluit op gemeentelijk beleid;
7. zet het ingeslagen traject in de richting van de deliberatieve democratie voort, zodat ruimte blijft ontstaan voor nieuwe burgerinitiatieven op alle schaalniveaus;
8. benut de mogelijkheden vanuit de markt, maar zorg dat marktpartijen niet ongewild het initiatief overnemen van burgers.

Een onderzoek is nooit compleet. Er blijft altijd ruimte voor nader onderzoek. Ook uit dit onderzoek volgt een aantal aanbevelingen voor vervolgstudies. Naast de motieven om wél een burgerinitiatief te nemen, kunnen er barrières zijn die inwoners ervan weerhouden om initiatiefrijk te zijn. Het 'willen' en 'kunnen' zijn met elkaar verbonden, maar in dit geval is alleen het willen onderzocht. Het is interessant te achterhalen welke barrières inwoners ervaren. Daarnaast vonden de casestudies voor dit onderzoek plaats in een landelijke gemeente. Het is de vraag of de sociale en principiële motieven, die met name zijn waargenomen, typerend zijn voor inwoners van een dergelijke gebied. Tot slot is waargenomen dat ook bedrijven gemotiveerd kunnen zijn om bij te dragen aan de creatie van publieke waarde. Maar welke motieven zouden bedrijven in de gemeente Giessenlanden hebben om dat te doen?

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	13
1.1	Achtergrond.....	13
1.2	Projectkader	14
1.3	Doelstelling.....	15
1.4	Onderzoeksmodel	15
1.5	Centrale vraag en deelvragen	16
1.6	Afbakening van het onderzoek	16
1.7	Relevantie van het onderzoek.....	17
1.8	Opbouw van het onderzoek	19
2	Theoretisch kader	20
2.1	Globaal conceptueel model	20
2.2	Burgerinitiatief	20
2.2.1	Terugtrekkende overheid.....	20
2.2.2	Betekenis	22
2.2.3	Schaalniveaus	26
2.2.4	Definitie	26
2.2.5	Kritiek op burgerinitiatieven.....	27
2.3	Motivatie	27
2.3.1	Motivatie als een determinant voor gedrag.....	27
2.3.2	Verschillende motieven	28
2.3.3	Betekenis	28
2.3.4	Onafhankelijke variabelen.....	32
2.3.5	Dominante motivatie.....	32
3	Methoden	33
3.1	Onderzoeksstrategie	33
3.2	Onderzoeksmethoden.....	34
3.3	Selectie van de casus.....	35
3.3.1	Burgerinitiatief.....	35
3.3.2	Schaalniveau	36
3.4	Kwaliteitseisen.....	36
3.4.1	Betrouwbaarheid	36
3.4.2	Validiteit.....	36

3.4.3. Controleerbaarheid	37
3.5 Op weg naar de empirie	37
3.5.1. Definitief conceptueel model	37
3.5.2. Operationalisatie	38
4 Burgerinitiatieven in Giessenlanden.....	45
4.1 Inleiding	45
4.2 De methode Giessenlanden	46
4.3 Burgerinitiatieven op kernniveau.....	46
4.3.1 De Dorpskamer in Giessenburg	46
4.3.2 Het Laarzenpad in Hoornaar.....	49
4.3.3 De Bloembakkenbrug in Noordeloos.....	51
4.3.4 't Waardje in Arkel	53
4.4 Burgerinitiatieven op buurtniveau	56
4.4.1 De Speeltuin in Arkel	56
4.4.2 De Steiger in Giessen-Oudekerk.....	58
4.4.3 De Sportkooi in Schelluinen.....	60
4.5 Burgerinitiatief op straatniveau	62
4.5.1 Het Wilgenpad in Noordeloos	62
5 Analyse.....	65
5.1 Burgerinitiatief op kernniveau	65
5.2 Burgerinitiatief op buurtniveau.....	67
5.3 Burgerinitiatief op straatniveau	69
6 Conclusies en aanbevelingen.....	71
6.1 Conclusies.....	71
6.2 Aanbevelingen.....	73
7 Reflectie en onderzoeksagenda.....	77
7.1 Reflectie.....	77
7.2 Onderzoeksagenda.....	78
Literatuurlijst:.....	79
Bijlage 1: Interview handleiding	82
Bijlage 2: Reactiemogelijkheid op de transcriptie.....	85
Bijlage 3: Codering van de transcripties	86

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Burgers laten zich niet meer alleen op uitnodiging van de overheid betrekken bij onderwerpen in het publieke domein; zij nemen ook zelf initiatieven. In die gevallen moet de overheid een standpunt innemen over het al dan niet toestaan daarvan. In plaats van sturen moet de overheid reageren.

De afgelopen decennia heeft de overheid al steeds meer losgelaten. De sturing en zeggenschap over het publieke domein is de laatste decennia verschoven richting de samenleving. De samenleving werd steeds meer betrokken bij het opstellen van overheidsbeleid en kreeg geleidelijk aan meer invloed. In dat proces worden vaak drie generaties burgerparticipatie onderscheiden. “De generaties dienen niet te worden opgevat als benaderingen die elkaar in de loop der jaren vervangen, maar veeleer als een verdere uitbouw en doorontwikkeling (...). De drie generaties bestaan dus naast elkaar” (Van de Wijdeven, De Graaf & Hendriks, 2013, p. 9). Die generaties volgen uit het feit dat de burger steeds hoger is opgeleid en mondiger wordt.

De eerste generatie burgerparticipatie ontstond vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw doordat de overheid het voor burgers mogelijk maakte te reageren op beleid dat gemaakt werd door de overheid. Deze vorm van ‘inspraak’ is wettelijk vastgelegd en daarmee een verworven recht geworden. Naast deze reactieve participatievorm kwam vanaf de jaren negentig met ‘coproductie’ de mogelijkheid voor inwoners om vroegtijdig bij de beleidsvorming betrokken te worden. Het idee hierachter is dat als burgers betrokken worden bij beleidsontwikkelingen de kwaliteit van besluitvorming beter zou zijn omdat specifieke kennis en invalshoeken van verschillende instanties of personen betrokken worden bij de overweging (Van Ast & Boot, 2003, p. 555). Daarnaast is het mogelijk dat door de betrokkenheid van de diverse spelers bij de beleidsvoorbereiding, draakvlak voor dat beleid ontstaat. Bij coproductie is het nog altijd de overheid die bepaalt bij welke onderwerpen burgers aan de ontwerptafel mogen plaatsnemen en bij welke niet.

Dat verandert tijdens de eeuwwisseling als burgers niet meer afwachten tot ze van de overheid iets mogen doen. Proactief zetten zij zich binnen het publieke domein in voor algemene doeleinden. Daarbij zijn de rollen tussen overheid en burgers omgedraaid. Dit is typerend voor de derde generatie burgerparticipatie. Binnen deze generatie vallen de burgerinitiatieven waarbij burgers in sommige gevallen aan de overheid vragen of zij hun initiatief wil faciliteren (Van de Wijdeven et al., 2013, p. 9). Deze initiatieven hebben betrekking op een grote diversiteit aan onderwerpen omdat het feit of een burger zich proactief opstelt, afhankelijk van wat hij zelf belangrijk vindt. Ook de reikwijdte of het gebied waarop het burgerinitiatief effect heeft kan variëren. Volgens Kilic komt dat doordat verschillende typen burgers bestaan die ook verschillende type burgerinitiatieven nemen (2008, p. 18). Zij onderscheidt in dat verband de handen uit de mouwen-burger, de informele leider en de ondernemende burger. Burgerinitiatieven worden gepleegd op verschillende schaalniveaus en daarachter zitten de verschillende burgertypen.

De derde generatie burgerparticipatie is een spannende en interessante generatie voor overheden. Dit geldt juist voor gemeenten. Van de bestuurslagen rijk, provincies, gemeenten, staan gemeenten het dichtst bij de burgers. Sommige gemeenten of lokale politici hebben moeite met deze aanvullende en

nieuwe rol die zij moet innemen als gevolg van de proactieve burger. Zij voelen zich aangetast in hun primaat en vinden dat het volk zich door haar dient te laten representeren en eens in de zoveel jaar input moet bieden via het stemhokje (Verhoeven, 2010, p. 178). Of er is scepsis over wat de burger zou kunnen.

Er zijn ook gemeenten die de aanwezige energie in de samenleving als een positieve ontwikkeling zien en die energie juist willen benutten.

1.2 Projectkader

Giessenlanden is een van de gemeenten die de energie uit de samenleving los wil maken. Deze Zuid-Hollandse gemeente zet al enkele jaren in op het verstevigen van haar contacten met de samenleving. Zij wil de kracht van de samenleving optimaal benutten en werkt daarom intensief samen met haar bewoners, organisaties, verenigingen en ondernemers (Giessenlanden, 2014, p. 2). Zij noemen dit 'het goede gesprek'. Tijdens dat goede gesprek gaan gemeente en inwoners samen en op basis van gelijkwaardigheid op zoek naar de behoeften, worden over en weer ideeën uitgewisseld en wordt gesproken over (verschillende) oplossingsrichtingen. De gemeente Giessenlanden maakt samen met haar inwoners coproducten. Coproductie valt onder de zogenaamde tweede generatie burgerparticipatie.

Het komt ook voor dat inwoners een proactieve houding aannemen en het initiatief nemen om iets te realiseren wat zij belangrijk vinden voor hun straat, buurt of dorpskern. De gemeente maakt al enkele jaren dankbaar gebruik van de ideeën die ontstaan in de samenleving zelf. In dat geval hanteert de gemeente 'het goede gesprek' en neemt hooguit een faciliterende rol aan.

De gemeente Giessenlanden wil dat hun dorpskernen zodanig worden vormgegeven dat ze goed aansluiten op de wensen en behoeften van de inwoners. Daarvoor is het nodig dat inwoners hun eigen wensen en behoefte ook daadwerkelijk kenbaar maken. Die worden bij uitstek zichtbaar via burgerinitiatieven. De gemeente Giessenlanden wil daarom dat inwoners actief en energiek blijven en het initiatief blijven nemen om haar eigen sociale en fysieke leefomgeving te verbeteren.

Een inwoner heeft een motief dat hem of haar aanzet om daadwerkelijk een burgerinitiatief te nemen op het schaalniveau dat hij als belangrijk ziet. Er kunnen verschillende motieven van toepassing zijn die dat gedrag verklaren. Om de energie in de samenleving met betrekking tot burgerinitiatieven te behouden, kan de gemeente Giessenlanden inspelen op die specifieke motieven die daarop voor inwoners van toepassing zijn.

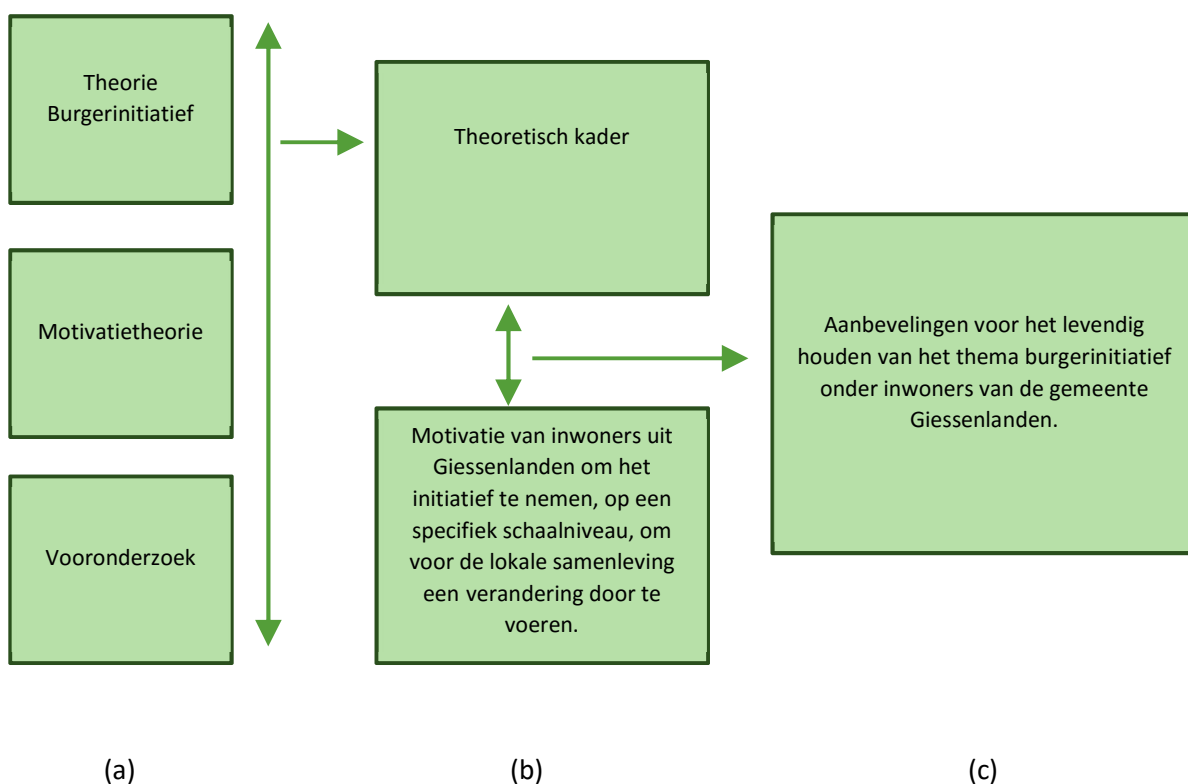
Onderzoek naar burgerinitiatieven in relatie tot de motivatie van inwoners in zijn algemeenheid kan een vertoebeld beeld opleveren omdat daardoor de verschillende schaalniveaus van burgerinitiatieven, en daarmee de te onderscheiden typen burgers, op één hoop belanden. Om het thema burgerinitiatief levendig te houden is het voor de gemeente van waarde om in discussies daarover zich te kunnen richten op de motivatie van de specifieke groep burgers, die op de verschillende schaalniveaus een burgerinitiatief neemt. Daarvoor is het nodig om kennis te hebben van de motivatie van inwoners voor het nemen van een burgerinitiatief op de verschillende schaalniveaus. Maar wat is de relatie tussen het

schaalniveau van een burgerinitiatief en de motivatie van een inwoner om juist op dat schaalniveau een initiatief te nemen?

1.3 Doelstelling

Dit onderzoek beoogt een bijdrage te leveren aan de discussie in de gemeente Giessenlanden over het levendig houden van het thema burgerinitiatief onder inwoners door de relatie tussen de beweegredenen van inwoners uit Giessenlanden voor het nemen van een burgerinitiatief en het schaalniveau daarvan te verklaren op basis van de motivatietheorie.

1.4 Onderzoeksmodel

Beschrijving van het model

(a) Een bestudering van verschillende theorieën en onderzoeksresultaten op het terrein van burgerinitiatieven en motivatie levert een theoretisch kader op (b), op basis waarvan de relatie wordt gezocht tussen de beweegredenen van inwoners uit Giessenlanden voor het nemen van een burgerinitiatief en het schaalniveau daarvan. De beoordelingsresultaten worden verwerkt tot aanbevelingen (c) voor het levendig houden van het thema burgerinitiatief onder inwoners van de gemeente Giessenlanden.

1.5 Centrale vraag en deelvragen

Met inachtneming van de geformuleerde doelstelling staat in dit onderzoek de volgende vraag centraal.

Welke relatie is er tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven?

Om deze centrale vraag te kunnen beantwoorden is deze uitgewerkt in onderstaande deelvragen.

Deelvragen:

Theoretische deelvragen

- 1) Wat wordt verstaan onder een burgerinitiatief en welke schaalniveaus zijn daarin te onderscheiden?
- 2) Welke motieven kunnen inwoners hebben om een burgerinitiatief te nemen?

Empirische deelvragen

- 3) Welke initiatieven in Giessenlanden vallen onder de categorie burgerinitiatief en wat is het schaalniveau daarvan?
- 4) Welke relatie is er tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven?

1.6 Afbakening van het onderzoek

Gedrag, zoals het nemen van een burgerinitiatief, wordt niet alleen beïnvloed door specifieke motivatoren. Ook zal een gemotiveerd persoon die gedrag vertoont, daarvoor de specifieke vaardigheden en mogelijkheden bezitten. Deze vaardigheden en mogelijkheden zijn de zogenaamde facilitators. Zij hebben, naast de motivators, een aparte afhankelijkheidsrelatie met gedrag (Alford, 2009). In de literatuur wordt dit onderscheid tussen motivators en facilitators ook wel aangeduid als het verschil tussen willen en kunnen. In dit onderzoek laten wij het 'kunnen' achterwege. Wij onderzoeken de motivatie van personen die daadwerkelijk bij een burgerinitiatief betrokken zijn of zijn geweest. Wij gaan niet op zoek naar de barrières (het niet kunnen) van personen om géén burgerinitiatief te nemen. Naast het willen en het kunnen is ook het niet weten een oorzaak dat iemand gedrag niet vertoont (Han, 2009, p. 114). Ook dat aspect blijft in dit onderzoek buiten beschouwing.

Er is een aantal factoren die bevorderend of juist belemmerend werken op het proces van het opzetten en uitvoeren van een burgerinitiatief (Timmerman, 2014, p. 4). Het is daardoor voorstelbaar dat de verschillende interventiemogelijkheden van de gemeente ook een andere uitwerking hebben op de motivatie van inwoners om een burgerinitiatief te nemen. Ook de interventie van de gemeente kan een motivatie vergroten of verkleinen. Wij gaan in dit onderzoek niet op zoek naar de uitwerking van de verschillende interventiemogelijkheden van een gemeente op een specifieke motief, maar beperken ons tot de motivatie die van toepassing is voor het nemen van een burgerinitiatief op de te onderscheiden schaalniveaus.

1.7 Relevantie van het onderzoek

Wetenschappelijke relevantie

“Politiek gaat over de vraag ‘wie krijgt wat, en hoe?’” (Bekkers, 2012, p. 15). De politiek kan met gezag deze verdeling voor de inwoners maken, omdat zij ook is gekozen door de inwoners. Deze bestuursvorm is de representatieve democratie.

Bij een burgerinitiatief maken inwoners zelf keuzen die in de uitvoering ook zichtbaar worden voor de samenleving als geheel. Personen die een burgerinitiatief nemen krijgen daarmee ook meer en directe invloed die wel een uitwerking heeft op anderen. Bij de keuzen die deze personen daarin maken worden (soms onbewust) verschillende waarden betrokken en tegen elkaar afgewogen. Deze bestuursvorm, waarbij inwoners een meer directe invloed kunnen uitoefenen op publieke onderwerpen, valt onder de noemer van de directe democratie.

Onder wetenschappers is discussie over de voor- en nadelen van directe democratie. Tegenstanders van deze bestuursvorm belichten doorgaans dat een (te) select gezelschap zou participeren waardoor een uitkomst ook niet democratisch zou zijn. Er zou een minderheidsbelang vertegenwoordigd worden door de personen die deelnemen. Die minderheid maakt dan keuzen die ook gevolgen hebben voor de afwezige meerderheid. Personen die wél frequent deelnemen aan de directe democratie worden ook wel aangeduid als *usual suspects* of participatie-experts (BZK, 2013).

Voorstanders van de directe democratie daarentegen benadrukken dat het verstarde denkkaders kan doorbreken en verrassende en verfrissende ideeën oplevert. Het zou bovendien de prestatie van de overheid verhogen (McAtee & Wolak, 2011, p. 46).

De resultaten van dit onderzoek kunnen een bijdrage leveren aan het bestuurlijk debat over hoe men wenst om te gaan met burgerinitiatieven. Het beeld kan geschetst worden dat de *usual suspects* via burgerinitiatieven vooral hun eigen belangen zouden willen doordrukken. Dit onderzoek beoogt de daadwerkelijke motivaties bloot te leggen die van toepassing zijn voor de verschillende schaalniveaus die een burgerinitiatief kan hebben. Daardoor kan de wetenschappelijke discussie niet alleen gevoerd worden over de drijfveren die dat gedrag veroorzaken. Het kan zich ook richten op een specifiek schaalniveau waarop een burgerinitiatief plaatsvindt.

Het draagt daarmee bij aan de bestuurskundige kennis over de derde generatie burgerparticipatie. Over de derde generatie burgerparticipatie zijn nog relatief weinig theorieën ontwikkeld (Kilic, 2008). Dat geldt dan zeker in combinatie met de motivatie om een burgerinitiatief te nemen en het schaalniveau daarvan.

Maatschappelijke relevantie

Volgens Louis Pasteur is de ware democratie er een welke ieder individu toestaat om zijn beste krachten aan de mensheid te geven (Held, 2012). De overheid probeert momenteel de krachten van ‘de mensheid’ te mobiliseren zodat deze worden ingezet voor de samenleving als geheel (BZK, 2013). Dat

doet zij enerzijds omdat er veel kennis en kunde in de samenleving aanwezig is die vrijwel gratis benut kan worden. Anderzijds is de overheid van mening dat daarmee de kloof tussen overheid en samenleving wordt verkleind doordat overheidshandelen beter aansluit op de behoefte van die samenleving. Het toestaan van burgerinitiatieven, uiteraard onder bepaalde voorwaarden, sluit aan op het beeld dat Pasteur met democratie voor ogen had.

Het is mogelijk dat niet iedereen in staat is of de behoefte voelt een burgerinitiatief te nemen. Hun stem dreigt daarmee verloren te gaan. Deze vorm van democratie pakt daarom niet per definitie voor iedereen voordelig uit. Deze kwestie vraagt meer aandacht naarmate de overheid verder terugtreedt en meer ruimte laat voor initiatieven uit de samenleving. Het ziet er naar uit dat dit het uitgangspunt is van de rijksoverheid (BZK, 2013).

In het licht van de democratie doet de overheid er verstandig aan iedereen te blijven betrekken bij aspecten die plaatsvinden in het publieke domein. In dit geval doet de gemeente Giessenlanden er verstandig aan pogingen te ondernemen om ook mensen een initiatief te laten nemen die minder geneigd zijn om dat te doen. Daarvoor is kennis nodig van de motieven die de aanleiding zijn voor inwoners om een burgerinitiatief nemen. Dit onderzoek voorziet daarin.

Persoonlijke relevantie

Tijdens de kennismaking met de studie bestuurskunde heb ik in mijn eerste essay mijn persoonlijke leeragenda geformuleerd. Eén van mijn daarin verwoorde leerdoelen geldt nog steeds. Dat is dat ik in aanraking kom met theorieën uit de wetenschappen sociologie en pedagogiek of toegepaste psychologie. Ik omschreef dat als volgt:

“Kennis van menselijk gedrag en haar sociale verbanden acht ik nodig om als overheid verbindingen te kunnen leggen met de samenleving zodat zij betrokken kan worden bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken die haar bezighouden. Kennis over het beïnvloeden van menselijk gedrag is nodig om de samenleving, indien wenselijk, te begeleiden naar de acceptatie van een andere houding van henzelf of een andere werkwijze van de overheid” (Stoof, 2014, p. 8).

De uitvoering van dit onderzoek gaat mij kennis en inzicht leveren in de motieven die menselijk gedrag beïnvloeden. De overheid kan interventies plegen met aandacht voor de specifieke motivaties om zodoende de overheid en de samenleving hechter met elkaar te verbinden.

Ik vermoed dat de derde generatie burgerparticipatie, waar ook burgerinitiatieven onder vallen, de komende periode een steeds dominantere positie zal innemen binnen onze democratie. Dat geldt naar mijn idee vooral binnen het lokaal bestuur. Gemeenten worden gezien als ‘de eerste overheid’ en krijgen daarmee steeds meer taken gedecentraliseerd. De reden hierachter is dat de lokale politiek van alle overheden het meest zicht heeft op wat onder inwoners speelt (VNG, 2007). Toekomstige participatiemogelijkheden en burgerinitiatieven zouden zich daardoor dus ook vooral op het speelveld van de gemeente kunnen aandienen. Dit onderzoek biedt mij de mogelijkheid om veel te lezen over motivatie en burgerinitiatieven bij gemeenten. Het is mijn wens om mijn carrière bij de lokale overheid

voort te zetten. De kennis die ik bij de uitvoering van dit onderzoek vergaar, verwacht ik daarom nog lang in mijn werkveld te kunnen gebruiken.

1.8 Opbouw van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op het geven van een antwoord op de centrale onderzoeksvraag. In hoofdstuk één wordt ingegaan op die onderzoeksvraag en de achtergrond daarvan. In hoofdstuk twee is een globaal conceptueel model opgenomen en wordt op basis daarvan de theorie over burgerinitiatieven en motivatie beschreven en geordend. In het derde hoofdstuk wordt de methode beschreven op basis waarvan het onderzoek wordt uitgevoerd. Ook wordt in dat hoofdstuk het definitief conceptueel model beschreven en geoperationaliseerd. Er wordt beschreven op welke wijze de variabelen uit dit model worden onderzocht. Hoofdstuk vier geeft een beschrijving van de burgerinitiatieven in de gemeente Giessenlanden en die initiatieven worden in hoofdstuk vijf geanalyseerd. De conclusies en aanbevelingen zijn opgenomen in het zesde hoofdstuk. Dat hoofdstuk geeft daarmee antwoord op de deelvragen en de centrale onderzoeksvraag. Deze rapportage sluit af met een reflectie op het onderzoek en de mogelijkheden voor vervolgstudies. Dat wordt beschreven in hoofdstuk zeven.

2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de twee theoretische deelvragen die nodig zijn om de centrale vraag te beantwoorden. De tweede paragraaf beschrijft het begrip burgerinitiatief en gaat in op de verschillende schaalniveaus die daarin onderscheiden kunnen worden. Paragraaf drie gaat in op de beweegredenen die inwoners kunnen hebben om een burgerinitiatief te nemen. De basis voor deze literatuurstudie wordt gevormd door het globaal conceptueel model (zie figuur 1). Dit model wordt in de eerste paragraaf toegelicht.

2.1 Globaal conceptueel model

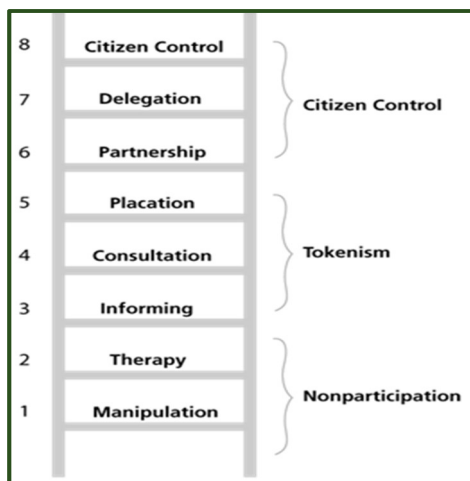
Figuur 1. Globaal conceptueel model.

Het globaal conceptueel model geeft de directe invloed weer van de onafhankelijke variabele 'beweegredenen voor gedrag' op de afhankelijke variabele 'het schaalniveau' van het burgerinitiatief. In dit onderzoek wordt gezocht welke kenmerken van beweegredenen voor gedrag aangrijpen op de kenmerken van het schaalniveau van een burgerinitiatief.

2.2 Burgerinitiatief

2.2.1. Terugtrekkende overheid

Burgerinitiatief is onderdeel van het containerbegrip burgerparticipatie. Veel recente theorieën over participatie grijpen terug op Arnstein (1969). Zij introduceerde de participatieladder (zie figuur 2). Dit is een ladder die als metafoor staat voor de verschillende rollen die de overheid kan aannemen in het participatieproces en waarbij elke trede omhoog de overheid op intensievere wijze interacteert met anderen (Van Ast et al., 2003, p. 555). De burger wordt door de overheid geïnformeerd, betrokken, gevraagd iets te doen, et cetera. De overheid heeft en houdt het initiatief en de controle bij al deze acht vormen van burgerparticipatie die Arnstein onderscheid. Zij omschreef de eerste en tweede trede als 'non participation' omdat de burger daar feitelijk geen deelnemer is.

Figuur 2. Acht tredes van de Ladder van Burgerparticipatie: Uit "A Ladder of Citizen Participation" door S.R. Arnstein, 1969, JAIP. Vol. 35, no. 4.

Halverwege de vorige eeuw mocht de burger van de overheid op steeds hogere tredes van de participatieladder staan. De overheid gaf steeds meer invloed aan burgers. In het proces waarbij burgers geleidelijk aan steeds meer zeggenschap over hun eigen leefomgeving krijgen, onderscheiden Lenos, Sturm en Vis (2006) drie verschillende generaties burgerparticipatie. De eerste generatie komt op in de jaren zeventig van de vorige eeuw en betreft de inspraakmogelijkheid die de overheid aan burgers geeft om te reageren op concrete beleidsvoorstellen. De burgers worden geconsulteerd door de overheid. Deze generatie begint op de vierde trede van de participatieladder van Arnstein (1969). De tweede generatie burgerparticipatie kwam op in de jaren negentig. De overheid vond het belangrijk om burgers te betrekken bij het opstellen van beleid. Dit vanuit de gedachte dat als de burger betrokken zou worden er niet alleen beter beleid zou ontstaan, maar ook direct draagvlak zou zijn voor dat beleid. De tweede generatie burgerparticipatie staat gelijk aan de vijfde trede van de participatieladder en loopt door tot de laatste trede 'burgercontrole'. Overigens drukt de overheid met deze tweede generatie burgerparticipatie, de eerdere generatie niet weg. Inspraak blijft mogelijk wanneer dat wettelijk geregeld is, of indien de overheid dat zinvol acht. De generaties staan daarmee naast elkaar en vullen elkaar aan.

Ook de derde generatie staat naast haar voorgangers en vult hen aan. Deze generatie valt buiten de ladder van Arnstein. In haar theorie is het namelijk telkens de overheid die bepaalt op welk niveau een burger mag participeren. Dat is met de derde generatie burgerparticipatie anders. Volgens Lenos et al. (2006) nemen burgers vanaf het begin van deze eeuw zelf het heft in handen (zelforganisatie). Hun aanpak is er een van onderop: ze hebben een idee en voeren het uit. Bij de derde generatie burgerparticipatie is het daardoor niet vanzelfsprekend dat een overheid betrokken is. Kilic (2008) omschrijft dat als volgt:

"De derde generatie burgerparticipatie ontstaat als de burger kansen ziet in zijn omgeving en zelf of samen met anderen werkt aan de ontwikkeling van iets moois op straat, in de wijk en de stad. De overheid kan een rol hebben bij de derde generatie burgerinitiatieven, maar dat hoeft niet. Het speelt in eerste instantie tussen burgers en burgers, en de overheid komt in beeld als de burgers de overheid nodig hebben" (Kilic, 2008, p. 2).

2.2.2. Betekenis

In het huidige tijdperk is sprake van een ‘derde generatie burgerinitiatieven’. Op hoofdlijnen zijn er twee soorten burgerinitiatieven; het formele en het informele burgerinitiatief. Het formele burgerinitiatief biedt burgers de mogelijkheid een onderwerp op de politieke agenda te plaatsen en zodoende de politiek te dwingen daarover onderling te discussiëren. Om het op de agenda te plaatsen moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan (Van Zuylen, 2007, p. 20). De overheid stelt deze voorwaarden op en bepaalt daarmee wanneer de burger een initiatief mag indienen. De burger mag in deze variant van burgerinitiatief nog niet afstappen van de participatieladder van Arnstein (1969). De overheid blijft betrokken, controle houden én neemt de besluiten vanuit het gedachtegoed van de representatieve democratie. Formele burgerinitiatieven vallen daarmee onder de tweede generatie burgerparticipatie en buiten de scope van dit onderzoek.

Daarnaast is er het informele burgerinitiatief. Een uitgebreide omschrijving daarvan geeft het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP). Zij definiëren een informeel burgerinitiatief als volgt:

“[E]en activiteit van één of meer burgers, die gericht is op bevordering van het algemeen belang, een meerwaarde voor de gemeenschap heeft, in het publiek domein plaatsvindt, waarbij de overheid op enig moment een rol speelt en de initiatiefnemers ‘geestelijk eigenaar’ van het initiatief blijven” (Visser, 2010, p. 1).

Het IPP onderscheidt hierin algemeen belang en meerwaarde voor de gemeenschap, publiek domein, betrokkenheid van de overheid, eigenaarschap van het initiatief en initiatiefnemers. Deze begrippen worden hierna verder uitgewerkt.

Het maatschappelijk belang en de meerwaarde

In een democratie bepaalt de gemeenschap wat werkelijk voor hen van belang is of waarde heeft. De voorkeuren van de gemeenschap bevinden zich daardoor in de kern van de discussies over publieke waarden (Kelly, Mulgan & Muers, 2002, p. 6). Het gaat er daarbij niet alleen om dat inwoners of een gemeenschap uitspreken dat iets van waarde is. Zij dienen daarbij aannemelijk te maken dat zij bereid zijn daarvoor iets op te offeren (Kelly et al., 2002, p. 4). Bijvoorbeeld door tijd of persoonlijke eigendommen in te willen zetten om een doel te bereiken. Volgens Kelly et al., (2002, p. 10) kunnen inwoners naar verschillende doelen streven. Een betere dienstverlening of een bepaald (fysiek) resultaat zijn daar voorbeelden van. Het gaat er om dat de waarde ten dienste komt van het algemeen nut en uitstijgt boven een individueel of privaat belang. Dat wil niet zeggen dat een individu of bedrijf geen profijt mag hebben van de publieke meerwaarde die gecreëerd wordt. Het betekent dat het nut ook voor anderen geldt (Van der Steen, Scherpenisse & Van Twist, 2015, p. 15).

Publiek domein

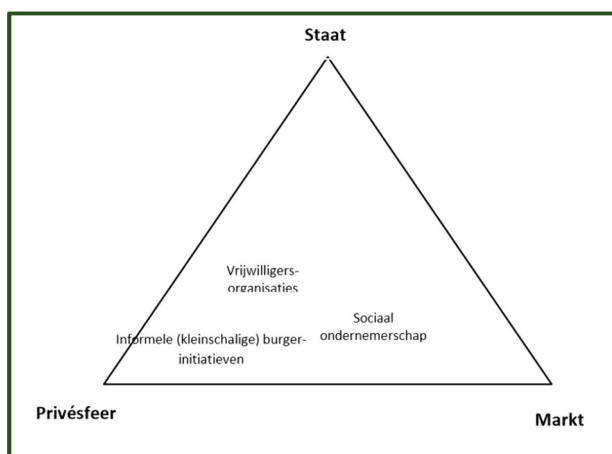
De beslissing van wat publiek (dus van ons allen) en wat privaat (van het individu) is, is volgens Van Twist, Van der Steen en Karré (2009, p. 523) een wezenskenmerk van de politiek. Doordat het een politieke keuze is, kan de omvang van het publiek domein ook per gemeente verschillen. Het is daardoor

niet altijd helder of een initiatief daadwerkelijk valt in het publieke domein. De scheiding tussen het publiek en privaat domein is diffuus en kan ook naar verloop van tijd veranderen vanwege nieuwe politieke ideeën en inzichten.

Gemeenten zijn zich bewust van het precaire onderscheid tussen publiek en privaat in relatie tot burgerinitiatieven. Sommige gemeenten maken een onderverdeling in het publieke domein en onderscheiden een domein van het politiek-bestuur en het collectieve domein van gemeenschappen (BZK, 2013, p. 17). Zij brengen met het collectieve domein een tussenvorm in, waarbinnen burgerinitiatieven zich kunnen ontwikkelen. Het leidt ook tot twee nieuwe grenzen die ook weer diffuus kunnen zijn en daardoor onderwerp van discussie kunnen worden.

De eigenaar van het initiatief

De domeinen van overheid, markt en samenleving zijn dus geen duidelijk afgebakende sferen, maar lopen in elkaar over (Hoogenboom, 2011, p. 390). Van de Wijdeven et al. (2013, p. 36) plaatsen verschillende vormen van participatie in de driehoek staat-privésfeer (ook wel gemeenschap) -markt. Daarbij plaatsen zij burgerinitiatieven linksonder (zie figuur 3). Initiatieven kunnen ook evolueren doordat ze bijvoorbeeld in de loop van de tijd meer economische betekenis krijgen. Daardoor kan een initiatief zich in de richting van de markt begeven. Dan wordt het zwaartepunt verlegd richting de markt die dan ook een dominantere rol krijgt binnen het initiatief. De activiteit transformeert in dat geval van burgerinitiatief in de richting van sociaal ondernemerschap. De exacte grens van de overgang is lastig aan te geven.

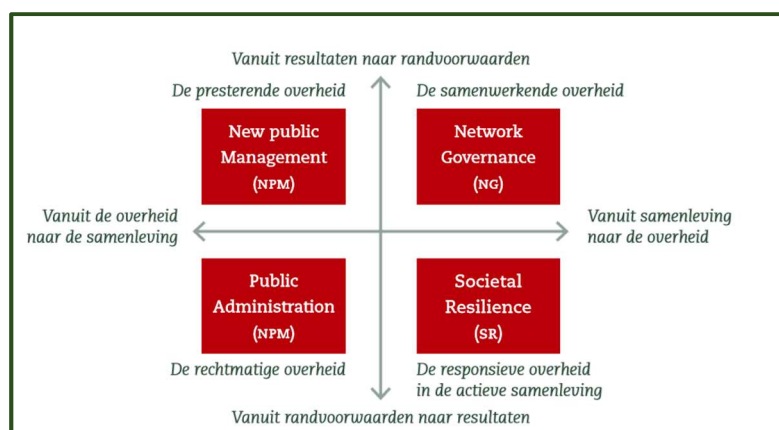
Figuur 3. Geen titel: Uit "Actief Burgerschap, Lijnen in de literatuur" door T. van de Wijdeven et al., 2013, Tilburgse School voor Politiek en Bestuur, p. 42.

Informele burgerinitiatieven kunnen spontaan hun weg vinden binnen een gemeenschap. Galesloot noemt dit *one-issue* bewegingen "als er een probleem is, reageren we - we hoeven geen nieuwe infrastructuur" (2002 in Legendijk et al., 2004, p. 7). Dit kan inhouden dat de ketenpartners, die doorgaans zijn betrokken in de relatie vraag en aanbod, niet allemaal nodig zijn waardoor de keten korter kan. Begin en einde kunnen beide bij de burger liggen.

Burgerinitiatieven passen in de 'doe-democratie'. "Doe-democratie is een vorm van meebeslissen door simpelweg te doen. Door concrete zaken in het publieke domein, zelf ... of samen met publieke instanties op te pakken" (BZK, 2013, p. 12). Deze actieve burgers participeren niet in beleidsprocessen of andersoortige overheidshandelingen, maar ze doen het zelf. Dus in beginsel zonder overheid (Van Twist et al., 2009, p. 532). Daarbij gaat het om zaken die zij zelf belangrijk vinden voor henzelf en de maatschappij waar ze onderdeel van uitmaken. Als de initiatiefnemers daar voordelen in zien, dan mag de overheid participeren (Van Twist et al., 2009, p. 533). Het burgerinitiatief verschuift in dat geval richting de overheid. Deze wijze van burgerparticipatie transformeert daardoor van de derde naar de tweede generatie indien de overheid zich een dominante rol toe-eigent. Bij de tweede generatie burgerparticipatie staat centraal dat overheid en samenleving gezamenlijk aan producten werken (coproductie). Bij de derde generatie blijft het initiatief bij de burger liggen en indien nodig helpt de overheid de burger om het resultaat te halen.

Betrokkenheid van de overheid

Van der Steen et al. (2015, p. 23) onderscheiden vier vormen van overheidssturing. Zij zetten deze in een kwadrant (zie figuur 4). De verticale as gaat over de nadruk van overheidssturing; de verhouding tussen randvoorwaarden en resultaten. De onderzijde van het assenstelsel betekent een manier van overheidssturing die vanuit vastgestelde randvoorwaarden bepaalde resultaten mogelijk wil maken. In de bovenste helft is dat omgekeerd en staan de te behalen resultaten centraal en worden de randvoorwaarden minder als ankerpunt gebruikt bij het sturen. In het linker deel van het schema is de buitenwereld voor de overheid ontvanger van het beleid; de buitenwereld wordt daar niet bij betrokken. Dat is wel het geval in het rechterdeel. Daar is de buitenwereld actieve deelnemer en is de overheid een participant.

Figuur 4. Vier vormen van overheidssturing. Uit "Sedimentatie in sturing: Systeem brengen in netwerkend werken door meervoudig organiseren", door M. van der Steen et al., 2015, Den-Haag: NSOB, p. 23.

Burgerinitiatieven, vallen in het kwadrant rechtsonder. "[Daar] gaat het om partijen buiten die hun eigen plan trekken, hun eigen doelen formuleren en de overheid die zich daartoe moet verhouden" (Van der Steen et al., 2015, p. 24). Ook in dat kwadrant is er sprake van overheidssturing, maar veel minder als de leidende beweging. Dit perspectief gaat uit van het meebewegen. Het gaat om het meebewegen met de

initiatieven uit de samenleving en die te koppelen aan doelen die een gemeente al heeft. Daarnaast kan een gemeente in dit kwadrant een ambitie formuleren die het initiatief van buiten aantrekt, vergroot en stimuleert (Van der Steen et al., 2015, p. 28).

Er is dus een onderscheid tussen het steunen van bestaande initiatieven en het stimuleren van nieuwe. “Sturen met maatschappelijke energie kan daarbij zowel gaan om het ‘volgen’ van de bestaande dynamiek als het ‘maken’ van meer of nieuwe dynamiek” (Van der Steen, Scherpenisse, De Jong, Boonstra & Arnouts, 2016, p. 16).

De gemeente zal te allen tijde een standpunt innemen bij burgerinitiatieven. Ze vinden namelijk plaats in het publieke domein en dat betekent dat de initiatieven interventies zijn in verdeling, toegang en voorkeur (Van der Steen et al., 2015, p. 14). Het standpunt kan inhouden dat de gemeente ‘niets doet’ of dat zij actie onderneemt om het te steunen. Indien een initiatief essentiële waarden of algemene belangen schaadt, dan kan de actie van de gemeente ook inhouden dat het initiatief moet worden aangepast of zelfs moet stoppen. Indien de overheid gaat participeren in het initiatief en het overneemt, dan is er geen sprake meer van een burgerinitiatief. Bij dominante participatie van de gemeente is sprake van coproductie en dat valt onder de tweede generatie burgerparticipatie.

Overigens zal de rol van een gemeente nimmer volledig in één kwadrant vallen. Er is sprake van een mengvorm waarin elementen uit verschillende kwadranten aan de orde zijn (Van der Steen et al., 2015, p. 29). Van der Steen et al. (2015) zien dat als sedimentatie, waarin de vormen van overheidssturing als laagjes met verschillende diktes op elkaar liggen.

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) constateert dat overheden in de praktijk vaak moeite hebben om de juiste rol te nemen in geval van burgerinitiatieven. “De kunst van het openbaar bestuur is in hoge mate het laten van een gepaste ruimte aan burgers: weet wanneer je nodig bent en blijf weg als dat niet het geval is” (WRR, 2012, p. 199).

De initiatiefnemers

Een initiatief kan ontstaan vanuit één persoon die het voortouw neemt of de zogenaamde kar trekt. Maar de kartrekkers zijn geen solisten. Kartrekkers zijn vaak in staat om mobilisatiekracht los te krijgen bij andere bewoners (Van de Wijdeven, 2012, p. 200). Zij organiseren zich rond een gedeeld probleem, belang of ideaal en werken samen om hun kansen optimaal te kunnen benutten (Van Dam, Salverda, During & Jansen, 2014). Daarmee wordt de interesse voor een samenwerking binnen een bepaald initiatief vergroot. Samenwerking met andere burgers in de opzet en uitvoering van de initiatieven is wezenlijk omdat iemand niet alles zelf kan (Van de Wijdeven et al., 2013, p. 25).

Het gaat vaak om burgers die initiatief tonen in het aanpakken van - vaak heel concrete - publieke vraagstukken. Indien het gaat om een wijk of buurt leefbaarder te maken, geldt ‘zelf doen’ voor hen vaak als uitgangspunt (Van de Wijdeven, 2012, p. 11). Dit houdt in dat zij een initiatief ook zelf ten uitvoer willen brengen en niet willen dat het wordt overgenomen door de overheid. Het zijn op actie gerichte initiatieven bedoeld om maatschappelijke vraagstukken zelf op te pakken.

Volgens Kilic (2008) zijn er drie typen burgers die burgerinitiatieven ontwikkelen. Dat zijn de handen uit de mouwen-burger, de informele leider en de ondernemende burger. De omvang van het gebied dat deze typen burgers rekenen tot hun woon- en leefomgeving verschilt daardoor in omvang. De burgerinitiatieven die zij nemen om iets in hun leefomgeving aan te passen kennen daardoor een verschillend schaalniveau.

2.2.3. Schaalniveaus

Initiatiefnemers tasten niet alleen af of zij het onderwerp belangrijk genoeg vinden om op te lossen. Ook maken zij een afweging in hoeverre zij zichzelf in staat zien een bijdrage te leveren aan de oplossing. Dat is afhankelijk van hoe groot of klein een burger zijn eigen leefomgeving en invloed ziet. Kilic (2008, p. 19) geeft daarbij aan dat de mate waarin een burger zijn leefomgeving ziet (groot of klein) onder andere wordt verklaard door de rol die deze burger zelf inneemt. De zogenaamde 'handen uit de mouwen-burger' richt zich op initiatieven op straatniveau, 'informele leiders' richten zich op buurtniveau en 'ondernemende burgers' op het niveau van de hele kern. Een burgerinitiatief kan daardoor op drie verschillende schaalniveaus worden ingestoken: straat, buurt of kern.

Burgerinitiatieven die invloed hebben op of zichtbaar zijn voor bewoners van één of enkele straten hebben vaak als doel om het schoon, heel en veilig te houden (Kilic, 2008, 26). Burgerinitiatieven met een uitstraling op kernniveau kunnen alle inwoners van een stad of dorp bereiken of voor hen herkenbaar en zichtbaar zijn. De omvang van het initiatief op het niveau van straat en kern zijn daardoor duidelijk begrensd. De omvang van een buurtinitiatief is lastiger te geven. Die omvang is subjectief. Het wordt bepaald door de eigen belevingswereld. Wat wel en niet tot de buurt hoort is voor elke bewoner verschillend en kan, naarmate men ouder wordt, groter of kleiner worden. Voor senioren krimpt de buurt vaak tot het gebied dat valt binnen hun loopafstand, terwijl zij de buurt als veertiger waarschijnlijk ruimer definieerden omdat zij op dat moment over het algemeen energiever en mobieler waren. Maar als peuter beschouwden zij hun buurt misschien juist weer beperkter omdat zij zonder ouderlijk toezicht niet ver van huis kwamen. Ook kan wat een inwoner rekent tot zijn buurt per (beleids)onderwerp verschillen (WRR, 2005).

In een buurt in fysieke zin wonen eerder honderden dan duizenden mensen. In woonkernen tot zo'n vijfduizend inwoners kan een buurt daardoor een groot deel van die kern beslaan. Het zal nooit overeen kunnen komen met de gehele kern, omdat het daarmee hetzelfde schaalniveau van de kern zou hebben. De schaalniveaus straat, buurt, kern verhouden zich tot elkaar. Buurt wordt in dit onderzoek daarom gezien als het gebied tussen de duidelijk afgebakende niveaus van straat en kern.

2.2.4. Definitie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat het voor een burgerinitiatief van belang is dat het initiatief bij de burgers ligt en blijft, het zich afspeelt binnen het publieke domein en er sprake is van een toevoeging van waarde. Ook is duidelijk geworden dat initiatieven op drie verschillende schaalniveaus kunnen plaatsvinden. Dat zijn de niveaus van kern, buurt of straat. Naar aanleiding van het voorgaande

definiëren wij in dit onderzoek een burgerinitiatief als publieke waardecreatie door burgers. Daarbij kan het burgerinitiatief plaatsvinden op kern-, buurt- of straatniveau.

De WRR (2012, p. 203) schets de voordelen van burgerinitiatieven. Zij ziet het voor de overheid als een uitdaging om ook maatschappelijke initiatieven te verwelkomen die niet netjes passen in het beleidsperspectief van de beleidsmakers.

2.2.5. Kritiek op burgerinitiatieven

Er is ook kritiek op het idee om burgers meer mogelijkheden te bieden om op eigen wijze initiatieven te ontplooiën binnen het openbaar domein of de openbare ruimte. Een terugkerend kritiekpunt is de representatieve democratie die zou worden uitgehouden (Van Twist et al., 2009, p. 527; Schinkel, 2007, p. 70). Bovendien zou het botsen met de grondrechten en basisbeginselen van onze democratie: vrijheid en gelijkheid (Stubbé, 2014, p. 2). In burgerparticipatie zit namelijk een mechanisme van in- en exclusie. De overheid zou wel goed in staat zijn mensen uit te sluiten (bijvoorbeeld door een minimum leeftijd in te stellen bij verkiezingen), maar iemand verplichten actief te worden voor de samenleving of gemeenschap wordt al een stuk lastiger. Burgers beslissen zelf of ze wel of niet deelnemen (Callahan, 2007, p. 950). Het zou dus een nieuwe vorm van uitsluiting kunnen voortbrengen omdat sommige groepen wel en andere niet deelnemen. Diverse onderzoeken tonen keer op keer aan dat een specifiek deel van het electoraat actief is. Dat zijn hoog opgeleide, meestal oudere, autochtone mannen (Wagenaar, 2010, p. 197). Zij worden ook wel *'usual suspects'*, *'participatie-elite'* of zelfs *'grote bekken'* genoemd. Het gevaar is dat onmondige burgers over het hoofd worden gezien en worden vergeten. Dat deel van de bevolking toont zich minder gemotiveerd om initiatieven te nemen en actief gedrag te vertonen.

2.3 Motivatie

2.3.1. Motivatie als een determinant voor gedrag

Er zijn meerdere factoren die het gedrag van mensen bepalen. “Waarneembaar gedrag is een functie van de determinanten in zowel de persoon als de omgeving” (McClelland, 1987, p. 4). Indien het kind op de golven dobbert én richting het strand peddelt, is het gedrag waarneembaar. Het kind beweegt zich in de richting van het strand en dat gedrag kan verklaard worden door het kind dat peddelt en ook door de golven die de boot duwen. Dat het kind daadwerkelijk de drang heeft het initiatief te nemen om naar het strand te gaan wordt pas duidelijk indien het richting het strand peddelt op een zee die kalm is. De omgeving is daarmee een determinant die gedrag bepaalt.

Indien is bepaald dat de invloed van de omgeving op het gedrag van een persoon verwaarloosbaar is, is het gedrag nog niet per definitie waarneembaar indien hij of zij gemotiveerd is. De persoon moet namelijk ook de mogelijkheden en vaardigheden hebben om zijn verlangens tot uitdrukking te brengen. Een persoon kan bijvoorbeeld gemotiveerd zijn een verre reis te maken. Indien hij daar onvoldoende spaargeld voor heeft of geen vreemde talen spreekt, dan wordt zijn motivatie niet zichtbaar in het reisgedrag.

2.3.2. Verschillende motieven

Gedrag is waarneembaar indien een persoon gemotiveerd is om iets te doen en dat ook kan doen. Dit 'kunnen' kan gefaciliteerd worden. Bijvoorbeeld door, in het voorbeeld van de reiziger, budget ter beschikking te stellen of een taalcursus aan te bieden. Voor dit onderzoek wordt 'willen' nadrukkelijk onderscheiden van 'kunnen'. Wij beperken ons tot de motivatie voor gedrag, dus het willen.

Thorndike omschrijft motivatie als de impuls om te acteren (in McClelland, 1987, p. 84). Die impuls wordt dan gezien als stuwende kracht die gedrag aanjaagt. Het feit of een inwoner een burgerinitiatief wil nemen of steunen is afhankelijk van de motivatie. Alford (2009, p. 66) onderscheidt in zijn onderzoek vier motieven van burgers om met de overheid samen te werken aan een bepaald product (coproductie). Deze zijn: 1) het verkrijgen van een persoonlijk en tastbaar voordeel, 2) de behoefte zichzelf competent te voelen, 3) de behoefte aansluiting te hebben met een sociale groep en 4) het geloof om vanuit principiële overwegingen het goede te doen. Alford (2009, p. 23) omschrijft coproductie als actief gedrag door eenieder buiten de overheid, dat plaatsvindt op vrijwillige basis en in gezamenlijkheid met de overheid, al dan niet opzettelijk, private en/of publieke waarde creëert.

Burgerinitiatief is in dit onderzoek gedefinieerd als publieke waardecreatie door burgers. Dit betekent dat het begrip coproductie en burgerinitiatief gelijknissen hebben in die zin dat in beide gevallen er in beginsel sprake is van het creëren van een publieke waarde dat op basis van vrijwilligheid plaatsvindt en in samenwerking gerealiseerd kan worden. Deze vier motieven van Alford (2009) kunnen daarom ook van toepassing zijn voor het nemen van een burgerinitiatief. Deze vier motieven, die overigens niet als limitatief beschouwd hoeven te worden, worden hierna verder uitgewerkt.

2.3.3. Betekenis

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Het verbeteren van de persoonlijke omstandigheden is een belangrijke motivatie voor inwoners om een initiatief te nemen of samen te werken met de overheid (Petriwskyj, Warburton, Everingham & Cuthill, 2013, p. 243; Bovaird, 2016, p. 15). Petriwskyj et al. (2013) wijzen op onderzoeken die aangeven dat de ontevredenheid over dienstverlening of de wijze waarop dingen worden gedaan, de wens aanjaagt om daar verandering in aan te brengen. "Deelname [aan een samenwerking] kan gezien worden als een manier ... om de ideeën tot uitdrukking te laten komen voor wat betreft onderwerpen die hen aangaan, vooral in hun dagelijks leven ..." (Petriwskyj et al., 2013, p. 243). De deelnemers nemen het initiatief voor een verandering omdat ze er geen vertrouwen in hebben dat de overheid in staat is om hun individuele problemen van een makkelijke en met name snelle oplossing te voorzien (Van Twist et al., 2009, p. 521).

Om een inspanning of investering te leveren voor een (mogelijke) verandering zal de persoon een afweging maken tussen de kosten (zoals inspanning en tijd) en de materiële opbrengst. Vanuit de gedachte dat de initiatiefnemer een rationele afweging maakt, zal zijn opbrengst (het voordeel) hoger moeten uitvallen dan de kosten die hij ervoor zal maken. Voor economische opbrengsten en kosten is deze uitwisseling (met als resultaat winst) precies en relatief eenvoudig te berekenen. Voor de persoonlijke opbrengst is dat lastiger te bepalen. Het is voor een initiatiefnemer niet altijd goed en objectief in te schatten wat bijvoorbeeld een speeltuin voor hem waard is indien die gerenoveerd is.

Daarmee is ook lastig (vooraf) te bepalen hoeveel inspanningen daar dan tegenover kunnen staan. Bovendien kunnen de daadwerkelijk te behalen resultaten vooraf nog onduidelijk zijn. Te leveren inspanningen leveren in dat geval diffuse of onzekere toekomstige resultaten. Inspanningen kunnen ook geleverd worden om te voorkomen dat een persoonlijk nadeel ontstaat. Ook in dat geval is het doel om te voorzien in een eigen belang.

De berekenende mens (*Homo economicus*) is een bekend fenomeen in economische theorieën. Er is een aantal kenmerken voor dit type individu om zijn of haar gedrag en voorkeuren te voorspellen. De *homo economicus* geeft om zijn eigen belang, en dat van zijn familie. Hij heeft zorg voor de inzet van zijn goederen, werk en vrijetijdsbesteding. Hij is georiënteerd op het resultaat en geeft alleen om sociale interacties indien dat een effect heeft op het eindresultaat dat voor hem beschikbaar komt. Daarnaast heeft de *homo economicus* de voorkeur om snel het eindresultaat te krijgen zodat hij de resterende tijd wederom kan inzetten voor een nieuw te behalen resultaat (Gintis, 2000, p. 312).

De Bussy (1939, p. 546) vertaalt het streven naar een eigen belang naar zelfzuchtigheid. Volgens hem is iemand zelfzuchtig indien hij zich meer toe-eigent dan hem naar het algemeen oordeel toekomt zodat dit anderen onthouden wordt.

Competent voelen

Naast het idee dat mensen gedrag vertonen indien ze er materieel voordeel uit kunnen halen, speelt zelfontplooiing een rol. Volgens Rogers (1951, in McClelland, 1987, p. 40) is het streven naar zelfontplooiing instinctief en aanwezig in iedereen. Dit idee gaat ervan uit dat het in de natuur van ieder mens zit om zijn of haar talenten en mogelijkheden te ontplooiën. Dit betekent ook dat de mens zich wil bezighouden met onderwerpen die hij of zij nog niet volledig begrijpt. Of vaardigheden wil ontwikkelen die hij of zij zich nog niet volledig eigen heeft gemaakt. Wicklund en Steins (1996, p. 515) spreken in dit verband van 'de voorkeur van complexiteit' en 'de voorkeur van de verrassing'. Beide zouden voortkomen uit de nieuwsgierigheid van de mens om nieuwe dingen te ontdekken, te weten of te kunnen. "[Het gaat om de mogelijkheid] de behoefte te bevredigen voor zelfexpressie, de mogelijkheid persoonlijke vaardigheden in te zetten die gewoonlijk niet gebruikt worden of de mogelijkheid om nieuwe ideeën en ervaringen op te doen" (Holbrook, 2009 in Bovaird, 2016, p. 14). Persoonlijke ontwikkeling is een indicator die ook Verhoeven en Tonkens noemen als aspect dat met een burgerinitiatief bewerkstelligd wordt (Verhoeven & Tonkens, 2011, p. 434). Gevoelens van groei en ontwikkeling, persoonlijke controle en competentie zijn van belang voor de motivatie (Ryan & Deci, 2000).

"Al deze theorieën - of ze nu expliciet gaan over nieuwsgierigheid, over de oriëntatie in de richting van het onbekende, of over het verkrijgen van een positief gevoel van onzekere vertrekpunten- leiden in de richting van een persoon die wil genieten, creëren, op zoek wil naar antwoorden, en wil spelen met cognitieve risico's" (Wicklund et al., 1996, p. 515). Dit houdt in dat mensen kunnen genieten van een zekere mate van onzekerheid. "[Zij zullen daarom] onzekerheid opzoeken en tolereren" (Wicklund et al., 1996, p. 515). Of zij willen iets nieuws leren (Clary et al., 1998). Een te grote mate van onzekerheid of een te grote opwindning over het onbekende kan een afschrikkende werking hebben. "Het kan ofwel

specifieke nieuwsgierigheid en verkennend gedrag oproepen, of angst en vluchtgedrag” (Spielberger & Starr, 1994, p. 224; Dijksterhuis, 2016, p. 122). De intellectuele groei van een persoon is het eindresultaat van diverse gebeurtenissen die als start kennen de verstoring van de cognitieve stabiliteit. Die verstoring ontstaat vanwege een conflict tussen nieuwe informatie en de informatie die als ‘waarheid’ al is opgeslagen in de hersenen (Spielberger et al., 1994, p. 224).

Het ontwerpen van een uitdagende werkomgeving blijkt in het onderwijs voor alle leeftijdsgroepen belangrijk in het ontwikkelen van de motivatie om te leren (De Lange et al., 2005, p. 309). Het kan ook omgekeerd gelden bij een burgerinitiatief. Een uitdagende taak, zoals het nemen van een burgerinitiatief, stimuleert deelname omdat er geleerd kan worden. Volgens Karasek en Theorell gaat het daarbij om het verwerven van nieuwe gedragspatronen en vaardigheden en het effectief kunnen oplossen van problemen (in De Lange et al., 2005, p. 310). Verhoeven en Tonkens (2011, p. 432) onderscheiden vaardigheden daarbij in sociale vaardigheden en organisatorische vaardigheden.

Mensen kunnen zich ook competent voelen indien zij denken dat anderen tegen hen opkijken bijvoorbeeld vanwege de sociale positie die is verworven. In westerse landen wordt de sociale positie van iemand doorgaans bepaald aan de hand van de componenten opleiding, inkomen en beroep (Milbrath, 1971, p. 117). Personen kunnen actiever worden in politieke processen om daarmee hun sociale status te verhogen. “Toeschouwende activiteiten alleen, zullen waarschijnlijk geen statusverhogend effect sorteren” (Milbrath, 1971, p. 117). Daarvoor zal actief deelgenomen moeten worden aan een samenwerkingsverband. Holbrook (2006 in Bovaird, 2016, p. 14) suggereert ook dat personen deelnemen aan gezamenlijke activiteiten, om zich beter te voelen of daarmee de eigen status te verhogen. “[Het kan ook inhouden het] genot om anderen te laten zien uit te blinken in activiteiten (Holbrook, 2006 in Bovaird, 2016, p. 14).

Aansluiten bij een sociale groep

De eerste twee motieven lijken enigszins gebaseerd op het eigen belang; het verkrijgen van een persoonlijk en tastbaar voordeel en de eigen competenties inzetten om ergens beter in te worden of te laten zien wat ze al kunnen. Er zijn echter ook motieven die minder egocentrisch lijken te zijn. Mensen hebben namelijk een basale behoefte of wens om bij andere mensen te zijn (McClelland, 1987, p. 334; Dijksterhuis, 2016, p. 105). Volgens Rogers (1951, in McClelland, 1987, p. 40) is er daarbij ook de behoefte om positieve aandacht van anderen te krijgen of (anders gezegd) geaccepteerd te worden. Mensen hebben een fundamentele wens om als lid opgenomen te worden in een groep (Han, 2009, p. 104).

De enkele aanwezigheid van een persoon binnen de groep verhoogt vaak het energieniveau van de ander (McClelland, 1987, p. 93). In de literatuur wordt dit ook wel aangeduid als ‘*social facilitation*’ (McClelland, 1987, p. 93) hetgeen betekent dat een taak makkelijker wordt door de aanwezigheid van een ander. Deelname aan de sociale groep voorziet in de mogelijkheid om tot interactie te komen met andere gelijkgestemden (Milbrath, 1971, p. 125; Alford, 2002, p. 46). Petriwskyj et al. (2013, p. 243) geven daarnaast aan dat sommige personen deelnemen om vrienden te zien of sociale isolatie tegen te

gaan. In een onderzoek naar kleine groepen gaven vier van de vijf deelnemers aan dat de groep hem of haar het gevoel niet alleen te zijn (Putnam, 2000, p. 149).

In deze motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief is de behoefte aan 'gezelschap' daardoor een indicator en niet zozeer dat er een activiteit voor de gemeenschap wordt opgepakt. De filosoof John Dewey spreekt in dat verband ook van het onderscheid tussen "doing with" en "doing for" (in Putnam, 2000, p. 116). Bij de behoefte de aansluiting te hebben met een sociale groep speelt het beleven van een 'activiteit met' de sociale groep dus een rol. Dit komt voort uit de behoefte van mensen om deel uit te maken van een groter geheel (Dijksterhuis, 2016, p. 105).

Daarnaast heeft de prestatie van de groep als geheel ook een effect op de individuele deelnemers (Swezey & Meltzer, 1994, p. 146). Het doel van de groep wordt als het ware geïncorporeerd in een deel van het eigen individuele waarden systeem. Met het bereikte doel van de sociale groep wordt de eigen identiteit als het ware bevestigd (Swezey et al., 1994, p. 149). "Het teamdoel blijkt een sterk effect op de motivatie uit te oefenen" (Swezey et al., 1994, p. 161).

Principieel goede dingen doen

In sommige gevallen overheerst het sociaal geweten en leidt dat tot een plichtsgevoel om over te gaan tot actie. Petriwskyj et al. (2013, p. 243) geven aan dat bij sommigen de 'civic-mindedness' zo groot is, dat ze de gevoelens van plicht en verantwoordelijkheid én geloof in de eigen principes (zoals gelijke rechten en vrije expressie) niet kunnen onderdrukken. Zij worden dan actief om een situatie te wijzigen. In deze categorie van *civic-mindedness* past ook de gedachte bij te willen dragen aan de samenleving waar ze zelf deel van uitmaken. Zij willen iets terug doen voor de samenleving als geheel of een verschil maken voor specifieke individuen die onderdeel uitmaken van deze samenleving (Petriwskyj et al., 2013, p. 243). Ook kan een activiteit binnen dit motief voortvloeien uit de gedachte om met zorg om te gaan met een situatie of (leef)omgeving zodat deze behouden blijft voor volgende generaties (Petriwskyj et al., 2013, p. 248). Zij willen de omgeving (straat, wijk, kern) behouden of helpen veranderen in de door hun gewenste richting (Wiepking & Bekkers, 2014, p. 83). Dus vanuit het oogpunt van goed rentmeesterschap over de straat, buurt of kern. Dit gebeurt dan vanuit goede en oprechte bedoelingen. Er zitten diepere en abstractere waarden achter het gedrag dat getoond wordt. De WRR onderscheidt bij deze altruïstische waarden de zogenaamde 'outgroup' als begunstigde van de waarden. Bij outgroup-oriëntatie, ligt de focus van een persoon op waarden voor anderen dan zichzelf of het eigen gezin. Het gaat volgens deze raad daarbij om de humanistische waarden en esthetische waarden ten behoeve van de mens of de mensheid (WRR, 2003, p. 47).

De acties of gedragingen die rechtschapen mensen niet doen of niet eens zouden overwegen te doen noemen Tocqueville en Bellah *habit of the heart* (in Etzioni, 1994, p. 24). Sommige acties of situaties worden getypeerd als onaanvaardbaar omdat het knaagt aan het geweten. Etzioni (1994, p. 26) geeft aan dat de principes in de samenleving een kracht kunnen zijn die ik-gedrag (zoals meer aanwezig bij de eerste twee motieven) kan ombuigen naar gedrag dat ook is gericht op een verbetering van de situatie voor een ander. "Doing for", om in termen van Dewey te blijven (in Putnam, 2000, p. 116). Wanneer mensen een bijdrage leveren om anderen te helpen, dan wordt dat altruïsme genoemd. "Hoewel 'de'

Nederlander het wel lastig vindt om te spreken over het eigen gedrag in termen van grote of hoge idealen, heeft hij zeker nog wel idealen en handelt daar ook naar” (Van de Wijdeven et al., 2013, p. 26). Dit houdt in dat Nederlanders niet spreken over hoge idealen, maar in de praktijk wel onbaatzuchtig kunnen handelen. Borgman et al. geven daarover aan dat “de idealen en beginselen van mensen niet langer hoog boven de alledaagse werkelijkheid zweven, maar erin zijn geïncarneerd. Ze bestaan niet alleen als mooie ideeën, maar ook als concrete en alledaagse praktijken” (2012 in Van de Wijdeven et al., 2013, p. 26).

2.3.4. Onafhankelijke variabelen.

Uit de vorige paragraaf blijkt dat er verschillende beweegredenen zijn die gedrag aanjagen. Alford (2009) noemt dit motieven en hij onderscheidt er vier: 1) persoonlijk en tastbaar voordeel krijgen, 2) competent voelen, 3) aansluiten bij een sociale groep en 4) principieel goede dingen doen. Dit zijn daarmee de subvariabelen van de onafhankelijke variabele ‘beweegreden voor gedrag’ zoals opgenomen in het globaal conceptueel model uit paragraaf 2.1.

2.3.5. Dominante motivatie

Er is geen rangorde te maken van deze vier motieven, zoals bijvoorbeeld in de piramide van Maslow in eerste instantie is gebeurd. Die theorie is gebaseerd op het idee dat een persoon pas zou streven naar bevrediging van behoeften die hoger in de hiërarchie geplaatst zijn nadat de lager geplaatste behoeften bevredigd waren. Later volgde er kritiek op deze theorie, omdat nooit bewezen zou zijn dat behoeftes op verschillende niveaus niet tegelijkertijd manifest zouden zijn (Dijksterhuis, 2016).

Ook uit de geraadpleegde theorie blijkt dat de vier besproken motieven op zichzelf een verklaring kunnen zijn voor gedrag dat zichtbaar wordt. Uit de theorie blijkt niet dat een specifiek motief te allen tijde dominant is ten opzichte van een andere, of geïsoleerd en als enige verantwoordelijk is voor gedrag. Meerdere motieven kunnen tegelijkertijd een rol spelen en uiteindelijk leiden tot bepaald gedrag. In dit onderzoek staat de vraag centraal welk motief het gedrag aanjaagt om een burgerinitiatief te nemen op een bepaald schaalniveau. Het is dus denkbaar dat meer dan één motief daarin een rol speelt.

Verschillende motieven kunnen gelijktijdig aanwezig zijn in iemands gedachten. Zij kunnen zelfs in gedachten onderling strijdig met elkaar zijn, en elkaar ook versterken. Desondanks leiden zij ook in samenhang tot een bepaald gedrag (Goldstick, 2000, p. 428). De onderlinge relaties maken echter geen onderdeel uit van dit onderzoek.

3 Methoden

In hoofdstuk twee is antwoord gegeven op de twee theoretische deelvragen die nodig zijn om de centrale vraag te beantwoorden. Voor de twee empirische deelvragen, zijn empirische data nodig. Die data dienen te worden verzameld, geordend en geanalyseerd op een wijze die te volgen en verifieerbaar is. Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksmethode en er wordt verantwoording afgelegd voor gemaakte keuzen. Die verantwoording is nodig omdat de keuzen gevolgen hebben voor het onderzoek en daarmee ook de uitkomsten daarvan kunnen beïnvloeden.

In de navolgende paragrafen wordt een toelichting gegeven op de onderzoeksstrategie, de onderzoeksmethoden, de selectie van de casus en de kwaliteitseisen. Dit hoofdstuk sluit af met de operationalisatie van de theoretische begrippen uit hoofdstuk twee. Die laatste paragraaf vormt daarmee de overgang van theorie naar empirie. Met behulp van deze onderzoeksmethoden zijn gegevens verzameld om antwoord te kunnen geven op de twee empirische deelvragen:

- 1) Welke initiatieven in Giessenlanden vallen onder de categorie burgerinitiatief en wat is het schaalniveau daarvan?
- 2) Welke relatie is er tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven?

Het zwaartepunt van dit onderzoek ligt bij de tweede empirische deelvraag. De eerste deelvraag is bedoeld om, uit de verschillende initiatieven in de gemeente Giessenlanden, tot een juiste selectie aan burgerinitiatieven te komen en onder te brengen in het juiste schaalniveau. Die selectie vindt plaats op basis van de definitie en beschrijving van een burgerinitiatief zoals die in hoofdstuk twee is gegeven.

3.1 Onderzoeksstrategie

Dit onderzoek is een zelfstandig onderzoeksproject waarin antwoord wordt gezocht op de vraag wat de relatie is tussen de motieven van inwoners van Giessenlanden een burgerinitiatief te nemen en het schaalniveau daarvan. De gemeente wil inwoners stimuleren om initiatiefrijk te blijven. In de discussie over de mogelijkheden daarvoor is het interessant te weten wat de motieven van de inwoners zijn en of die verschillen per schaalniveau van burgerinitiatief. Zodoende kan de gemeente, bijvoorbeeld in haar communicatie over burgerinitiatieven richting haar inwoners, hen daar enthousiast voor houden. Ook kan de gemeente dan wellicht voorwaarden creëren die beter aansluiten op deze specifieke motieven, waardoor het thema levendig blijft.

In dit onderzoek is 'burgerinitiatief' (in verschillende schaalniveaus) een duidelijk afgebakend onderzoeksterrein en zijn de inwoners uit Giessenlanden die deelnemen aan een burgerinitiatief de te onderzoeken objecten.

Deze centrale onderzoeksvraag verfijnt in zekere zin de keuzemogelijkheden voor de verschillende onderzoeksstrategieën. De vraag maakt duidelijk dat er een verschijnsel wordt bestudeerd (de mens en zijn motief) binnen een specifieke aanwijsbare en begrensde manifestatie of domein (burgerinitiatief op een specifieke schaal). Dit brengt met zich mee dat er een relatief beperkt aantal actoren betrokken kunnen worden bij dit onderzoek.

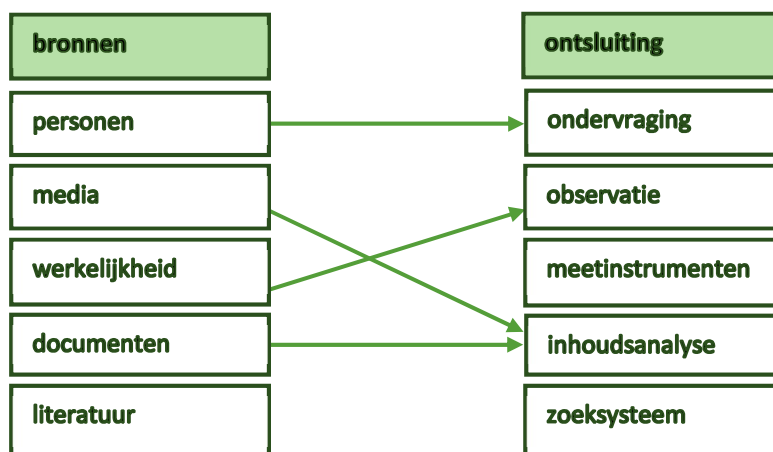
Voor dit onderzoek valt de keuze op een meervoudige praktijkgerichte casestudie van burgerinitiatieven in de gemeente Giessenlanden, waarbij deze initiatieven zich op verschillende schaalniveaus dienen te bevinden. De vraag wat een persoon motiveert een burgerinitiatief te nemen, benadrukt een analyse op micro-niveau. Omdat dit onderzoek niet de wens heeft een eventuele verandering van het motief bij initiatiefnemers te signaleren, volstaat een éénmalige meting in de tijd.

De betrouwbaarheid van het onderzoek wordt groter indien er meer gegevens verzameld kunnen worden over de motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief. Om meer gegevens te kunnen genereren, worden meerdere burgerinitiatieven onderzocht. De praktijkgerichte casestudie heeft als nadeel dat de reikwijdte van de resultaten beperkter is dan bij bijvoorbeeld een survey. Het aantal gekozen casussen zal nooit voldoende groot zijn om redelijk betrouwbare conclusies over een populatie van niet-onderzochte cases te kunnen trekken (Swanborn, 2013, p. 99).

3.2 Onderzoeksmethoden

Bij casestudies kunnen verschillende bronnen worden gebruikt om als onderzoeksmateriaal te dienen. De gebruikelijke databronnen worden gevormd door documenten, interviews met personen of (al dan niet participerende) observatie (Swanborn, 2013, p. 105).

Verschuren en Doorewaard (2010, p. 230) omschrijven vijf technieken om gegevens uit verschillende databronnen te onttrekken. Zij noemen dit het ontsluiten van de bronnen. In figuur 5 wordt de techniek weergegeven voor de wijze waarop in dit onderzoek de aanwezige bronnen worden ontsloten. Bronnen die niet worden benut worden ook niet ontsloten. Daarnaast worden niet alle ontsluitingsmogelijkheden gebruikt.

Figuur 5. Technieken voor het ontsluiten van de bronnen. Uit: Het ontwerpen van een onderzoek, vierde druk (p. 230), door P. Verschuren en H. Doorewaard, 2015, Amsterdam, Boom Lemma uitgevers.

De burgerinitiatieven zijn informeel van karakter die zich doorgaans kenmerken door mondelinge afspraken tussen burgers onderling. Om die reden is de aanwezigheid van documenten zoals notulen en rapportages en media-uitingen gering. Van een aantal burgerinitiatieven is een informatie uitwisseling

met de gemeente voorhanden, een verslag van een overleg of een publicatie in de media. Die documenten worden betrokken bij de analyse.

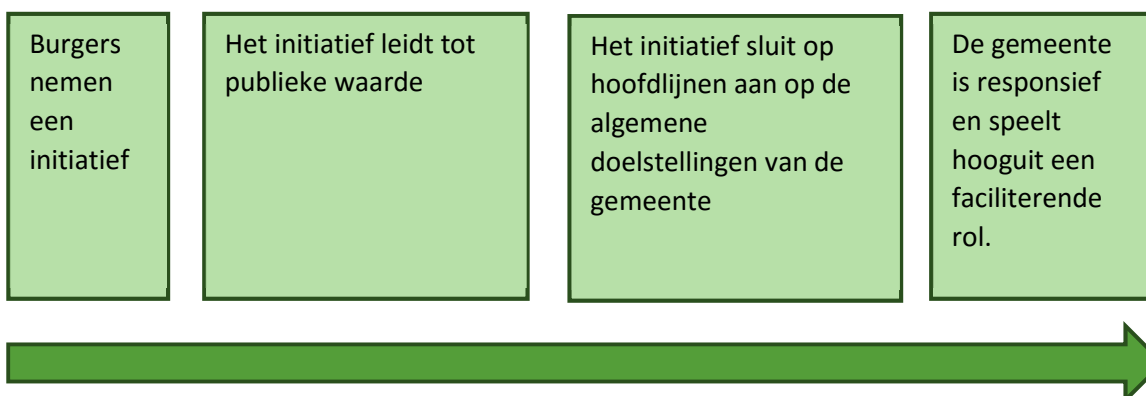
De initiatiefnemers zelf zijn een belangrijke databron. De informatie over hun motivatie om een burgerinitiatief te nemen komt beschikbaar door hen te interviewen. Bij de interviews is gebruik gemaakt van een handleiding die gedurende het gesprek houvast biedt (zie bijlage 1). Het leidt enerzijds tot structuur in het gesprek en anderzijds wordt de kans dat onderwerpen niet worden behandeld kleiner. Ook leidt het ertoe dat alle personen op een vergelijkbare wijze geïnterviewd worden, al kan de dynamiek van een afzonderlijke gesprek ertoe hebben geleid dat (tijdelijk) van deze standaard afgeweken werd om betere data te verkrijgen. De gesprekken hebben individueel en *face-to-face* plaatsgevonden zodat de respondenten vrij over hun eigen motieven konden spreken en niet werden verleid de mening van een ander over te nemen. Daarbij heeft telkens dezelfde persoon de gesprekken met deze initiatiefnemers gevoerd, zodat ze op een uniforme wijze geleid werden. De gesprekken zijn opgenomen en daar is een transcriptie van gemaakt. Aan alle personen is de transcriptie van het betreffende interview gestuurd en is de mogelijkheid geboden daar op te reageren (zie bijlage 2). Daar is in sommige gevallen wel gebruik van gemaakt, maar het heeft nimmer geleid tot inhoudelijke aanpassingen. *De face-to-face* gesprekken vonden over het algemeen plaats op of nabij de locatie waar ook het initiatief zichtbaar was zodat ook dat aanschouwd en geobserveerd kon worden.

3.3 Selectie van de casus

3.3.1 Burgerinitiatief

In dit onderzoek is burgerinitiatief gedefinieerd als publieke waardecreatie door burgers. Het zijn daarmee activiteiten van burgers die gericht zijn op een tastbaar resultaat, leiden tot publieke waarde en waarbij de gemeente op enig moment een rol kan spelen maar de initiatiefnemers geestelijk eigenaar van het initiatief blijven.

Samengevat leidt dit tot het volgende processchema (zie figuur 6), dat is geïnspireerd op Van Zuylen (2007, p. 10).

Figuur 6. Processchema beoordeling burgerinitiatief. Uit: Help! een burgerinitiatief (p. 10), door J. van Zuylen, 2007, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Uit het aanbod aan verschillende activiteiten in Giessenlanden die binnen deze definitie vallen is een selectie gemaakt. Dat is mede gedaan op basis van evenwichtige spreiding over de gemeente.

Bij de selectie van het aantal burgerinitiatieven is rekening gehouden met de beschikbare menskracht en tijd die in het kader van dit onderzoek beschikbaar was. Binnen de verschillende casussen is een selectie gemaakt van de te interviewen personen. Daarbij is gebruik gemaakt van de aanwezige kennis van personen die werkzaam zijn bij de gemeente Giessenlanden over inwoners die bij een bepaald burgerinitiatief betrokken waren.

3.3.2 Schaalniveau

In dit onderzoek staat de vraag centraal of het motief om een burgerinitiatief te nemen per schaalniveau verschillend is. In paragraaf 2.2.3 is aangegeven dat in dit onderzoek onderscheid wordt gemaakt tussen de niveaus straat, buurt en kern. Wij hebben op al deze schaalniveaus burgerinitiatieven geselecteerd.

Op kernniveau worden vier burgerinitiatieven onderzocht en op buurtniveau drie. Op straatniveau was er één initiatief bekend bij de gemeente. Dit wil overigens niet zeggen dat er niet meer zijn, maar het heeft wel de mogelijkheden voor onderzoek naar burgerinitiatieven op straatniveau beperkt. De gevonden relatie tussen de motivatie en het nemen van een burgerinitiatief op dit specifieke schaalniveau is daardoor nauwelijks hard te maken.

3.4 Kwaliteitseisen

Een goed onderzoek moet voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen. Daarbij gaat het om de betrouwbaarheid, validiteit en controleerbaarheid.

3.4.1. Betrouwbaarheid

In dit onderzoek worden interviews gehouden om gegevens te verzamelen. Antwoorden van mensen komen niet altijd overeen met wat ze werkelijk denken of vinden. Antwoorden worden soms zodanig geformuleerd dat ze meer in lijn zijn met het sociaal wenselijk beeld en niet met wat men werkelijk vindt (Dijksterhuis, 2016, p. 136). Dit fenomeen wordt verkleind door tijdens de interviews niet zozeer vragen te stellen, maar een open gesprek te voeren aan de hand van een lijst. Indien nodig kunnen open vragen worden gesteld om duidelijk te krijgen hoe iemand denkt over een bepaalde indicator van een motief.

De betrouwbaarheid van een onderzoek kan ook worden vergroot door standaardisering en herhaling. In dit onderzoek wordt de betrouwbaarheid vergroot door meerdere casussen te bestuderen (herhaling) en bij de verschillende interviews gebruik te maken van een handleiding (standaardisering).

3.4.2. Validiteit

Validiteit is te verdelen in causale validiteit en externe validiteit.

Causale validiteit

Causale validiteit gaat over de vraag of de relatie tussen de variabelen, zoals verwoord in dit onderzoek, werkelijk causaal is. In dit onderzoek wordt aangesloten bij de theorie van Alford (2009) die de causaliteit beschrijft. In zijn onderzoek worden de vier motieven gezien als aanjager tot deelname aan een coproductie. In dit onderzoek worden de vier motieven gezien als aanjager om een burgerinitiatief te nemen. De omschrijving die Alford geeft van coproductie komt in de essentie overeen met de stipulatieve definitie van een burgerinitiatief uit dit onderzoek.

Externe validiteit

Externe validiteit gaat over de vraag of de onderzoeksresultaten gegeneraliseerd kunnen worden naar andere populaties. De hier geselecteerde onderzoeksmethode (casestudie) brengt met zich mee dat wel uitspraken kunnen worden gedaan over de populatie binnen de casus, maar dat het te kiezen aantal casussen nooit voldoende groot zal zijn om redelijk betrouwbare conclusies te trekken over populaties van een niet-onderzochte casussen. Het domein, waarover uitspraken gedaan worden, kan worden vergroot als de resultaten van een casestudie onder verschillende omstandigheden gelijk blijven (Swanborn, 2013, p. 145).

3.4.3. Controleerbaarheid

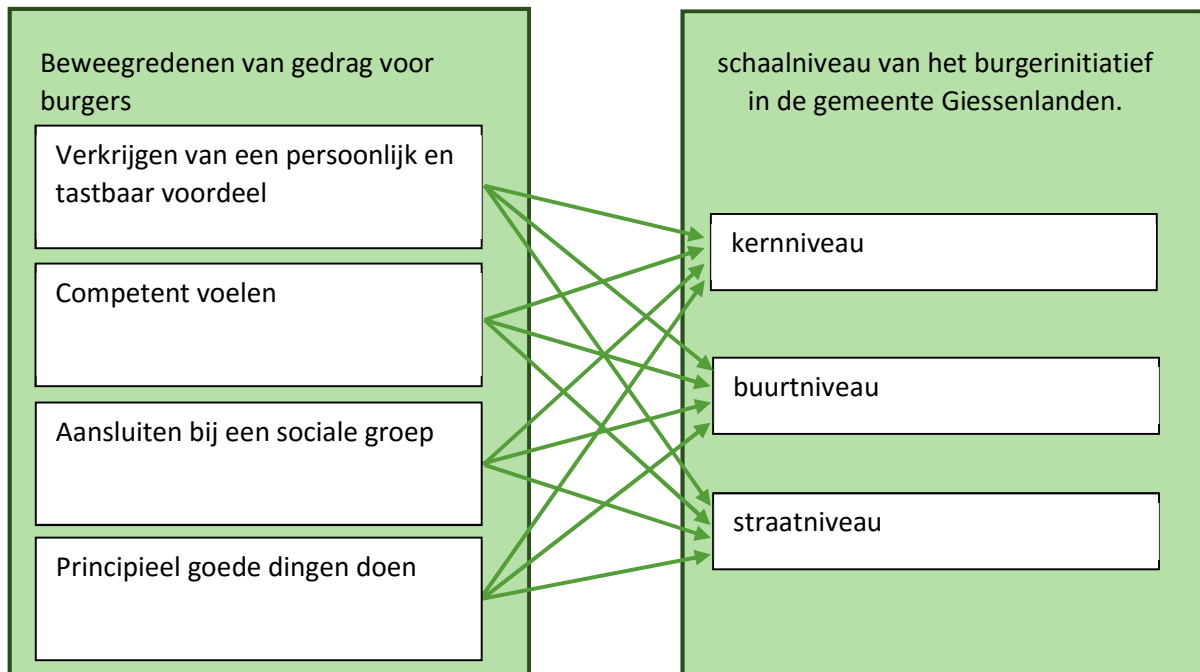
Om de opzet van dit onderzoek en de resultaten daarvan te kunnen controleren, is het volgende opgenomen in dit onderzoek:

- lijst van geraadpleegde literatuur (onderdeel van dit onderzoek);
- interview handleiding (als bijlage 1 onderdeel van dit onderzoek);
- transcripties van de gehouden interviews (als aparte bundel opvraagbaar);
- opnames van de interviews (opvraagbaar tot een jaar na afronding van dit onderzoek);
- codering van de interviews (als bijlage 3 onderdeel van dit onderzoek).

3.5 Op weg naar de empirie

3.5.1. Definitief conceptueel model

Uit de theorie (zie hoofdstuk twee) komt naar voren dat er vier beweegredenen (motieven) voor gedrag te onderscheiden zijn. Daarnaast is een burgerinitiatief gedefinieerd en zijn de schaalniveaus kern, buurt, straat onderscheiden. Daarmee is het definitief conceptueel model te maken (zie figuur 7).

Figuur 7. Definitief conceptueel model.

In het definitief conceptueel model zijn relaties te onderscheiden tussen de vier bewegredenen voor gedrag en de drie schaalniveaus waarop een burgerinitiatief kan plaatsvinden. Dit leidt tot twaalf relaties die logischerwijs mogelijk zijn. Die mogelijkheden zijn:

- 1) kenmerken van 'een persoonlijk en tastbaar voordeel krijgen', spelen een rol bij het nemen van een burgerinitiatief in de gemeente Giessenlanden op het schaalniveau van de kern;
- 2) kenmerken van 'competent voelen', spelen een rol bij het nemen van een burgerinitiatief in de gemeente Giessenlanden op het schaalniveau van de kern;
- 3) kenmerken van 'aansluiten bij een sociale groep', spelen een rol bij het nemen van een burgerinitiatief in de gemeente Giessenlanden op het schaalniveau van de kern;
- 4) kenmerken van 'principieel goede dingen doen', spelen een rol bij het nemen van een burgerinitiatief in de gemeente Giessenlanden op het schaalniveau van de kern.

Deze vier mogelijkheden zijn ook te maken voor het schaalniveau van de buurt en ook voor het schaalniveau van de straat.

3.5.2. Operationalisatie

Om in de empirie op een selectieve wijze waar te kunnen nemen, worden de theoretische begrippen geoperationaliseerd.

3.5.2.1 Beweegredenen voor gedrag

Realiseren van een persoonlijke en tastbaar voordeel

Bij deze motivatie wordt gestreefd naar het behalen van een eigen belang, waarbij de rationele en berekende inslag een belangrijke rol speelt. Het voordeel dat persoonlijk of voor familieleden wordt verkregen of het probleem hij daar mee oplost, moet opwegen tegen de inspanningen die daar tegenover staan. Het verkregen resultaat dat in het vooruitzicht wordt gesteld is fysiek en tastbaar.

Subvariabele	Kenmerk
Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel	eigen belang

Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
eigen belang	persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.
	persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.
	toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.
	doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.
	doelmatige inzet van sociale contacten	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.
	doelmatige inzet van middelen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.

Competent voelen

Bij dit motief is zelfontplooiing een belangrijk item. Het streven hiernaar zit in de natuur van ieder mens (Rogers, 1951 in McClelland, 1987, p. 40). Dit houdt in dat de initiatiefnemer een goed gevoel krijgt indien zijn kennis of vaardigheden worden aangesproken die hij nog verder kan ontwikkelen. De mens is daarom op zoek naar een zekere mate van cognitieve risico's (Wicklund et al., 1996, p. 515).

Daarnaast kunnen mensen zich competent voelen indien zij weten dat anderen naar hen opkijken (Holbrook 2006 in Bovaird, 2016, p. 14). Dit houdt in dat initiatiefnemers ook een goed gevoel kunnen krijgen indien zij zich kunnen profileren ten opzichte van anderen.

Subvariabele	Kenmerk
competent willen voelen	ontwikkelen
	profilieren

Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
ontwikkelen	kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.
	vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaam te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.
profilieren	kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.
	vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.

Aansluiten bij een sociale groep

Bij dit motief is de behoefte om bij mensen te zijn (gezelschap) een belangrijk kenmerk (McClelland, 1987, p. 334). Daarbij speelt ook de wens om als lid opgenomen te worden binnen een gezelschap (Han, 2009, p. 104) en onderdeel uit te maken van iets groters (Dijksterhuis, 2016, p. 104).

De behoefte van aansluiting bij een sociale groep, betekent dat ‘werken met’ als belangrijker wordt gezien dan ‘werken voor’ (Dewey, in Putnam, 2000, p. 116). Het betekent dat met vrienden of gelijkgestemden gewerkt kan worden (Petriwskyj et al., 2013, p. 243).

Subvariabele	Kenmerk
willen aansluiten bij een sociale groep	eigenwaarde verhogen door deelname aan een groep.

Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
eigenwaarde verhogen door deelname aan een groep.	samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.
	helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.
	betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.
	complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.
	saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.

Principieel goede dingen doen

Bij dit motief is er het plichtsgevoel om over te gaan tot actie en iets terug te doen voor de samenleving waar de initiatiefnemer onderdeel van uitmaakt (Petriwskyj et al., 2003, p. 243). Daarbij speelt altruïsme een rol; het is een *habit of the heart* (Tocqueville & Bellah in Etzioni, 1994, p. 24). Iets voor iemand anders doen. Altruïstisch gedrag, dat gericht is op de zogenaamde 'outgroup', kan zich richten op humanistische waarden en esthetische waarden (WRR, 2003, p. 47).

Subvariabele	Kenmerk
principieel goede dingen willen doen	plichtsgevoel
	altruïsme

Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
plichtsgevoel	idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.
	burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.
altruïsme	humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.
	esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.

3.5.2.2 Schaalniveau van het burgerinitiatief

Het schaalniveau van de kern

Burgerinitiatieven worden gecategoriseerd binnen dit schaalniveau indien het resultaat van het initiatief een effect heeft op de gehele dorpskern waarbinnen het zich bevindt.

Subvariabele	Kenmerk
kernniveau	beïnvloedingsgebied

Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
beïnvloedingsgebied	gehele bebouwde kern	Het resultaat van het burgerinitiatief bereikt inwoners van de gehele bebouwde kern waarbinnen het zich bevindt.

Het schaalniveau van de buurt

Burgerinitiatieven worden gecategoriseerd binnen dit schaalniveau indien het resultaat van het initiatief een effect heeft op de buurt waarbinnen het zich bevindt.

Subvariabele	Kenmerk
buurtniveau	beïnvloedingsgebied

Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
beïnvloedingsgebied	deel van de bebouwde kern	Het resultaat van het burgerinitiatief bereikt inwoners van een groot deel van de bebouwde kern waarbinnen het zich bevindt.

Het schaalniveau van de straat

Burgerinitiatieven worden gecategoriseerd binnen dit schaalniveau indien het resultaat van het initiatief een effect heeft op de straat of straten waarbinnen het zich bevindt.

Subvariabele	Kenmerk
straatniveau	beïnvloedingsgebied

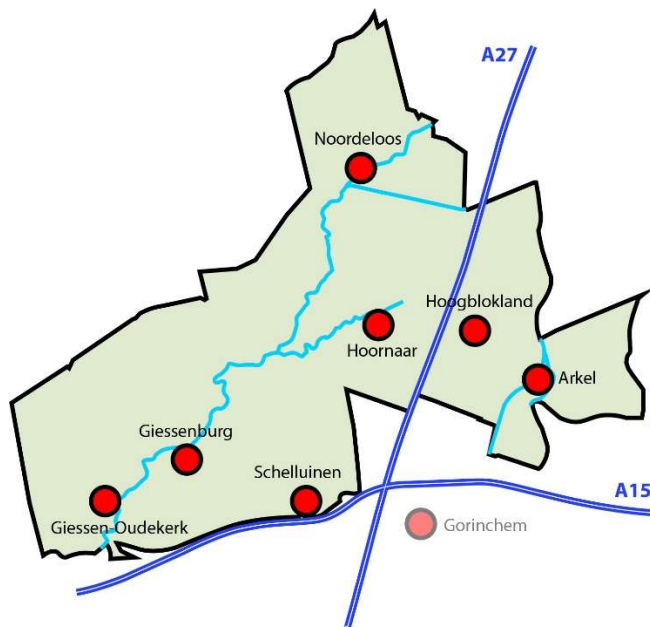
Kenmerk	Indicator	Indicator speelt een rol indien:
Beïnvloedingsgebied	Één of enkele straten	Het resultaat van het burgerinitiatief bereikt inwoners van één of enkele straten waarbinnen het zich bevindt.

4 Burgerinitiatieven in Giessenlanden

4.1 Inleiding

De gemeente Giessenlanden is een gemeente in de provincie Zuid-Holland. De circa 14.600 inwoners van deze gemeente zijn verdeeld over een van de zeven kernen. In dit hoofdstuk geven wij de werkwijze weer die de gemeente Giessenlanden hanteert en beschrijven wij acht burgerinitiatieven in de gemeente Giessenlanden. Die initiatieven zijn beoordeeld op basis van de criteria zoals opgenomen in figuur 6 van hoofdstuk drie en gecategoriseerd op het schaalniveau van kern, buurt of straat. Daarmee geeft dit hoofdstuk ook antwoord op de derde deelvraag; welke initiatieven in Giessenlanden vallen onder de categorie burgerinitiatief en wat is het schaalniveau daarvan.

Die burgerinitiatieven zijn zodanig gekozen dat zij verspreid liggen in de gemeente. De basis voor de beschrijving daarvan wordt gevormd door een interview met de initiatiefnemers. In sommige gevallen waren ook andere documenten beschikbaar zoals publicaties in de media. Voor één kern (Hoogblokland) is geen burgerinitiatief geïdentificeerd dat in het kader van dit onderzoek betrokken kon worden. Figuur 8 geeft een overzicht van de gemeente Giessenlanden en de verschillende kernen.

Figuur 8. Gemeente Giessenlanden met de zeven kernen.

4.2 De methode Giessenlanden

De gemeente Giessenlanden onderneemt sinds 2010 op structurele wijze activiteiten om de kracht uit de samenleving beter te benutten. Zij noemen dit 'kerngericht werken'. Deze methode is gebaseerd op de principes van de deliberatieve democratie. Dat wil zeggen dat de gemeente nadrukkelijk haar inwoners uitnodigt om samen op zoek te gaan naar gedragen oplossingen voor situaties die om een verandering vragen. Dus niet zozeer vanuit het principe dat een meerderheid beslist voor de minderheid, maar vanuit het idee dat goed luisteren en goede gesprekken leiden tot algemeen aanvaardbare en gedragen voorstellen (Giessenlanden, 2016a).

Bij kerngericht werken past ook dat inwoners zelf aangeven welke situaties zij willen veranderen én op welke wijze zij dat willen doen. Dus is het niet meer de gemeente die bepaalt waar energie in wordt gestoken, maar bepalen de inwoners dat zelf. Daarbij stelt de gemeente Giessenlanden zich in eerste instantie terughoudend op, omdat zij wil dat inwoners ook zelf op zoek gaan naar oplossingsrichtingen die zij vinden passen bij de aard en omvang van de situatie. Het is daarmee een zoektocht voor en door inwoners. Op verzoek van inwoners kan de gemeente haar kennis, kunde en andere middelen inzetten om een initiatief verder te brengen of naar een hoger plan te tillen. Het is in die gevallen de overheid die participeert in plaats van de burger (Giessenlanden, 2015a).

De gemeentesecretaris (M. Does, persoonlijke communicatie, 13 juni 2016) geeft aan dat de methode kerngericht werken is uitgewerkt aan de hand van vier ontwerpprincipes:

- de dorpskernen bepalen de agenda en daarmee wat belangrijk is om uit te voeren;
- de dorpskernen bepalen de mate waarin de gemeente bij de uitvoering wordt betrokken;
- de (belevings)wereld van de inwoners en de (systeem)wereld van de gemeente worden op elkaar aangesloten;
- het heeft een praktische oriëntatie.

Deze ontwerpprincipes zijn vertaald in een aantal hulpmiddelen (M. Does, persoonlijke communicatie 13 juni 2016). Dit zijn onder andere:

- inwoners van dorpskernen kunnen zich groeperen in een zogenaamd dorpsberaad en krijgen jaarlijks een werkbudget van vijftienduizend euro dat ze naar eigen inzicht kunnen besteden;
- er is een persoon die onafhankelijk als verbinder fungeert om de twee verschillende werelden en werkelijkheden (gemeente en samenleving) met elkaar te verbinden;
- er zijn dorpscontactambtenaren aangewezen om de contacten met de kernen te vergroten.

De gemeente Giessenlanden ziet ook dat kerngericht werken in de praktijk veel van inwoners vraagt in de vorm van betrokkenheid en het oppakken en uitvoeren van zaken. De ene inwoner staat daar positiever tegenover dan de andere. Giessenlanden heeft niet de intentie om alle inwoners actief en initiatiefrijk te krijgen en accepteert dat hierin een wisselend beeld kan bestaan (Giessenlanden, 2015a).

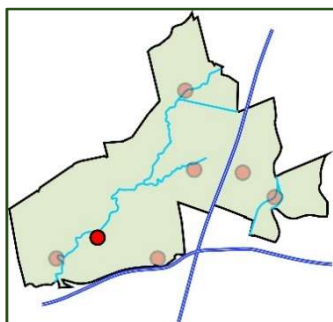
4.3 Burgerinitiatieven op kernniveau

4.3.1 De Dorpskamer in Giessenburg

Een aantal jaar geleden zocht de gemeente Giessenlanden naar mogelijkheden om te besparen op de uitgaven. Een besparingsmogelijkheid werd gevonden in de subsidie voor de bibliotheek in de kern

Giessenburg. Het vervallen van de subsidie zou sluiting van de bibliotheek betekenen. Enkele inwoners van Giessenburg zochten naar een alternatief zodat een leesplek voor de lokale gemeenschap behouden kon blijven. Dat alternatief is gevonden in De Dorpskamer. De Dorpskamer is nu een ontmoetingsplek waar mensen uit heel Giessenburg samen komen en waar tevens boeken geleend en gelezen kunnen worden. Het is daarmee een initiatief op het schaalniveau van de kern. In De Dorpskamer worden diverse activiteiten georganiseerd door vrijwilligers. Voor De Dorpskamer is een deel van een zalencentrum verbouwd en heringericht. Ook deze verbouwing en inrichting is geïnitieerd door de dorpsbewoners, de gemeente heeft bijgedragen in de financiering. Burgers hebben het initiatief genomen, het leidt tot publieke waarde en vanwege de gemeentelijke bijdrage in de financiering is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. Daarnaast blijven de initiatiefnemers de bepalende actoren. Daarmee valt dit initiatief onder de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek.

In figuur 9 wordt Giessenburg als locatie aangegeven en figuur 10 geeft aan waar De Dorpskamer zich in de kern bevindt. Figuur 11 geeft een impressie van het resultaat van het initiatief.

Figuur 9. Locatie Giessenburg.

Figuur 10. Locatie van De Dorpskamer.

Figuur 11. Afbeelding van De Dorpskamer.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen bij twee dorpsbewoners die dit initiatief hebben opgepakt. Zij hadden beiden de pensioengerechtigde leeftijd en woonden vanaf hun geboorte in het dorp. Zij worden hierna aangeduid als i2 en i8.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Voor beide initiatiefnemers was er geen sprake van dat er met de sluiting van de bibliotheek een situatie zou ontstaan waar zij persoonlijk hinder van ondervonden. Indien de bibliotheek zou sluiten zou hen dat niet persoonlijk raken. “Ik ben helemaal niet lid van een bibliotheek dus ik heb me daar ook helemaal niet tegen aan bemoeid” (i8). Toch hebben beiden tijd gestoken om van dit initiatief een succes te maken. Zij geven zelf aan dat de werkzaamheden erg tegen vielen (i2) en dat dit veel tijd kostte (i8). Maar ook dat die tijd vrijwillig is ingezet en ze zelf konden bepalen hoeveel tijd ze eraan wilden besteden. i8 zei daarover “Maar dat doe je zelf he. Je laat zelf toe dat het veel tijd kost” en “Dat is ook veel leuker. Dan doe je er misschien wel langer over, maar dat maakt niet uit”.

Competent willen voelen

Veel taken werden dus zelf uitgevoerd, maar de praktische werkzaamheden die lastig waren, of de onderdelen waar ze niet goed in waren, werden uitbesteed. De inspanningen waren vooral gericht op de onderdelen die leuk waren om te doen. “Je moet mij niet vragen ga die deurtjes eens hangen. Dat vind ik niet leuk. Dat heb ik nooit gedaan en dat ga ik niet doen ook” (i2). En voor de moeilijke of lastige klussen werd een bedrijf ingeschakeld om het voor ze te doen.

Voor het gehele proces om het initiatief tot een goed einde te brengen, was creativiteit nodig. Dat komt omdat de initiatiefnemers geen duidelijk eindbeeld voor ogen hadden. Zo stonden zij tijdens het proces diverse malen voor keuzen waar ze vooraf nog niet over nagedacht hadden. I8 gaf aan dat ze dat enerverend vond. “Je moet je weg erin vinden. ... Ik vond het ook wel een avontuur. Nou, ik houd wel van zulke projecten” (i8).

Beide initiatiefnemers kenden geen schroom om op mensen af te stappen om iets te bespreken of georganiseerd te krijgen. Zij hebben in hun werk en (voormalige) bestuurlijke functies ook veel moeten organiseren en met andere partijen moeten samenwerken. Dat hebben zij ook voor dit initiatief veel moeten doen en was voor hen dus niet nieuw. Deze inspanningen leidde ertoe dat zij een prominente plek hadden tijdens de opening van De Dorpskamer eind 2015. I2 gaf daarover aan “Ik houd nou eenmaal van organiseren en als je organiseert dan sta je ook meestal een beetje vooraan”.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

Bij dit initiatief waren ongeveer twaalf dorpsgenoten betrokken. Die bepaalden zelf de tijd die zij aan dit initiatief besteedden. Sommige waren actief, anderen hielpen af en toe. I2, ervaarde deze samenwerking als een teamprestatie “... dat heeft ook wel weer zijn charme, wanneer je het als een team doet” (i2). De samenwerking met dorpsgenoten en lokale bedrijven werd ook nadrukkelijk gezocht. Zij wilden het initiatief tot een goed einde brengen met mensen en bedrijven die, net als zij, een binding hadden met het dorp en de gemeenschap. Die contacten waren er al. Beide initiatiefnemers wonen heel hun leven al in Giessenburg en waren actief (geweest) in diverse besturen van verenigingen en organisaties in het dorp. “Niet, niks van buiten. Gewoon alles wat we nodig hebben, dat hebben we zelf in het dorp rondlopen” (i8). Dat heeft niet alleen te maken gehad met het idee dat lokale bedrijven graag ondersteuning bieden aan een lokaal initiatief. Er is ook een sociale dimensie, zoals een initiatiefnemer aangeeft: “Nou ja, het zijn allemaal mensen die op dezelfde manier omgaan met elkaar en praten. Binnen Giessenburg is dat natuurlijk heel makkelijk communiceren” (i2).

Principieel goede dingen willen doen

Beide initiatiefnemers hebben zich in eerste instantie ingezet om een leespunt voor het dorp te behouden omdat zij het heel erg belangrijk vonden dat kinderen en hun ouders kunnen lezen. Een van de initiatiefnemers (overigens zelf geen lid van de bibliotheek) zegt daarover “dat is gewoon iets, waarvan ik denk dat moet je niet laten gaan in zo’n dorp” (i8). En ook “... stel je voor dat de bibliotheek nou echt verdwijnt, dat zou zonde zijn (...). Dus voor die voorziening wilde ik me wel inzetten” (i2).

Gaandeweg is dat initiatief verbreed en is daar aan toegevoegd het idee van een dorpskamer; een ruimte waar iedereen binnen kan komen die daar behoefte aan heeft. De ruimte biedt plaats aan vluchtelingen voor een cursus Nederlands en er worden activiteiten georganiseerd voor autisten. Initiatiefnemer i8

geeft aan dat zij ervan kan genieten als er iemand met weinig sociale contacten een kopje koffie komt drinken en opmerkt dat hij er zo graag komt omdat er altijd zo gezellig is.

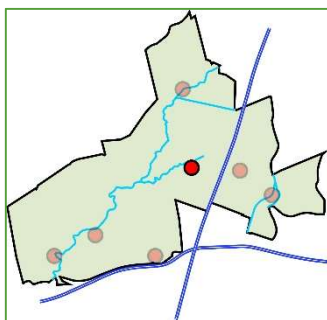
4.3.2 Het Laarzenpad in Hoornaar

Ook in Hoornaar is een burgerinitiatief op kernniveau genomen. Hoornaar is een kern met circa 1.750 inwoners. In die kern is in 2013 een dorpsraad opgericht. Zij krijgen jaarlijks een budget van de gemeente om naar eigen inzicht te besteden. Na enkele jaren sparen hebben zij voldoende geld beschikbaar om (anders dan de naam van dit initiatief doet vermoeden) een verhard wandel- en fietspad aan te gaan leggen. Dat pad maakt het mogelijk een rondje te fietsen om Hoornaar en het pad ontsluit een woonzorgcentrum en een zwembad. Het pad komt te lopen door de weilanden. De gronden die verhard gaan worden zijn nu ook in gebruik als grasland. Het pad zal tijdens de jaarlijkse Fokveedagen gebruikt worden als parkeerplaats.

Burgers hebben het initiatief genomen om politiek-bestuurlijk aandacht te vragen voor deze route en gaan die ook zelf aanleggen en daarna onderhouden. Als gevolg daarvan is sprake van een extra recreatieve route en daarmee verhoging van publieke waarde. De gemeente geeft aan dat zij in principe een verkeersbesluit nemen om het pad formeel aan te duiden als openbaar onverplicht fietspad (2016b). Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. De initiatiefnemers blijven de drijvende actoren. Daarmee valt dit initiatief binnen de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek.

Het pad ontsluit het zorgcentrum en het zwembad en creëert een nieuwe recreatieve fiets- en wandelroute om Hoornaar. Het is daarmee een initiatief dat alle inwoners kunnen gebruiken. Het valt daarmee binnen het schaalniveau van de kern.

In figuur 12 wordt Hoornaar als locatie aangegeven en figuur 13 geeft een afbeelding van de route van het wandel- en fietspad. Figuur 14 geeft het gebied en de omgeving van het pad weer.

Figuur 12. Locatie van de kern.

Figuur 13. Ligging van het pad.

Figuur 14. Omgeving van het toekomstig pad.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen bij twee dorpsbewoners die nauw bij dit initiatief zijn betrokken. Beiden wonen al meer dan tien jaar in Hoornaar en zijn ook in het verleden actief geweest in de besturen van diverse (lokale) organisaties. Zij worden hierna aangeduid als i5 en i10.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Het pad krijgt een recreatieve functie en zal tijdens de jaarlijkse Fokveedagen als parkeerterrein gebruikt worden. Een van de initiatiefnemers zit in het bestuur van die vereniging, waardoor het initiatief ook ten goede komt aan dat evenement. Na realisatie kunnen beiden, net als elke recreant of inwoner, gebruik maken van deze nieuwe fietsroute. I5 weet dat ook het toekomstig onderhoud van het pad en de berm bij hem komt te liggen. Hij ziet dat als een prettige bijkomstigheid. Hij zegt daarover “dan ben ik bezig, dat doe ik graag, dat kan ik goed” (i5).

Bij het samenstellen van de route zijn verschillende organisaties betrokken. Bijvoorbeeld het nabijgelegen zwembad, de woonzorgvereniging en de Fokveedag. Daarbij is gezocht naar een situatie waarin alle partijen de meerwaarde zagen. Om die reden hebben de initiatiefnemers een fietspad dat zij wel wensten toch niet opgenomen in het plan omdat de woonzorgvereniging dat niet wenste. I10 zegt dat de meerwaarde voor fietsers lager was dan de meerwaarde voor de woonzorgvereniging om alleen voetgangers toe te staan.

De tijd die beiden besteden aan de realisatie van dit initiatief ervaren ze als laag. I5 gaat er ook tijd aan besteden zodra het wandel- en fietspad gerealiseerd wordt en (daarna) moet worden onderhouden.

Competent willen voelen

Beide initiatiefnemers zijn actief (geweest) in het verenigingsleven of de politiek. Daardoor hadden zij al de nodig ervaring met overheden en de wijze waarop zij handelen. Zij werden daardoor niet verrast door eventuele procedures die horen bij de aanvraag van bijvoorbeeld de vergunningen (i5, i10). De omgevingsvergunning, die voor het pad nodig is, is in overleg met de gemeente aangevraagd. Dat deden zij, omdat ze daar niet zoveel ervaring in hadden (i5). Nieuwe of ingewikkelde zaken waren niet of nauwelijks aan de orde. I5 zoekt dat ook bewust niet op “... toen dacht ik, dat wil ik wel, maar ik ga geen ingewikkelde dingen doen. Ik ben liever met mijn handen bezig”. Deze ingewikkelde dingen, kunnen dan slaan op het organiseren dat nodig is en weer veel voorkomt in het dagelijks werk van i10. Hij zegt daarover “ik houd mij hier bezig met mijn bedrijf ... dat is nu vooral op het organisatorisch vlak. ... ik regel de hele dag per telefoon en organiseer” (i10).

Aan willen sluiten bij een sociale groep

Vermoedelijk hebben de activiteiten van de initiatiefnemers in het lokale bestuurs- en verenigingsleven er toe bijgedragen dat beide initiatiefnemers veel contacten hebben in het dorp. I5 onderhoudt met dit initiatief zijn sociale contacten die hij ook in zijn werk had. “Zo houd ik nog mijn sociale contacten en blijf onder de mensen. Ook in mijn werk .. had ik sociale contacten en dat is met dit ook zo” (i5).

De opmerking “dat heb je in een dorp, dat gaat dan wel makkelijk” (i5) verwijst naar het feit dat sommige personen in meerdere verenigingen zitten en elkaar daarbij telkens tegenkomen. Dit leidt er dan ook toe dat men elkaar snel weet te vinden. Die afstanden zijn maar heel kort en “dan duurt zo’n gesprek niet langer dan een kwartier” (i10). Dat gevoel van saamhorigheid en de onderlinge betrokkenheid komt ook tot uitdrukking in de onderlinge afstemming met organisaties, die formeel gezien niet eens een partij zijn. I10 geeft daarover aan dat hij zich beseft dat je alleen misschien wel sneller gaat, maar samen verder komt. Die omgangsvormen zijn misschien in een dorp als Hoornaar ook nodig en verstandig. Vanwege de diverse kruisrelaties van personen in verschillende verenigingen, komt

men elkaar in de toekomst ook altijd weer eens tegen. Het beschadigen van een relatie weegt dan niet op tegen bijvoorbeeld het doordrukken van een fietsroute.

Principieel goede dingen willen doen

De initiatiefnemers vinden de wandel- en fietsroute een toegevoegde waarde voor Hoornaar. Volgens hen wordt het een belangrijke ontsluiting naar de winkels waarmee dan de openbare weg met auto's ontlast wordt. Maar belangrijker vinden zij dat de verbinding ertoe leidt dat mensen een rondje kunnen lopen of fietsen. Of met de scootmobiel of de rollator. "Ze lopen wel op de openbare weg, maar niet voor auto's. ... En je wandelt er midden in de natuur maar toch over verharding" (i10). De initiatiefnemers hebben ook steeds vastgehouden aan een verhard pad. De provincie zou een financiële bijdrage leveren indien het voetpad onverhard zou worden, maar daar zagen de initiatiefnemers niet de meerwaarde van in. Volgens hen is alleen een verhard pad een blijvende en plezierige voorziening voor Hoornaar (i10, i5). Want alleen dan kan het gebruikt worden door mensen die moeilijk ter been zijn, waaronder de personen in de nabijgelegen woonzorgvoorziening. Zo geeft i5 aan dat hij het vooral doet voor de oudere van de toekomst en moeders die dan veilig met hun kinderen naar het zwembad kunnen lopen.

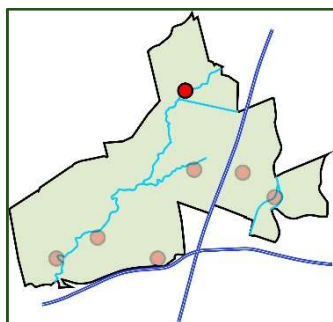
i10 zegt daarover dat hij wel eens denkt aan het fietspad dat er voor gaat zorgen dat de mensen van de gesloten afdeling van de woon-zorgvoorziening opgepikt kunnen worden door hun familie en in hun rolstoel door de polder geduwd kunnen worden, zonder dat ze hoeven uit te kijken voor auto's. "Als je dan voor al die mensen een pad kunt aanleggen, dan heb ik het toch goed gedaan" (i10).

4.3.3 De Bloembakkenbrug in Noordeloos

Noordeloos is een kern met ongeveer 1.800 inwoners. Enkele jaren geleden hebben actieve bewoners het initiatief genomen om aan de elf bruggen in het dorp bakken met bloemen te hangen en die ook te onderhouden. Als gevolg daarvan is sprake van verfraaiing van publieke ruimte en daarmee verhoging van publieke waarde. De gemeente, en overigens ook het waterschap, heeft toegestaan dat aan de leuning van hun bruggen bakken met bloemen gehangen werden. Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. De initiatiefnemers blijven de drijvende actoren. Daarmee valt dit initiatief binnen de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek.

De bloembakken volgen het spoor van de rivier die dwars door Noordeloos meandert. Dit initiatief is daarmee zichtbaar voor alle dorpsbewoners waarmee het een burgerinitiatief is op kernniveau.

In figuur 15 wordt Noordeloos als locatie aangegeven en figuur 16 geeft het gebied aan waar de bakken hangen. Figuur 17 geeft een afbeelding van het resultaat.

Figuur 15. Locatie van de kern.

Figuur 16. Route waarlangs de bakken hangen.

Figuur 17. Afbeelding van het resultaat.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen bij twee dorpsbewoners die nauw bij dit initiatief zijn betrokken. Beiden wonen al vrijwel hun hele leven in Noordeloos en zijn ook in het verleden actief (geweest) in de besturen van diverse (lokale) organisaties of verenigingen. Zij worden hierna aangeduid als i7 en i15.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

De bloembakken zijn opgehangen om de bruggen in het dorp te verfraaien. Het initiatief is daardoor niet zozeer functioneel, maar esthetisch. Er was geen sprake van een probleem dat moest worden opgelost of dat dreigde te ontstaan. Het dorp is al mooi en met dit initiatief is het dorp nog fraaier gemaakt (i7). Daarbij was geen sprake van een persoonlijk belang dat ermee werd gediend en er was geen persoonlijke gebruikswaarde. Het had een visuele functie, zoals i15 het verwoordde. “Kijk, ik word er niet rijker van en niemand niet dus het is wel een beetje de bedoeling dat mensen het gaan zien natuurlijk”. Beide initiatiefnemers ervaren de tijdsbesteding voor de te verrichten inspanningen als laag. I7 geeft daarbij aan dat de tijdsbesteding haar ook niet hindert. Dat verwoordt zij als volgt: “En als ik overdag een uurtje mis, dan ga ik 's avonds een uurtje langer door. En dat kun je niet uitdrukken in geld of ja, ik heb er zoveel plezier in dat ik het er wel voor over heb” (i7).

Competent willen voelen

De inspanningen die verricht werden voor de bakken waren relatief eenvoudig en de werkzaamheden die technisch ingewikkeld waren, werden uitbesteed. Dat was bijvoorbeeld het geval om een zware bloembak aan een bepaalde brugleuning te hangen die niet zo sterk leek. Er was niet de behoefte om hierin vaardigheden te ontwikkelen. “Want ja, je bent met negen mensen maar dan hoeft niet iedereen verstand te hebben van iets technisch wat dan op zo'n brug gehangen moet worden. ... Dan ga je niet met elkaar tobben om daar op een avond met zijn allen aan een brug te hangen”. Ook de vaardigheden om het onderhoud van de bloemen en bloembakken te organiseren zijn volgens de initiatiefnemers gering en vinden ze een makkelijk klusje. “Kijk ik hoef alleen maar te regelen dus voor mij sowieso heel weinig [werk]. ... Dat regelen is ook niet moeilijk” (i15). En ook het onderhoud zelf is relatief eenvoudig.

Het bestaat uit watergeven en de dorre bloemen en bladeren verwijderen. Mensen die de bloembakken verzorgen kunnen het vaak gewoon (i7).

De reacties van inwoners over de bloembakken zijn positief. De initiatiefnemers vinden die waardering fijn. I15 verwoordt dat als volgt: “Ik vind het gewoon leuk om te doen. Kijk, dat je een paar reacties krijgt dat is hartstikke leuk, maar dat je zegt daar doe ik het voor, nee dat is het ook niet”. I7 geeft dat als volgt weer: “En als hij dan wat zegt over de bak, dat zijn maar kleine dingetjes op een dag, maar het is net zoals als iemand je over de bol aait, dan krijg je daar toch wel een prettig gevoel bij”.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

Initiatiefnemer i7 vindt het prettig om in contact te komen met mensen uit het dorp. Zij gaat ten behoeve van dit initiatief af en toe langs bij andere verzorgers van bloembakken om te vragen of alles goed gaat. Zij woont al heel lang in Noordeloos en kent bijna hele dorp. “Dus je gaat ook naar iemand die je kent. En dan heb je gelijk een praatje” (i7). Ook de samenwerking tussen initiatiefnemers ervaart zij als goed. Zij ziet dat als een samenwerking als Noordelozers onder elkaar, waar geen sprake is van een bepaalde hiërarchie. Het is voor haar een sociaal gebeuren. “De een gaat naar het voetbal en vindt dat leuk, wij zijn met een stel aan het klussen en dat vinden wij op dat moment leuk”. Voor i7 is het belangrijk iets bij te dragen voor de gemeenschap waar ze zelf onderdeel van uitmaakt. “En het is gewoon prettig leven. Het is gewoon een mooie gemeenschap. Het is denk ik heel waardevol dat je een onderdeelje bent van zo’n prettige gemeenschap” (i7).

Principieel goede dingen willen doen

Het gevoel dat de initiatiefnemers hebben dat ze onderdeel uitmaken van een gemeenschap en daarom samenwerken met de gemeenschap komt ook tot uitdrukking in de wens om het eigen dorp te verfraaien. Het dorp is volgens hen al erg mooi, maar zij nemen het initiatief om het nog verder op te fleuren. Ze doen het voor het aangezicht van het dorp. “Dus bijdragen aan het mooie van het dorp waar we dan met zijn allen plezier van hebben. Dat vind ik een van de leukste onderdelen ervan” (i7). Ook i15 geeft dat aan in vrijwel gelijke bewoordingen. “Een beetje het opfleuren en opvrolijken van het dorpsaangezicht, een beetje ja, het zijn mooie bruggen dus zo een beetje opvrolijken” (i15).

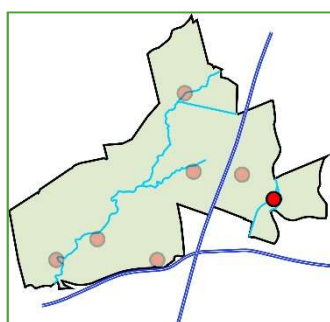
4.3.4 't Waardje in Arkel

Het laatste initiatief op kernniveau dat in het kader van dit onderzoek wordt betrokken ligt in Arkel. Arkel is een kern met ongeveer 3.350 inwoners. De uiterwaard 't Waardje wordt in de winter door de schaatsvereniging onder water gezet. Zodoende kan daar, bij een voldoende strenge winter, geschaatst worden. De ijsvereniging is voor een gedeelte eigenaar van de gronden, net als de gemeente. In de jaargetijden buiten het schaatsseizoen en in situaties boven het vriespunt is er geen duidelijke bestemming van het gebied. De voetbal wilde graag zodra de eigen velden vanwege het jaarlijks onderhoud niet bespeeld mogen worden, de voetbalactiviteiten elders voortzetten. 't Waardje is daar in hun ogen een geschikte locatie voor. Vanuit de lokale voetbalvereniging is het initiatief opgepakt om dat gebied anders in te richten en toegankelijk te maken voor meerdere recreatieve activiteiten. Burgers hebben daarmee het initiatief genomen om de politiek-bestuurlijke aandacht voor de herinrichting te verhogen. Het leidt tot publieke waarde vanwege grotere algemene gebruiksmogelijkheden. Het college

van Giessenlanden geeft in een brief aan dat zij dit initiatief steunt (Giessenlanden, 2015b). Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. De initiatiefnemers blijven de drijvende actoren. Daarmee valt dit initiatief binnen de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek.

Het initiatief heeft onder meer als doel alle verenigingen in Arkel meer en in gezamenlijkheid buitenactiviteiten te laten ondernemen. Daarnaast is een doel dat de entree van Arkel, en daarmee het aangezicht, verder wordt verfraaid. De herinrichting heeft daarmee een impact op de kern als geheel. Het is daarmee een burgerinitiatief op het schaalniveau van de kern.

In figuur 18 wordt Arkel als locatie aangegeven en figuur 19 geeft aan waar 't Waardje zich in de kern bevindt. Figuur 20 geeft een voorbeeld van de herinrichting.

Figuur 18. Locatie van de kern.

Figuur 19. Locatie van 't Waardje.

Figuur 20. Voorbeeld ontwerp herinrichting

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen bij twee dorpsbewoners die nauw bij dit initiatief zijn betrokken én weten dat zij elkaar nodig hebben om dit initiatief te realiseren. De een is ouder dan vijftig jaar, de ander is ouder dan vijfenzeftig jaar. Beiden wonen al meer dan veertig jaar in Arkel en bekleden diverse bestuursfuncties bij (lokale) organisaties of hebben dat in het verleden gedaan. Zij worden hierna aangeduid als i9 en i12.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Het initiatief om 't Waardje in te richten als een recreatief stadspark is opgepakt door iemand van de voetbalvereniging. Die wilde in eerste instantie na half juni nog buiten voetballen, terwijl op dat moment de eigen velden vanwege onderhoud niet meer bespeeld mochten worden. 't Waardje wordt in die zomermaanden nauwelijks gebruikt. Dat initiatief werd breder gesteund toen er ook meer recreatieve verenigingen bij betrokken werden. Het zou een stadspark kunnen worden waar voor iedereen van alles te beleven is.

De tijd die beiden besteden aan dit initiatief wordt door de initiatiefnemers als relatief genoemd. I9 geeft aan dat hij er veel tijd aan spendeert en dat hij dat twee jaar gelden (tijdens zijn werkzame periode) niet zou kunnen opbrengen. "Nu heb ik het er graag voor over, het geeft ontspanning" (i9). I12 is zich ervan bewust welke contacten hij moet inzetten om het doel te bereiken. De contacten met andere verenigingen, het waterschap, de gemeente en een organisatie voor het behoud van vlinders plaatst hij in het perspectief van realisatie van een doe-park. Dat geldt ook voor contacten met de zogenaamde dorpsraad. Daarover zegt hij "en de dorpsraad bij betrokken, dat leek ons strategisch handig". Realisatie

van een doe-park is, gezien de leeftijd van i12, nauwelijks persoonlijk van nut. Zelf zegt hij daarover “Ik zit zelf meer op de fiets, dus ik zal daar op mijn leeftijd niet zoveel bezig zijn met die veldsporten”.

Competent willen voelen

Beide initiatiefnemers zijn boven de 50 jaar, lang woonachtig in Arkel en al jaren actief in het bestuurs- en verenigingsleven. Organiseren of het leggen van sociale contacten zijn voor beiden bekende activiteiten. Ook de toekomstige onderhoudswerkzaamheden die i9 op termijn verwacht uit te zullen voeren op 't Waardje zijn voor hem bekend terrein, “... ik heb groene vingers en ik doe dat graag” (i9).

I12, houdt zich actiever bezig met de wijze waarop aan dit initiatief verder profiel gegeven kan worden. Niet alleen bekijkt hij nauwkeurig welke partijen hij wel en niet aan tafel moet krijgen, ook is hij zich bewust van de inzet van de mogelijkheden die de media bieden om extra aandacht te krijgen voor het initiatief. Hij heeft, vanwege zijn voormalige bestuursfunctie, nog steeds goede contacten met de media. Beide initiatiefnemers worden daarbij ook steeds bij naam genoemd in persberichten (Bons, 2016; Mouthaan, 2016). In hoeverre het voor i12 belangrijk was dat naast aandacht voor het initiatief, er aandacht was voor de initiatiefnemers persoonlijk, is niet duidelijk.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

In de voorgaande paragraaf is aangegeven dat i12 doelgericht acteert en op basis daarvan zijn sociale contacten betreft. Er lijken tussen de initiatiefnemers ook strijdige belangen aanwezig die het niet altijd makkelijk maken om samen op te trekken. I9 geeft dat als volgt weer: “Maar, toen zat ik bij de wethouder en die zegt jullie zijn het niet eens met elkaar. Ik zeg nee zo gaan wij dat niet eens worden”. I9 is het niet zomaar overal mee eens, hij is wel genegen om samen te werken en ziet daar ook het plezier van in. Al in de beginfase dacht hij “dit gaan we aanpakken met elkaar, dit is echt een leuk verhaal”. Dat kwam ook omdat hij zag dat verenigingen moeite hebben hun ledental stabiel te houden en de ontwikkeling van 't Waardje (en daarmee de mogelijkheden van buitenrecreatie) een mogelijkheid was hen te helpen het ledenaantal omhoog te krijgen. Daarnaast had hij het idee dat deze persoon een goed aanspreekpunt was om mee samen te werken, mede omdat hij goed kon omgaan met jeugd. Mogelijk was dit een aspect waarin hij in de groep een aanvulling was. Hoe het ook zij, i9 ziet het samenwerkingsproces zelf ook als een belangrijk onderdeel om tot een goed resultaat te komen. “Dat als ik er straks langs rijdt en denk hier hebben we een goed project afgeleverd met elkaar” (i9).

Principieel goede dingen willen doen

Het project dat ze willen afleveren moet volgens de initiatiefnemers de mooie plek worden in Arkel die Arkel eigenlijk al zou moeten hebben (i12). Of zoals i9 het verwoord “het is het binnenkomen van Arkel, dus als we daar ook nog een mooie bloemenpracht kunnen krijgen, dan zou dat mooi zijn”. Maar het is voor hen niet alleen deze esthetische kwaliteiten die zij van belang vinden. Minsten zo belangrijk is het voor hen de mogelijkheid die deze plek heeft om verschillende mensen met elkaar te verbinden. En zij zien beiden dat de plek dat in zich heeft en bereikt kan worden met een goede inrichting die uitnodigt voor recreatief samenspel. I9 schets daarbij de komst van steeds meer individuele sporten zoals hardlopen, terwijl hij graag ziet dat kinderen met elkaar spelen. Daarvoor moeten ze eerst bij elkaar komen en 't Waardje kan dat bieden. I12 ziet daar een duurzaam stadspark waar veel te beleven valt. Hij

ziet bijvoorbeeld een combinatie van een actieve volleybalvereniging waar dan ook de harmonie een concert geeft terwijl andere inwoners op de dijk zitten en kijken en luisteren.

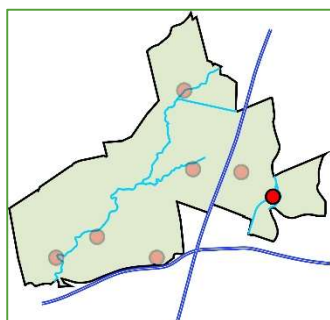
4.4 Burgerinitiatieven op buurniveau

4.4.1 De Speeltuin in Arkel

In Arkel wordt ook een initiatief genomen op een lager schaalniveau. De speeltoestellen van een speeltuin in Arkel waren toe aan vervanging. De gemeente Giessenlanden had weinig budget om nieuwe speeltoestellen aan te schaffen. Als goedkoop alternatief wilden zij een natuurspeeltuin aanleggen waarbij een glooiend terrein en rioolbuizen de spelelementen zouden vormen. Buurtbewoners wilden echter dat er weldegelijk nieuwe speeltoestellen geplaatst zouden worden voor de jonge kinderen in de buurt. Zij ondernamen, als speeltuincommissie, activiteiten om geld bijeen te krijgen en zodoende het budget voor speeltoestellen te verhogen. De Koningspelen en het Halloweenfestijn, die er tot dat moment niet waren, werden in dat kader georganiseerd in de speeltuin. Vanwege het succes werden de Koningspelen het jaar daarop herhaald en ziet het ernaar uit dat dit een terugkerende activiteit gaat worden. Het is op dit moment niet zeker wanneer er voldoende budget is voor inrichting van de nieuwe speeltuin.

Burgers hebben het initiatief genomen om openbare festiviteiten te organiseren om zodoende geld te genereren om de openbare speeltuin te verfraaien. Dit gaat leiden tot verhoging van publieke waarde. De gemeente is in gesprek met de initiatiefnemers over de nieuwe inrichting. Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. De initiatiefnemers blijven de drijvende actoren. Daarmee valt dit initiatief binnen de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek. De speeltuin heeft een functie voor kinderen uit de buurt, die te voet of op de fiets daar naar toe komen. De herinrichting van deze plek is daarmee een burgerinitiatief dat valt binnen het schaalniveau buurt.

In figuur 21 wordt Arkel als locatie aangegeven en figuur 22 geeft aan waar speeltuin zich in de kern bevindt. Figuur 23 geeft een afbeelding van de speeltuin in huidige vorm.

Figuur 21. Locatie van de kern.

Figuur 22. Locatie van de speeltuin.

Figuur 23. Afbeelding van de speeltuin.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen bij twee buurtbewoners die in de speeltuincommissie zitten. Zij worden hierna aangeduid als i13 en i14.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Beide initiatiefnemers wonen in een straal van tientallen meters van de speeltuin en hebben kinderen die daar gebruik van maken. I14 geeft aan dat rioolbuizen als spelattribuut leuk aan kinderen gepresenteerd kunnen worden, maar dat je daar als ouder doorheen kijkt. Zij dacht dat er voor haar kinderen en de anderen kinderen uit de buurt meer mogelijkheden moesten zijn voor de nieuwe speeltuin. I13 koppelt zijn inzet aan de mogelijkheden die zijn kinderen hebben om de speeltuin te gebruiken. “Zo lang mijn kinderen gebruik maken van de speeltuin, zal ik maar eventjes zeggen, is het wel leuk om daar aan deel te nemen” (i13).

De mate van tijdsbesteding aan dit initiatief wordt door de initiatiefnemers verschillend beoordeeld. Daarbij geeft i14 nog aan dat het “eigenlijk ook leuk genoeg [is] om het te doen”. Om de spaarpot voor de nieuwe speeltoestellen zo hoog mogelijk te houden, zo geeft I14 aan, nemen zij kleine kosten voor eigen rekening.

Competent willen voelen

De initiatiefnemers willen met het organiseren van evenementen en het vragen van entreegeld daarvoor sparen voor nieuwe speeltoestellen in de speeltuin. Die evenementen houden zij bewust kleinschalig omdat zij geen vergunning willen aanvragen. Door beide initiatiefnemers wordt aangegeven dat zij geen trek hadden in dergelijke processen of administratieve rompslomp. Zij houden de organisatie daarmee relatief simpel. Voor de Koningspelen is dat het spullen kopen en de speelvelden uitzetten. Er zijn geen bijzondere vaardigheden voor nodig. “Nee, nee, nee, ik zou niet weten wat voor vaardigheden je nodig zou moeten hebben” (i13).

De evenementen worden gewaardeerd door omwonenden. Dat merken de initiatiefnemers aan de reacties. Ook ontvangen zij reacties op het nieuwe ontwerp voor de speeltuin dat zij samen met de gemeente hebben gemaakt. Op dat punt was de buurt kritisch. “De mensen uit de buurt vonden onze plannen niet zo leuk”(i14), “die waren behoorlijk ‘pist’ om het zo maar eventjes te zeggen” (i13). De initiatiefnemers hebben daarom de plannen aangehouden; zij wilden het niet doorduwen.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

I13 woonde net in Arkel toen de discussie over het vervangen van de speeltoestellen speelde. Hij nam zitting in de speeltuincommissie omdat hij dat, naar eigen zeggen, een leuke manier vond om mensen te leren kennen. De commissie zal zorgvuldig haar (nieuwe) leden kiezen. De initiatiefnemers vinden het namelijk belangrijk dat die dan goed past binnen de bestaande groep. “Er mag best iemand bijkomen, maar ik hoef er niet zomaar iedereen bij te hebben” (i13). Dat er verschillende mensen in de commissie gezamenlijk bijdragen aan het resultaat wordt als positief ervaren. Dat je met verschillende mensen uit het dorp bij elkaar zit en het toch doet” (i14).

Principieel goede dingen willen doen

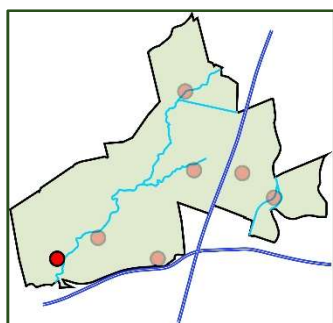
In eerste instantie werden de evenementen georganiseerd puur om geld bijeen te krijgen om de speeltuin te renoveren. Maar dat is uitgegroeid tot een sociale activiteit in de buurt en het dorp. I14 geeft aan dat het leuk is als er wat georganiseerd wordt en in het verleden vaak mensen weggetrokken op

Koningsdag omdat er niets is. “... en anders gaan ze naar Gorinchem. En het is leuk als je in je eigen dorp wat leven brengt” (i14). Beide initiatiefnemers zien dat, vanwege het succes van Koningsdag en het Halloweenfestijn, mensen er haast op rekenen dat deze evenementen elk jaar georganiseerd worden. I14 ziet daarin een voordeel omdat zij het leuk vindt als er wat georganiseerd wordt. “[Het is een mooi moment] dat je al die kinderen aan ziet komen. En dat heeft eigenlijk helemaal niets met die speeltuin te maken ...” (i14).

4.4.2 De Steiger in Giessen-Oudekerk

Een ander initiatief op dit schaalniveau vindt plaats in Giessen-Oudekerk. Giessen-Oudekerk is met circa 700 inwoners de kleinste kern van Giessenlanden. Giessen-Oudekerk ligt aan de rivier de Giessen. Langs de Giessen ligt een open plek. Die is openbaar toegankelijk en biedt de mogelijkheid om in contact te komen met de Giessen. Mensen zwemmen in de Giessen en als er in de winter ijs ligt, gaat men daar schaatsen. De Steiger is dan de opstapplaats en ontmoetingsplek. Enkele bewoners hebben het initiatief genomen om deze plek te voorzien van een nieuwe en eigentijdse inrichting. Burgers hebben het initiatief genomen om de herinrichting te realiseren en daarvoor ook werkzaamheden verricht. Als gevolg van die herinrichting is de openbare ruimte verfraaid. Daardoor is er sprake van verhoging van publieke waarde. De gemeente Giessenlanden heeft een financiële bijdrage geleverd aan dit initiatief. Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. De initiatiefnemers blijven de drijvende actoren. Daarmee valt dit initiatief binnen de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek. Het initiatief verandert niet het gehele aanzicht van de kern. Dat heeft mede te maken dat locatie enigszins verscholen ligt. Het is doorgaans een ontmoetingsplek. Het is daarmee een initiatief op schaalniveau buurt.

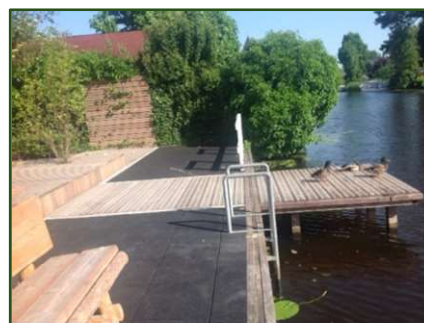
In figuur 24 wordt Giessen-Oudekerk als locatie aangegeven en figuur 25 geeft aan waar De Steiger zich in die kern bevindt. Figuur 26 geeft een afbeelding van de herinrichting nadat die in 2016 is afgerond.

Figuur 24. Locatie van de kern.

Figuur 25. Locatie van De Steiger.

Figuur 26. Afbeelding van het resultaat.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen bij een dorpsbewoner die een trekkersrol vervulde voor dit initiatief. De initiatiefnemer is ouder dan veertig jaar en is, naar eigen zeggen, niet geboren maar wel getogen in Giessen-Oudekerk. Hij wordt hierna aangeduid als i4.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

De steiger was in voormalige vorm reeds functioneel. Hij voldeed als opstapplaats voor schaatsers en zwemmers. Er zou geen probleem ontstaan indien De Steiger niet heringericht zou worden. Die wens was er wel. Bij het maken van het ontwerp voor de herinrichting is gezocht naar consensus. “We hebben het wel over het licht gehad. Er zijn twee omwonenden. En die vroegen ons komt er licht. En wij vroegen wat wil je” (i4).

De initiatiefnemer geeft aan er veel tijd in te hebben gestopt. Hij besteedde er bewust meer tijd aan dan hij in eerste instantie voor ogen had. De reden daarvoor was dat de gemeente hem uitdaagde en de vrijheid gaf er een nieuw plan voor te bedenken. “Dat gaf wel positieve energie, dat vond ik ook super” (i4).

Competent willen voelen

De initiatiefnemer geeft aan dat hij actief is en enkele jaren deelnam in de buurtvereniging waarvan enkele jaren in de rol van voorzitter. Er waren voor hem weinig organisatorische uitdagingen bij dit initiatief. Dat kwam ook doordat specifieke werkzaamheden werden verricht door een architect of aannemer. Dat waren werkzaamheden die zij niet zelf konden. Er was wel regelmatig overleg over de voortgang. Het relatief simpele werk, zoals het verwijderen van groenvoorziening en verharding, voerden zij wel zelf uit. “Het was ook niet zo dat er bijzondere vaardigheden nodig waren” (i4).

Het resultaat werd gevierd met een officiële opening. Daarbij zijn ook gemeentebestuurders uitgenodigd. De wethouder opende de steiger en de initiatiefnemer stond naast de wethouder (Het Kompas, 2016). Vanwege slecht weer is de opening later nog eens herhaald als feestelijke opening.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

Om de werkzaamheden uit te voeren is bewust gewerkt met een kleine groep om elkaar niet in de weg te staan op de relatief kleine ruimte. Desondanks vindt de initiatiefnemer het belangrijk dat de werkzaamheden die uitgevoerd werden, werden gedaan door mensen uit het dorp. De reden daarachter was het idee van ‘het is van mij’ mensen daar dan bij hebben (i4). Die mensen en bedrijven zijn voor de initiatiefnemer makkelijk benaderbaar. “Het is maar een klein dorp. Het is ons kent ons”(i4).

Dat gevoel van saamhorigheid werd ook gevoeld door de overige betrokkenen. Mensen kwamen op zaterdag tussen de middag een pan erwtensoep brengen aan de mensen die aan het werk waren, of brachten ze in de namiddag een biertje (i4).

Principieel goede dingen willen doen

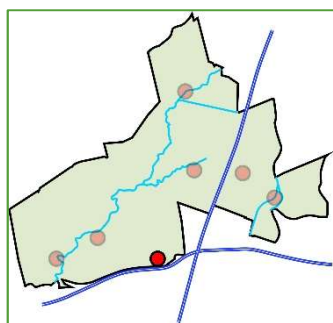
Door de verrichtte werkzaamheden is de functie van De Steiger niet veranderd. Het initiatief had als doel die huidige functie wel te verbeteren. Het was een verblijfsplaats. De initiatiefnemer geeft aan het belangrijk te vinden dat mensen het fijn vinden er naar toe te gaan en bijeen te komen. Of dat ze kunnen genieten van het zicht over de Giessen. Dat kon voorheen niet goed omdat het verscholen zat achter wat struiken (i4). De Steiger is een van de weinige doorsteken, waar je vanaf de openbare weg contact kon maken met de Giessen. De initiatiefnemer heeft de wens dat bewoners zich er thuis voelen en denken het is een plek van ons.

4.4.3 De Sportkooi in Schelluinen

Het laatste initiatief dat op buurtniveau is onderzocht, ligt in Schelluinen. Schelluinen is een kern met circa 1.250 inwoners. Burgers hebben het initiatief genomen om het bestaande trapveldje in de wijk om te vormen tot een zogenaamde sportkooi. Die kooi is in juni 2014 gerealiseerd en het wordt door jongeren gebruikt.

Burgers hebben het initiatief genomen voor de sportkooi en ook de realisatie daarvan begeleid. De gemeenteraad besluit op 27 februari 2014 een bedrag ter beschikking te stellen om deze faciliteit mogelijk te maken. Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. De initiatiefnemers zijn de drijvende actoren gebleven. Er is discussie mogelijk of met dit initiatief sprake is van publieke waardecreatie. De jeugd is content met de sportkooi en zij maken daar ook veel gebruik van. Enkele direct omwonden ervaren hinder van de aanwezige jongeren en waarderen het dus negatiever. Omdat dit initiatief is bedoeld voor de jeugd en zij dit als positief ervaren, zien wij dit hier als verhoging van publieke waarde en daarmee als een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek. De speelvoorziening trekt bezoekers aan uit de buurt. Het is daarmee een initiatief op het schaalniveau buurt.

In figuur 27 wordt Schelluinen als locatie aangegeven en figuur 28 geeft de locatie van sportkooi. Figuur 29 geeft een afbeelding van de nieuwe sportkooi.

Figuur 27. Locatie van de kern.

Figuur 28. Locatie van de sportkooi.

Figuur 29. Afbeelding van de sportkooi.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen met een dorpsbewoner die nauw bij dit initiatief is betrokken. Hij woont al meer dan tien jaar in Schelluinen. Hij wordt hierna aangeduid als i6.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Het bestaande trapveldje in de wijk was onbespeelbaar voor kinderen. Er waren kuilen en er bleven plassen op staan. De jeugd gaf aan dat zij graag een betere speelvoorziening wilden. De initiatiefnemer heeft zich ingezet voor de realisatie van een zogenaamde sportkooi. Dat is uiteindelijk een omheind speelterrein geworden met goaltjes op een kunstgrasveld, geschikt voor diverse sporten. Het is gerealiseerd voor de jeugd. De initiatiefnemer heeft kinderen, maar die zijn niet meer in de leeftijd om daar gebruik van te maken (i6).

De initiatiefnemer vindt dat hij niet veel tijd aan dit project heeft hoeven te besteden. Dat kwam ook doordat hij het zag als onderdeel van zijn reguliere werk. “En achteraf denk ik wel eens, we hebben te weinig gedaan. De buurt had er meer bij betrokken moeten worden” (i6).

Competent willen voelen

Doordat de initiatiefnemer werkzaam is bij een bedrijf dat sporttoestellen levert, heeft hij de nodige ervaring met het ontwikkelen van sportkooien. Hij heeft het ontwerp gemaakt met het trapveld in de (in zijn ogen) logische speelrichting. Ook de organisatie die gepaard gaat met de realisatie van de sportkooi was voor de initiatiefnemer bekend terrein. “Kijk, vanuit mijn werk heb ik veel te maken met gemeentes, architecten, en dat soort zaken” (i6).

Het door hem gemaakte ontwerp is later aangepast. Op verzoek van een projectontwikkelaar, die een financiële bijdrage leverde, is de speelrichting 90° gedraaid. Volgens de ontwikkelaar zou de ruimte daardoor beter benut worden en zou minder sprake zijn van overlast. “Hij dacht dat dat minder overlast zou geven. Achteraf helemaal fout” (i6). Door de gewijzigde ligging werd in de richting van de huizen gevoetbald en kwamen ballen in de voortuinen en tegen geparkeerde auto's. De buurt ervaarde dat als overlast.

Ondanks dat uit de buurt kritiek kwam op het initiatief, en daarmee de initiatiefnemer geen goed kon doen, bleef hij zich inzetten voor verbeteringen aan de sportkooi. Die verbetering hadden dan betrekking op het tegengaan van hinder door bijvoorbeeld netten te spannen.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

Dit initiatief is opgepakt door een groep van drie bewoners. Over de samenwerking is de initiatiefnemer niet uitgesproken positief of negatief. “Het was een normale samenwerking” (i6). Toen de buurt zich wat kritischer ging opstellen over dit initiatief zag hij de samenwerking verminderen. Toch heeft hij zijn activiteiten voortgezet. “Dus er was een samenwerking, maar aan het eind was die weg en heb ik het met een ander opgepakt” (i6).

Principieel goede dingen willen doen

Voor de initiatiefnemer was het doel het creëren van een speelplek “waar die (jongeren, red.) weer fatsoenlijk konden voetballen, basketballen. Spelen op een droog terrein” (i6). Die speelplek is er ook gekomen en er wordt gebruik van gemaakt. De sportkooi is zo succesvol dat de buurt er overlast van ervaart. “... dan denk je had ik het maar niet gedaan. Maar ja, als je dan weer ziet dat er volop gebruik van gemaakt wordt en dat de jongeren er wel blij mee zijn. En daar heb je het eigenlijk voor gedaan” (i6).

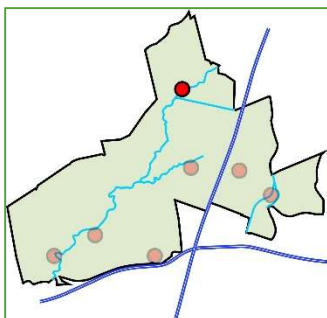
4.5 Burgerinitiatief op straatniveau

4.5.1 Het Wilgenpad in Noordeloos

Het initiatief op het laagste schaalniveau dat wordt onderzocht vindt plaats in Noordeloos en heeft betrekking op wilgen. Een wilg is een snelgroeiend gewas. Knotwilgen moeten elke drie jaar geknot worden en is daarmee arbeidsintensief in onderhoud. Dit maakt het beheer van knotwilgen relatief duur. In het kader van bezuinigingen zocht de gemeente naar mogelijkheden om te besparen in beheerkosten van openbaar groen. Het rooien van knotwilgen in de gemeente zou de jaarlijkse onderhoudskosten beperken. Ook een rij knotwilgen in Noordeloos stonden op de nominatie om verwijderd te worden. Dat is uiteindelijk niet gebeurd omdat enkele bewoners het initiatief namen om het beheer van de gemeente over te nemen. Daardoor bespaarde de gemeente onderhoudskosten en konden ze blijven staan.

Burgers hebben het initiatief genomen om de wilgen te onderhouden. Als gevolg daarvan zijn ze blijven staan en is sprake van behoud van natuur- en landschappelijke waarden. Daarmee is ook sprake van behoud van publieke waarde. De initiatiefnemers blijven de drijvende actoren en de gemeente ondersteunt door het snoeihout af te voeren. Daaruit is af te leiden dat het initiatief in hoofdlijnen aansluit op de algemene doelstellingen van de gemeente. Daarmee valt dit initiatief binnen de definitie van een burgerinitiatief zoals bedoeld in dit onderzoek. Het wilgenpad is een rij bomen in een straat. Het zicht op die bomen is met name te zien vanuit de woonhuizen aan die straat of vanuit die straat zelf. Het initiatief is daarmee te scharen binnen het schaalniveau straat.

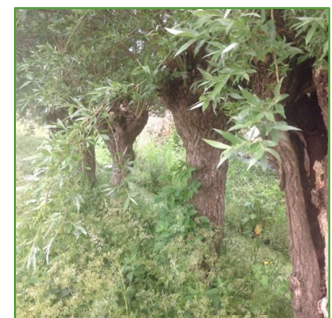
In figuur 30 wordt Noordeloos als locatie aangegeven en figuur 31 geeft de locatie van het wilgenpad. Figuur 32 geeft een afbeelding van de wilgen.

Figuur 30. Locatie van de kern.

Figuur 31. Locatie van het wilgenpad.

Figuur 32. Afbeelding van de wilgen.

In het kader van dit onderzoek is een interview afgenomen met twee dorpsbewoners die nauw bij dit initiatief zijn betrokken. Beiden zijn gepensioneerd en wonen al meer dan tien jaar in Noordeloos. Ze zijn actief dan wel actief geweest in de besturen van diverse (lokale) organisaties. Zij worden hierna aangeduid als i1 en i11.

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Het wilgenpad loopt aan de achterzijde van een rijtje huizen en vormt de scheiding tussen een openbaar pad en de achtertuinen. I1 vindt de vorm van de oude bomenrij ook mooi om te zien. “Het is voor mij genieten om die prachtige bomen te zien” (i1). Maar er is geen persoonlijk probleem dat wordt opgelost met dit initiatief of dat hiermee een bepaalde onwenselijke situatie wordt voorkomen. “Kijk het is niet een probleem als ze weggaan. Ze zouden weg kunnen, maar het is wel ontzettend jammer als zulke oude wilgen, zoiets dat zo mooi is, weg zou gaan” (i1). I1 geeft geen duidelijke signalen af over de indicatoren die wijzen op een persoonlijk probleem of persoonlijk nut. Uit de observatie blijkt dat hij vanuit zijn woonkamer zicht op de bomen, die hem ook enige vorm van privacy bieden.

De initiatiefnemers hebben via een bericht in de lokale krant kenbaar gemaakt dat zij de wilgen willen onderhouden zodat ze behouden blijven. Zij hebben daarmee omwonenden de mogelijkheid geboden te reageren indien zij het daar niet mee eens waren. Dat is niet gebeurd, de reacties van omwonenden waren juist positief (i1).

De tijd die wordt besteed aan dit initiatief ervaren beide initiatiefnemers als laag. Het kost hen geen moeite. “Een paar keer per jaar loop ik een uurtje langs al die knotwilgen heen en ik pak een stuk touw en ik bos ze op” (i11), “nee, het heeft weinig energie gekost (i1).

Competent willen voelen

Het burgerinitiatief bestaat uit het knotten van een rij wilgen. Dat gebeurt eens in de drie jaar en is voor het eerst in 2013 gedaan. In het najaar van 2016 worden de wilgen opnieuw geknot. Voor de initiatiefnemers zijn daarbij geen nieuwe of uitdagende zaken aan de orde. I1 vond het werk relatief eenvoudig en duidelijk. “... het is een kwestie van zagen, dus als je weet hoe je moet zagen dan kan er weinig verkeerd gaan” (i1). Ook voor i11 is het werk eenvoudig. “Ik ben dat [zagen] zo gewend dat ik dat zonder nadenken doe” (i11).

Dat knotten doen ze eens in de drie jaar met een aantal buurtbewoners die i11 mobiliseert. Daarvoor stuurt hij een email naar de leden van de buurtvereniging. “Ik heb voor mijn werk ook veel moeten organiseren, dus dat organiseren dat gaat wel” (i11). Dit organiseren is daarmee geen uitdagende activiteit.

Aan willen sluiten bij een sociale groep

I11 en i1 zijn de trekkers van het initiatief; het daadwerkelijk knotten wordt door een groep van circa tien personen gedaan op een zaterdagochtend en een deel van die middag. De initiatiefnemers zien dat als een gezellige dag met elkaar. “Er wordt heel leuk met elkaar samengewerkt en het gaat vanzelf. ... Dat is gewoon iets, de samenwerking in een kleine gemeenschap. Wij kennen elkaar hier allemaal” (i11). “We hebben gewoon een leuke dag met elkaar gehad. Het was gewoon een ontspannend gebeuren” (i1).

Op de dag dat er daadwerkelijk geknot wordt, zijn het verschillende typen bewoners die helpen. Voor i1 was dat het vermelden waard. “Of je rijk bent of arm, gelovig of niet. Of wat dan ook, jong en oud men weet elkaar te vinden en veel voor elkaar te krijgen” (i1). Ook gaf hij daarbij aan dat hij in contact kwam met mensen waar hij normaal gesproken niet zo mee spreekt, of iemand weet te betrekken die het maken van sociale contacten lastig vindt. “Het is ontzettend leuk en mooi dat zo iemand daar dan toch van geniet en daarbij hebt weten te betrekken” (i1). Met het doel van dit initiatief, te weten behoud van

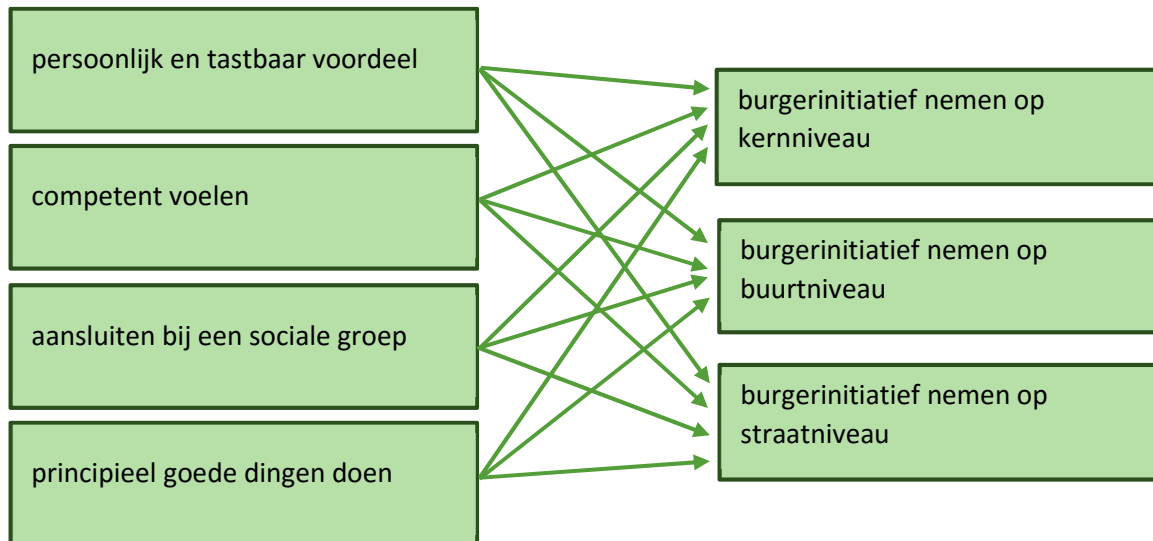
wilgen, wordt deze persoon indirect geholpen, door hem of haar bij de uitvoering van de werkzaamheden te betrekken. Voor i11 speelt het helpen van een buurtbewoner wel direct mee bij dit initiatief. Hij geeft aan dat hij het heel fijn vindt dat hij de bewoners (die door behoud van de wilgen in de schaduw kunnen zitten) kan helpen. Ook speelt mee het gevoel dat je samen iets voor de gemeenschap doet. “Je doet het met elkaar en voor de gemeenschap” (i11).

Principieel goede dingen willen doen

Beide initiatiefnemers zijn natuurliefhebbers. I1 kan het zich niet voorstellen dat er mensen zijn die niet het verschil kennen tussen een meesje of een mus. Het behoud van de wilgen betekent voor i1 ook behoud van een stukje natuur in een dorp dat zodoende bij kan dragen een natuureducatie voor mensen die niet vaak de bossen in gaan. Natuurbehoud speelt ook voor i11 een rol, maar dan voor de intrinsieke waarde van de natuur zelf. “Ik doe het puur voor de natuur ... er nesten allerlei vogels in en als je alles rondom die huizen kaal maakt, dan heb je op het eind geen enkele vogel meer over” (i11). Over de esthetische waarde die behouden blijft met de wilgen hebben de initiatiefnemers een verschillend idee. Waar i11 daar nauwelijks tot geen waarde aan hecht, spreekt i1 over de prachtige bomen die al oud en ver doorgesleten zijn. “De figuren die de bomen dan vormen dat is echt schitterend gewoon” (i1).

5 Analyse

In dit hoofdstuk worden de burgerinitiatieven geanalyseerd. De analyse van die initiatieven op de drie verschillende schaalniveaus geschiedt aan de hand van het definitief conceptueel model uit hoofdstuk drie en de twaalf mogelijke relaties die op basis daarvan zijn geformuleerd in dat hoofdstuk. De te onderzoeken relaties worden weergegeven in figuur 33.

Figuur 33 . De te onderzoeken onafhankelijke subvariabelen van beweegredenen voor gedrag in relatie tot de afhankelijke subvariabele van het schaalniveau van een burgerinitiatief.

5.1 Burgerinitiatief op kernniveau

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Op kernniveau zijn nauwelijks tot geen aanwijzingen waargenomen die erop duiden dat een persoonlijk belang veiliggesteld moet worden. De openbare toegankelijkheid en het openbare gebruik staan centraal bij deze initiatieven. In geval van de Bloembakkenbrug stond centraal dat het dorp daarmee in zijn algemeenheid werd verfraaid. Ook voor de inrichting van 't Waardje als recreatief park zijn geen persoonlijke belangen waargenomen die met dit initiatief veiliggesteld werden. Het initiatief leidt ook voor diverse andere verenigingen mogelijk tot voordeel in het gebruik en er is geen sprake van een persoonlijk en tastbaar voordeel. Een van de initiatiefnemers van Het Laarzenpad is gepensioneerd en werkt graag met zijn handen en in de buitenlucht. Hij ziet het pad zelf niet als persoonlijk waardevols, maar ziet in het aanstaande onderhoud daarvan een mogelijkheid om zijn tijdsbesteding uit te breiden.

Competent willen voelen

De initiatiefnemers van 't Waardje, Het Laarzenpad en De Bloembakkenbrug geven aan dat realisatie van het initiatief nauwelijks uitdagingen voor hen heeft. De initiatiefnemers zochten weinig mogelijkheden om zich te ontwikkelen, of dat was niet nodig. Dat komt deels doordat de initiatiefnemers, voor wat betreft de organisatorische aspecten, de nodige ervaring hebben opgedaan in de verschillende besturen van verenigingen. Daarnaast noemen zij de uitvoering relatief eenvoudig of wordt deze uitbesteed. Zo

wordt bij Het Laarzenpad gebruik gemaakt van het aanbod van de gemeente om de omgevingsvergunning te organiseren. De Dorpskamer vormde voor een initiatiefnemer wel een uitdaging, omdat het voor haar een proces was zonder duidelijke en vooraf bepaalde uitkomst. Voor De Dorpskamer en 't Waardje wordt bewust en doelgericht media-aandacht gezocht, waarbij ook telkens de namen van de betrokken initiatiefnemers vermeld worden. Op die manier wordt aandacht ook op de initiatiefnemers zelf gevestigd. Bij De Bloembakkenbrug zijn geen media-uitingen waargenomen. De betrokken initiatiefneemster van De Bloembakkenbrug geeft aan dat ze een goed gevoel krijgt van de waardering die over dat initiatief wordt uitgesproken.

Willen aansluiten bij een sociale groep

Bij De Dorpskamer en De Bloembakkenbrug is het deel uitmaken van een sociale groep een duidelijk motief dat naar voren komt. Bij beide initiatieven wordt doelbewust contact gezocht met dorpsgenoten om het initiatief samen op te pakken. 'Dezelfde omgangsnormen' en 'als Noordelozers onder elkaar' maken het dat die samenwerking wordt gezocht en als plezierig wordt ervaren. Bij 't Waardje is de samenwerking voor de ene initiatiefnemer noodzakelijk omdat het wenselijke gebruik gerealiseerd moet worden op gronden die deels in particulier bezit zijn. De andere betrokken initiatiefnemer richt zich wat meer op het resultaat dat straks in gezamenlijkheid bereikt wordt. Bij Het Laarzenpad zijn de initiatiefnemers goede bekenden in het dorp omdat zij via diverse lokale organisaties activiteiten in en voor het dorp verrichten of hebben verricht. Een van hen wil dat zijn lokale sociale contacten, die door zijn pensioen relatief eenvoudig verloren kunnen gaan, behouden blijven en deelname aan dit initiatief stelt hem daartoe in staat.

Principieel goede dingen willen doen

Het motief om principieel goede dingen te doen speelt het meest duidelijk bij De Dorpskamer en 't Waardje. De Dorpskamer krijgt voor de initiatiefnemers een functie die volgens hen 'gewoon behouden moet blijven voor het dorp'. Daarnaast vindt de initiatiefnemer het fijn dat De Dorpskamer een gebouw is met functies en mogelijkheden voor inwoners die minder zelfredzaam zijn. Voor 't Waardje speelt verhoging van het esthetische karakter voor de initiatiefnemers een prominente rol. Een fraai en heringericht Waardje kan een fraaie entree voor het dorp gaan vormen. Een ander, zo niet belangrijker, punt is bij deze initiatiefnemers de wens om meer levendigheid in het dorp te krijgen en onderlinge interactie tussen de dorpsbewoners te bevorderen. Ook bij Het Laarzenpad en De Bloembakkenbrug is deze motivatie waarneembaar, zij het in mindere mate. Bij De Bloembakkenbrug wil de initiatiefneemster Noordeloos, dat zij al mooi vindt, verder verfraaien en daarmee de esthetische waarden benadrukken.

In tabel 2 is de samenvatting gegeven van de motieven zoals die zijn waargenomen bij de verschillende burgerinitiatieven op kernniveau.

Tabel 2. Motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief op kernniveau.

De Dorpskamer	Het Laarzenpad	De Bloembakkenbrug	't Waardje
<i>Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel</i>			
-	-	-	-
<i>Competent willen voelen</i>			
+	-	+	+
<i>Aan willen sluiten bij een sociale groep</i>			
++	++	++	+
<i>Principieel goede dingen willen doen</i>			
++	+	+	++

- geen of nauwelijks aanwijzingen voor, + enige aanwijzingen voor, ++ duidelijke aanwijzingen voor

5.2 Burgerinitiatief op buurtniveau

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Op buurtniveau zijn bij De Speeltuin duidelijke aanwijzingen waargenomen die erop duiden dat het voor de initiatiefnemers belangrijk is dat de belangen van de eigen kinderen veiliggesteld worden. Beide initiatiefnemers zien dat de speeltuin voor hun kinderen in kwaliteit achteruit dreigt te gaan en willen dat voorkomen. Bij De Steiger is dit motief niet waargenomen. In het geval van De Sportkooi is dit motief ook niet waargenomen. De initiatiefnemer geeft aan dat zijn kinderen geen gebruik maken van die speelvoorziening.

Competent willen voelen

De initiatiefnemers van De Speeltuin, De Steiger en De Sportkooi geven aan dat realisatie van het initiatief nauwelijks uitdagingen heeft. Dat komt doordat de initiatiefnemers, voor wat betreft kennis van de materie en de organisatorische aspecten, de nodige ervaring hebben opgedaan in de verschillende besturen van verenigingen of dat vanuit hun professie al eigen hebben gemaakt. Nieuwe vaardigheden worden ook niet opgezocht in die gevallen waar daarvoor de mogelijkheid is. Zo blijven de initiatiefnemers van De Speeltuin bij de organisatie van evenementen bewust onder de honderd personen om de administratie simpel te houden. Bij zowel De Sportkooi als De Speeltuin ontvangen de initiatiefnemers kritiek op het resultaat of ontwerp. Dit leidt er echter niet toe dat zij het initiatief staken.

Willen aansluiten bij een sociale groep

Alleen bij het initiatief van De Sportkooi zijn geen indicaties waargenomen die duiden op de wens om aan te willen sluiten bij een sociale groep. Dit initiatief was gericht op het behalen van het resultaat en was de samenwerking het middel dat daarvoor nodig was. Bij De Steiger en De Speeltuin is er wel de wens aansluiting te krijgen of te houden met een sociale groep. In geval van De Speeltuin nam de initiatiefnemer juist deel aan de speeltuincommissie omdat hij, als nieuwkomer in het dorp, nog niet veel mensen kende. Bij De Steiger geeft de initiatiefnemer enerzijds aan dat de omvang van de groep vooral is gebaseerd op de beperkte fysieke werkruimte en anderzijds mensen prettig samenwerken omdat men elkaar in een dorp zo goed kent.

Principieel goede dingen willen doen

Het motief om principieel goede dingen te doen speelt het meest duidelijk bij het initiatief van De Speeltuin. In het geval van De Speeltuin zetten de initiatiefnemers zich in voor behoud van de speelkwaliteiten die de huidige speeltuin biedt. Gaande weg zijn daarvoor diverse activiteiten georganiseerd en is het initiatief verbreed en uitgegroeid tot een sociaal evenement. Daarmee voorkomen zij dat mensen met Koningsdag wegtrekken naar buurgemeenten en in plaats daarvan de dag met de eigen gemeenschap doorbrengen. Dat maakt voor hen de buurt levendig en aantrekkelijk. Bij De Steiger wil de initiatiefnemer de esthetische waarden van zijn dorp beter zichtbaar maken voor anderen. Ook in het geval van De Sportkooi is dit motief aanwezig maar niet prominent. In dat geval zijn de activiteiten van de initiatiefnemer gericht op het gebruik van het spelelement door de jongeren. Hij heeft het voor hen gedaan.

In tabel 3 is de samenvatting gegeven van de motieven zoals die zijn waargenomen bij de verschillende burgerinitiatieven op buurtniveau.

Tabel 3. Motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief op buurtniveau.

De Speeltuin	De Steiger	De Sportkooi
<i>Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel</i>		
++	-	-
<i>Competent willen voelen</i>		
-	-	-
<i>Aan willen sluiten bij een sociale groep</i>		
++	+	-
<i>Principieel goede dingen willen doen</i>		
++	+	+

- geen of nauwelijks aanwijzingen voor, + enige aanwijzingen voor, ++ duidelijke aanwijzingen voor

5.3 Burgerinitiatief op straatniveau

Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Op straatniveau zijn aanwijzingen waargenomen die erop duiden dat ook de initiatiefnemer een persoonlijk en tastbaar voordeel heeft van het resultaat. De wilgenrij bevindt zich direct achter de tuin van een van beide initiatiefnemers. Het vormt een groene afscheiding (op openbaar terrein) en bezorgt daardoor voor enige privacy in de achtertuin. Met het behoud van de wilgenrij wordt het behoud van de privacy veiliggesteld.

Competent willen voelen

De werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden, vinden de initiatiefnemers eenvoudig en simpel. Het is geen uitdaging. Er is daardoor geen sprake van een mogelijkheid om zich te ontwikkelen. Er wordt geen media-aandacht gezocht om deze activiteit breder voor het voetlicht te krijgen en er is nauwelijks onderscheid in verschillende werkzaamheden. De mogelijkheden om zich te profileren zijn daarmee beperkt.

Willen aansluiten bij een sociale groep

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat dit motief een rol speelt bij dit initiatief. Beide initiatiefnemers spreken over de hechte gemeenschap die Hoornaar kent en waar ze zelf ook al lange tijd onderdeel van uitmaken. Zij vinden het fijn iets te doen voor elkaar en de gemeenschap. Die gemeenschap bestaat uit een diversiteit aan personen die de initiatiefnemer samenbrengt om deze activiteit gezamenlijk uit te voeren.

Principieel goede dingen willen doen

Beide initiatiefnemers hebben de overtuiging dat de wilgen behouden moeten blijven vanwege hun natuurwaarde. Voor een van beide komt daar nog de fraaie verschijningsvorm bij. Hij vindt de knoestige en grillige vormen van landschappelijke waarde, waarvan hij het zonde zou vinden als dat zou verdwijnen.

In tabel 4 is de samenvatting gegeven van de motieven zoals die zijn waargenomen bij het burgerinitiatief op straatniveau.

Tabel 4. Motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief op straatniveau.

Het Wilgenpad
<i>Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel</i>
+
<i>Competent willen voelen</i>
-
<i>Aan willen sluiten bij een sociale groep</i>
++
<i>Principieel goede dingen willen doen</i>
++

- geen of nauwelijks aanwijzingen voor, + enige aanwijzingen voor, ++ duidelijke aanwijzingen voor

6 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden in de eerste paragraaf de conclusies gegeven die naar aanleiding van de analyse getrokken kunnen worden. Deze paragraaf geeft ook antwoord op de deelvragen en de centrale vraag zoals opgenomen in hoofdstuk één van dit onderzoek. Uit de conclusies volgen aanbevelingen aan het college van de gemeente Giessenlanden om, rekening houdend met deze motieven, het thema burgerinitiatief onder inwoners levendig te houden. Die aanbevelingen zijn opgenomen in paragraaf twee.

6.1 Conclusies

De relatie tussen de motieven van inwoners van de gemeente Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en het schaalniveau van dat initiatief stond centraal in dit onderzoek. Burgerinitiatief is een term waaraan in de literatuur verschillende betekenissen wordt gegeven. Op hoofdlijnen is er het formeel en het informeel burgerinitiatief. Bij een formeel burgerinitiatief is het de overheid die de kaders bepaalt waarbinnen een burger initiatiefrijke mag zijn. Bij een informeel burgerinitiatief vraagt een burger niet om toestemming van de overheid, maar acteert gewoon. Hij past zijn omgeving (publieke ruimte) aan op een manier waarvan hij vindt dat de situatie wordt verbeterd. Andere inwoners worden niet belemmerd om ook van die aanpassing gebruik te maken of er (in het geval van een visuele aanpassing) naar te kijken. Die aanpassingen vinden plaats in de publieke ruimte. Een burgerinitiatief is in dit onderzoek gedefinieerd als publieke waardecreatie door burgers. Daarbij worden drie schaalniveaus onderscheiden waarbinnen een burgerinitiatief geplaatst kan worden. Dat is het niveau van een straat, de buurt en gehele kern. Dit geeft antwoord op de eerste deelvraag 'wat wordt verstaan onder een burgerinitiatief en welke schaalniveaus zijn te onderscheiden?'.

Voor antwoord op de tweede deelvraag (welke motieven kunnen inwoners hebben om een burgerinitiatief te nemen?) is gebruik gemaakt van de theorie van Alford (2009). Hij onderscheidt vier motieven: 1) het verkrijgen van een persoonlijk en tastbaar voordeel, 2) de behoefte zichzelf competent te voelen, 3) de behoefte aansluiting te hebben met een sociale groep en 4) het geloof om vanuit principiële overwegingen het goede te doen.

De definitie van het begrip burgerinitiatief en de te onderscheiden schaalniveaus (deelvraag één) is gebruikt om de activiteiten van burgers uit Giessenlanden te categoriseren. Niet alle activiteiten worden gedaan door burgers, vinden plaats in de publieke ruimte en leiden tot waardecreatie. In Giessenlanden zijn acht activiteiten onderzocht waar sprake was van de combinatie van deze drie aspecten en daarmee vallen binnen de definitie van burgerinitiatief. Op basis van de omvang van het gebied dat de activiteit beïnvloedt, zijn deze acht gecategoriseerd als burgerinitiatief op het niveau van kern, buurt of straat. Het geeft antwoord de derde deelvraag 'welke initiatieven in Giessenlanden vallen onder de categorie burgerinitiatief en wat is het schaalniveau daarvan?'.

De vierde deelvraag is gelijk aan de centrale vraag van dit onderzoek. In hoofdstuk één is als centrale vraag opgenomen 'welke relatie is er tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven?'.

Uit de analyse (zie hoofdstuk vijf) blijkt dat het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel nauwelijks als motief naar voren komt bij het nemen van een burgerinitiatief op kernniveau. Het willen aansluiten bij een sociale groep en principieel goede dingen willen doen komt op dit niveau als motief voor het nemen van een burgerinitiatief, het meest dominant naar voren. Zichzelf willen profileren en uitdagingen aangaan om zichzelf competent te voelen, is in vergelijking daarmee minder duidelijk zichtbaar geworden. Maar het is weldegelijk als motief gesignaleerd.

Bij burgerinitiatieven op buurtniveau is het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel in één geval als motief zichtbaar geworden. Het willen aansluiten bij een sociale groep en principieel goede dingen willen doen zijn ook op dit niveau de motieven die het meest duidelijk naar voren komen voor het nemen van een burgerinitiatief. Hier geldt dat het motief om zich competent te voelen niet zichtbaar is geworden.

Ook bij het burgerinitiatief op straatniveau komt naar voren, maar niet dominant, dat het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel een motief is voor dat burgerinitiatief op straatniveau. Het willen aansluiten bij een sociale groep en principieel goede dingen willen doen zijn ook bij dit initiatief op dit niveau, de motieven die het meest duidelijk naar voren komen. Het motief om zich competent te voelen heeft geen zichtbare rol gespeeld.

In de tabel 5 volgt het overzicht van de motieven van inwoners van de gemeente Giessenlanden die naar voren zijn gekomen in de onderzochte casussen op de drie schaalniveaus. Uit dit overzicht blijkt dat de motivatie voor burgerinitiatieven op buurtniveau veel overeenkomsten heeft met de motivaties voor initiatieven op straatniveau. De motivatie voor buurtinitiatieven zijn daarmee nauwelijks onderscheidend. Voor wat betreft de grootte van het gebied van de buurt, lijkt op basis van dit onderzoek dat het dichterbij straatniveau ligt dan bij kernniveau.

Tabel 5. Motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief op verschillende schaalniveaus, totaaloverzicht.

Motivatie	Burgerinitiatief							
	Kernniveau				Buurtniveau			Straatniveau
	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Het willen realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel</i>	-	-	-	-	++	-	-	+
<i>Competent willen voelen</i>	+	-	+	+	-	-	-	-
<i>Aan willen sluiten bij een sociale groep</i>	++	++	++	+	++	+	-	++
<i>Principieel goede dingen willen doen</i>	++	+	+	++	++	+	+	++

- geen of nauwelijks aanwijzingen voor, + enige aanwijzingen voor, ++ duidelijke aanwijzingen voor

Bij burgerinitiatieven binnen alle onderzochte schaalniveaus zijn de motieven aansluiten bij een sociale groep en principieel goede dingen doen gesignaleerd. Het lijkt er daarmee op dat inwoners niet zozeer het initiatief nemen voor persoonlijk gewin, maar dat zij vooral zoeken naar aansluiting met andere dorpsgenoten en de samenleving willen inrichten vanuit hun eigen principiële overtuigingen. Dus in minder mate egoïstisch gedrag maar vooral vanuit sociale en humanistische ideeën.

In vrijwel alle gevallen spelen meerdere motieven een rol bij het nemen van een burgerinitiatief. Daarnaast kunnen gelijktijdig meerdere motieven prominent aanwezig zijn. De mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen of om zich te profileren (ook wel zich competent willen voelen) is in de onderzochte initiatieven het best naar voren gekomen op het schaalniveau van de kern. Omgekeerd zijn juist op de schaalniveaus lager dan de kern, indicaties dat het motief wijst op het realiseren van een eigen voordeel terwijl dat op kernniveau nauwelijks is waargenomen. De mogelijkheden voor profilering

of ontwikkeling van de eigen competenties zijn vermoedelijk ook groter bij initiatieven op kernniveau dan op niveau van een buurt of straat. Het willen aansluiten bij een sociale groep komt bij alle niveaus duidelijk als motief naar voren.

Het antwoord op de centrale vraag uit dit onderzoek, te weten 'welke relatie is er tussen de motieven van inwoners uit Giessenlanden om een burgerinitiatief te nemen en de te onderscheiden schaalniveaus van burgerinitiatieven, is daarmee beantwoord.

6.2 Aanbevelingen

Dit onderzoek heeft als doel een bijdrage te leveren aan de discussie in de gemeente Giessenlanden over het levendig houden van het thema burgerinitiatief onder inwoners. Om die discussie te voeden is gezocht naar de relatie tussen de motivatie van inwoners uit Giessenlanden voor het nemen van een burgerinitiatief en het schaalniveau waarop dat initiatief is genomen. De aanbevelingen worden dan ook gegeven op de verschillende schaalniveaus. Tot slot worden enkele algemene aanbevelingen gegeven.

Burgerinitiatieven op kernniveau

Initiatieven op dit schaalniveau onderscheiden zich van de andere niveaus doordat de motivatie hiervoor ook voort komt uit het competent willen voelen. Die competentie komt niet voort uit het willen ontwikkelen van nieuwe vaardigheden, maar het inzetten van die reeds aanwezige kennis en vaardigheden.

Om inwoners enthousiast te houden burgerinitiatieven te (blijven) nemen op dit schaalniveau, zijn de aanbevelingen aan het college van Giessenlanden:

- 1) benadruk dat een inwoner aan anderen mag laten zien wat hij voor het dorp kan betekenen.

Burgerinitiatieven op buurtniveau

De motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief op buurtniveau is niet duidelijk onderscheidend van de motivatie voor initiatieven op buurtniveau.

Voor het levendig houden van burgerinitiatieven op dit schaalniveau, zijn geen specifieke aanbevelingen aan het college van Giessenlanden:

Burgerinitiatieven op straatniveau

Initiatieven op dit schaalniveau kunnen worden gestimuleerd omdat ook zij een bijdrage leveren voor verbetering van de sociale en fysieke leefomgeving in Giessenlanden. Het kunnen initiatieven zijn die relatief weinig tijd en inspanning vergen. Het streven naar een persoonlijk en tastbaar voordeel, dat bij dit initiatief naar voren is gekomen, hoeft in het kader van een burgerinitiatief niet als negatief bestempeld te worden. Een burgerinitiatief vindt volgens de hier gehanteerde definitie plaats in de publieke ruimte waar ook andere inwoners profijt van kunnen hebben.

Mogelijk kan het werkbudget van de dorpsberaden, dat doorgaans wordt ingezet voor initiatieven die de gehele kern kan bestrijken, worden geormerkt voor kleinschalige initiatieven.

Om inwoners enthousiast te houden burgerinitiatieven te (blijven) nemen op dit schaalniveau, zijn de aanbevelingen aan het college van Giessenlanden:

- 2) voer intern de discussie in hoeverre de gemeente Giessenlanden het najagen van een eigen belang wil stimuleren en faciliteren om zodoende meer burgerinitiatieven op straatniveau te verkrijgen.

Oprechte motieven

Uit de onderzochte burgerinitiatieven op de verschillende schaalniveaus blijkt dat de inwoners uit Giessenlanden die een burgerinitiatief nemen, over het algemeen al diverse sociale ankers in de betreffende dorpen hebben. Dat komt vanwege de relatief lange periode dat zij woonachtig zijn in de kern en de functies die zij reeds bekleden in de verschillende lokale organisaties of verenigingen. Zij kunnen daardoor makkelijk de weg vinden binnen de gemeenschap in het dorp en naar het gemeentehuis, indien dat nodig mocht zijn. Binnen die bestaande sociale netwerken kunnen ideeën ontstaan of wordt in het geval dat voor een initiatief extra hulp nodig is, die hulp relatief eenvoudig gemobiliseerd. Omgekeerd kunnen bewoners, die bekend zijn met een burgerinitiatief in het eigen dorp, ook gemotiveerd worden daarin actief te participeren om zodoende aan te sluiten bij die sociale groep. Daarvoor is het wel nodig men bekend wordt met de aanwezige initiatieven uit het dorp.

Net als aansluiten bij een sociale groep, zijn in dit onderzoek duidelijke aanwijzingen gevonden dat burgerinitiatieven worden genomen omdat die gaan in de richting van wat volgens de initiatiefnemer een ideale samenleving is. Voor de gemeente is het goed om dat in het achterhoofd te houden. Inwoners die een initiatief nemen kunnen op het eerste gezicht een praktisch voorstel hebben of een ongemakkelijke situatie willen veranderen. Maar daar kan een diepere en persoonlijk oprechte overtuiging achter schuil gaan. Omdat dergelijke opvattingen diepgeworteld in de persoon zitten, raken ze ook aan de eigenheid van het individu, zijn ze niet eenvoudig te veranderen en kunnen ze als hardnekkig overkomen.

Om inwoners enthousiast te houden om in zijn algemeenheid burgerinitiatieven te (blijven) nemen, zijn de aanbevelingen aan het college van Giessenlanden:

- 3) stimuleer de ontwikkeling van sociale netwerken en onderlinge interacties;
- 4) stimuleer dat een burgerinitiatief breed onder de aandacht wordt gebracht bij andere inwoners van het dorp;
- 5) indien een burgerinitiatief in eerste instantie niet aansluit op de hoofddoelstelling van de gemeente wijs het niet direct af en ga in gesprek met de initiatiefnemer om te zoeken naar zijn diepere doelen. Mogelijk kunnen die diepere doelen ook op een wijze benaderd worden dat aansluit op gemeentelijk beleid.

Deliberatie

De gemeente Giessenlanden ontwikkelt sinds een aantal jaar haar bestuur en organisatie in de richting van een zogenaamde deliberatieve democratie. Dit is een manier van sturing, waarbij de overheid op basis van gelijkheid het gesprek aangaat met haar inwoners. Er wordt niet zozeer geregeerd óver de inwoners, maar geregeerd mét de inwoners. Dit betekent dat de gemeente zaken steeds meer loslaat en

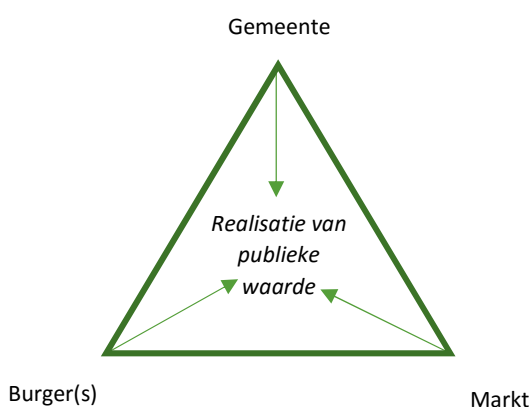
overlaat aan de samenleving. De angst dat ‘the usual suspects’ daardoor een onevenredig krachtige stem krijgen, is misschien juist. Zij hebben ook oprechte motieven en creëren publieke waarde. Deze personen houden de sociale cohesie van het dorp en de (in hun ogen) ideale samenleving daarbij in het vizier.

Om inwoners enthousiast te houden om in zijn algemeenheid burgerinitiatieven te (blijven) nemen, zijn de aanbevelingen aan het college van Giessenlanden

- 6) zet het ingeslagen traject in de richting van de deliberatieve democratie voort, zodat ruimte blijft ontstaan voor nieuwe burgerinitiatieven op alle schaalniveaus.

Marktbenutting

Over het algemeen hebben de initiatiefnemers niet de motivatie zich te ontwikkelen door het burgerinitiatief. Dat geldt op alle schaalniveaus. Initiatiefnemers zullen daardoor ook eerder geneigd zijn een marktpartij of overheid te laten aansluiten. Dit heeft wel als risico in zich dat zij het initiatief groter willen maken of het accent willen verschuiven. Dan bestaat de kans dat inwoners interesse verliezen en zij afhaken. Of zij haken af omdat zij het niet meer zien als iets van henzelf. Ondanks dat marktpartijen en overheden zeker een meerwaarde kunnen leveren aan initiatieven uit de samenleving, en in sommige gevallen ook nodig zijn vanwege de inbreng van geld en kennis, is dit wel een precair evenwicht. Het is daardoor een voortdurende zoektocht naar het middelpunt in de dynamiek die tussen de samenleving, overheid en markt plaatsvindt. De gemeente kan hierin een rol spelen en zorgen dat de marktpartijen niet te veel ruimte claimen waardoor de ander afhaakt. De gemeente kan zorgen dat de partijen in de dynamiek om publieke waarde te creëren, niet de ruimte kunnen nemen waardoor een ander in de verdrinking raakt. Om diezelfde reden zal ook de gemeente zelf een terughoudende opstelling dienen aan te nemen. Dat daarmee een burgerinitiatief verschuift binnen het krachtenveld burger, gemeente en markt (zie figuur 34), hoeft geen probleem te zijn. Indien het initiatief plaatsvindt binnen het publieke domein, het algemeen toegankelijk is en er sprake is van verhoging van waarde, dan heeft de samenleving daar voordeel bij.

Figuur 34. Krachten en invloed bij realisatie van publieke waarde. Naar: Sedimentatie in sturing, *Systeem brengen in netwerkend werken door meervoudig organiseren*” door Van der Steen et al., 2016, NCOB, p. 16.

Voor het levendig houden van burgerinitiatieven in zijn algemeenheid, is de aanbeveling aan het college van Giessenlanden:

- 7) benut de mogelijkheden vanuit de markt, maar zorg dat de marktpartijen het initiatief niet overnemen van burgers.

7 Reflectie en onderzoeksagenda

Deze rapportage sluit af met een kritische terugblik op het onderzoek. Uit deze reflectie volgt een aantal aanbevelingen voor nader onderzoek.

7.1 Reflectie

Uit dit onderzoek komt onder andere naar voren dat de motivatie om een burgerinitiatief te nemen op alle schaalniveaus vooral is ingegeven vanuit de wens om tot een sociale groep te horen en omdat mensen vanuit hun eigen principes de ideale samenleving of omgeving willen creëren. Daarbij moet worden opgemerkt dat deze conclusies zijn gebaseerd op een casestudie. Voor casestudies geldt dat geen uitspraken gedaan kunnen worden voor andere situaties.

De conclusies zijn voornamelijk gebaseerd op data die zijn verkregen uit interviews met initiatiefnemers. Er waren namelijk nauwelijks documenten of rapportages voorhanden waarin duidelijk wordt gemaakt wat de persoonlijke drijfveren zijn. Het houden van interviews over persoonlijke drijfveren heeft echter als nadeel dat geen zekerheid wordt verkregen dat de geïnterviewde de volledige waarheid spreekt. Dat is een risico in de betrouwbaarheid. Die betrouwbaarheid is overigens getracht te vergroten door de gesprekken op de locatie van het initiatief te voeren zodat ook enigszins geobserveerd kon worden wat de verhoudingen waren van de initiatiefnemer tot het initiatief. Achteraf bezien was het wellicht verstandig geweest om voorafgaand aan de interviews een gesprek te voeren met enkele ambtenaren van de gemeente Giessenlanden die zowel bekend waren met het initiatief als de initiatiefnemer. Daardoor zou voorafgaand aan de gesprekken meer achtergrondinformatie beschikbaar komen over de initiatiefnemer. Die achtergrondinformatie zou dan tijdens het gesprek benut kunnen worden voor eventueel verdiepende of kritische vragen. Een nadeel van die werkwijze is dat het gesprek niet meer onbevooroordeeld zou plaatsvinden.

Het is opmerkelijk dat competent willen voelen over het algemeen niet zo nadrukkelijk als motief is gesignaleerd bij de initiatieven zoals dat het geval is bij de motieven aansluiten bij een sociale groep en principieel goede dingen doen. Volgens de psychologische wetenschap is het ervaren dat je ergens goed in bent of een toegevoegde waarde levert, namelijk een van de belangrijke aspecten die mensen nastreven (Dijksterhuis, 2016). Het is mogelijk dat de personen die zijn geïnterviewd zich niet bewust zijn van dit intrapsychisch fenomeen en het daardoor ook niet expliciet (kunnen) benoemen. Een andere verklaring dat competent willen voelen minder naar de oppervlakte is gekomen kan zijn dat inwoners van Giessenlanden, een gemeente die ligt in de zogenaamde *'biblebelt'* een calvinistische inslag hebben. Daarmee zijn ze mogelijk ook minder geneigd om over inzet van eigen competenties te spreken.

Een minder sterk punt in dit onderzoek is het feit dat in deze gemeente er niet meer dan één burgerinitiatief op straatniveau betrokken kon worden. De relatie tussen het motief en een burgerinitiatief op dit schaalniveau zou aan sterkte kunnen toenemen indien er meer van dergelijke initiatieven voor onderzoek voorhanden waren. Het is echter de vraag of daarmee de conclusies zouden wijzigen of die juist zou versterken. De wijzigingen in de motivaties lijken gelijk te lopen met het aflopende schaalniveau waarbinnen een burgerinitiatief geplaatst kan worden. De gegevens die zijn verkregen op basis van dat ene initiatief op straatniveau sluit aan op die ingezette lijn. Het is dus de vraag of dit op een toeval berust of juist niet.

Een discutabel punt is de reikwijdte van de definitie van burgerinitiatief. Het is niet duidelijk hoeveel eigenaarschap een persoon bij zijn initiatief moet hebben of blijven voelen voordat het omslaat naar bijvoorbeeld een coproductie. In alle onderzochte gevallen was de gemeente betrokken en in sommige gevallen deden ook marktpartijen mee. Doordat de inwoners 'vonden' dat zij nog altijd het

eigenaarschap van het initiatief hadden, zijn deze ook geschaard onder de definitie van burgerinitiatief. Een bedrijf kan op datzelfde moment echter ook vinden dat hij of zij eigenaar is van het initiatief. Ook een bedrijf kan gemotiveerd zijn om publieke waarde te creëren.

7.2 Onderzoeksagenda

Mede voortbordurend op de reflectie uit de vorige paragraaf is het mogelijk een onderzoeksagenda samen te stellen voor toekomstig onderzoek. In deze studie is onderzocht op basis van welk motief inwoners van de gemeente Giessenlanden actief worden en publieke waarde creëren, waarbij onderscheid is gemaakt tussen verschillende schaalniveaus. Net zo interessant om te weten waarom mensen wél een burgerinitiatief nemen, is antwoord op de vraag waarom mensen besluiten om dat niet te doen. In de afbakening van dit onderzoek is genoemd dat dit onderdeel buiten beschouwing wordt gelaten, maar in wezen biedt inzicht in de aanwezige barrières ook mogelijkheden voor de overheid om daarop te acteren en zodoende het thema burgerinitiatieven in de samenleving levendig te houden. Alford (2009, p.67) noemt willen en kunnen als de twee aparte stromen die bepalend zijn voor zichtbaar gedrag. Ze zijn daardoor in wezen met elkaar verbonden. Indien gedrag niet zichtbaar wordt, hoeft dat niet te betekenen dat deze persoon niet gemotiveerd is. Het kan dan inhouden dat die persoon onvoldoende mogelijkheden heeft om bepaalde barrières weg te nemen. De vraag is dan interessant, welke barrières inwoners ervan weerhouden een burgerinitiatief te nemen. Of zelfs een initiatief te nemen op een bepaald schaalniveau. De zoektocht naar barrières blijkt zeker voor de gemeente Giessenlanden interessant. In dit onderzoek is het motief van inwoners om zich competent te voelen relatief weinig waargenomen. Het competent voelen heeft ook te maken met het willen ontwikkelen van nieuwe kennis of vaardigheden. Dat lijkt in sommige gevallen op een barrière; men wil geen initiatief nemen als daarvoor nieuwe kennis of vaardigheden ontwikkeld moet worden.

Daarnaast is tijdens een gesprek met een initiatiefneemster ter sprake gekomen dat mensen uit een grote stad elkanders burens niet eens meer zouden kennen, en dat dit in een dorp wel het geval is. De gemeente Giessenlanden is een relatief kleine gemeente met ook kleine kernen. In deze kernen overheerst nog het dorpsgevoel en het gevoel van saamhorigheid. Het motief 'aansluiten bij een sociale groep', wat bij alle schaalniveaus zichtbaar is geworden, past binnen dat karakter. Het is interessant te onderzoeken in welke mate dit motief karakteristiek is voor een landelijke gemeente. Dat geldt temeer nu de gemeente Giessenlanden aan de vooravond staat van een mogelijke fusie met een of meer buurgemeenten. Ook de buurgemeenten zijn landelijk gelegen. Mede in het licht van de mogelijk nieuwe gemeente is het interessant te weten of de motieven van inwoners uit die kernen overeenkomen met die uit Giessenlanden.

Ook is gebleken dat bij diverse burgerinitiatieven marktpartijen betrokken werden. De initiatiefnemers benaderde in veel gevallen gericht een marktpartij omdat zij zelf niet alle kennis of de kunde hadden om het initiatief geheel tot uitvoering te brengen, en dat inwoners deze leemte in kennis of kunde ook niet wilden ontwikkelen. De bedrijven die werden benaderd waren vaak lokaal gevestigd én bereid medewerking te verlenen. De bedrijven droegen in die zin bij aan het creëren van publieke waarde. De vraag is interessant waarom zij dat deden. Wat was hun motief?

Samengevat leidt dit tot de volgende vragen die nog open staan voor een vervolgonderzoek:

- welke barrières leiden ertoe dat inwoners in Giessenlanden géén burgerinitiatief nemen?
- zijn de sociale motieven en principiële motieven om een burgerinitiatief te nemen typerend voor inwoners van gemeenten met een landelijk karakter?
- welke motieven hebben bedrijven in de gemeente Giessenlanden om publieke waarde te creëren?

Literatuurlijst:

- Alford, J. (2002). Why do public-sector clients coproduce? Toward a contingency theory. *Administration & Society*, 34(1), 32-56.
- Alford, J. (2009). *Engaging public sector clients. From Service Delivery to Co-production*. Houndmills, Hamps and New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Arnstein, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *JAIP*. Vol. 35, no. 4.
- Ast, J. A. van, & Boot, S. P. (2003). Participation in European water policy. *Physics and Chemistry of the Earth, Parts A/B/C*, 28(12), 555-562.
- Bekkers, V. (2013). *Beleid in beweging. Achtergronden, benaderingen, fasen en aspecten van beleid in de publieke sector*. 2de herz. dr. Den-Haag: Boom Lemma Uitgeverij.
- Bovaird, T. & Loeffler, E. (2016). User and Community co-production of public services: what does evidence tell us? Verkregen via T.Bovaird@bham.ac.uk. Geraadpleegd op 08-04-2016 (*not yet published*).
- Bovaird, T. (2007). Beyond engagement and participation: User and community 67(5), 846-860. coproduction of public services. *Public administration review*,
- Bussy, I. J. de (1939). Egoïsme en altruïsme. *Synthese*, 4(1), 544-553.
- Callahan, K. (2007). People, Politics, Participation and Place. *Public Administration Review*, 67(5), 950-954.
- Clary, E. G., Snyder, M. Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J. & Meine, P. (1998). Understanding and Assessing the Motivations of Volunteers: A Functional Approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74 (6): pp. 1516-1530.
- Dam, van R., Salverda, I., During, R. & Jansen, B. (2014). *Burgers en hun Landschap, Burgerparticipatie en maatschappelijk initiatief*. Alterra Wageningen UR.
- Dijksterhuis, A. (2016). *Op naar geluk, De psychologie van een fijn leven*. Amsterdam: Prometheus.
- Etzioni, A. (1994). *Spirit of community*. Simon and Schuster.
- Gintis, H. (2000). Beyond Homo economicus: evidence from experimental economics. *Ecological economics*, 35(3), 311-322.
- Goldstick, D., (2000). Motivations. *Philosophy*, Vol. 75, No. 293, pp. 423-436.
- Han, H. C. (2009). Does the Content of Political Appeals Matter in Motivating Participation? A Field Experiment on Self-disclosure in Political Appeals. *Political Behaviour*, 31, pp. 103-116.
- Held, D. (2012). *Models of democracy*, third edition. Polity.
- Hoogenboom, M. (2011). Particulier initiatief en overheid in historisch perspectief. *Beleid en maatschappij*, 388-401.
- Kelly, G., Mulgan, G., & Muers, S. (2002). *Creating public value. An analytical framework for public service reform*. Strategy Unit, Cabinet Office, UK Government.
- Kilic, M., (2008). *Derde generatie burgerparticipatie, hoe doe je dat?* Twijnstra Gudde.
- Lagendijk, E. & Bürmann, A., (2004). *De gemeente, burgerinitiatieven en de ongebonden vrijwilliger*. Den Haag: Commissie Vrijwilligersbeleid.
- Lange, A. de, Taris, T., Jansen, P., Kompier, M., Houtman, I., & Bongers, P. (2005). Werk en motivatie om te leren: zijn er verschillen tussen jongere en oudere werknemers. *Gedrag & Organisatie*, 18(6), 309-325.
- Lenos, S., Sturm, P., & Vis, R. (2006). *Burgerparticipatie in gemeenteland. Quick scan van 34 coalitieakkoorden en raadsprogramma's voor de periode 2006-2010*. Amsterdam: Instituut voor Publiek en Politiek.
- McAtee, A. & Wolak, J. (2011). Why people decide to participate in state politics. *Political Research Quarterly*, 64(1), 45-58.
- McClelland, D. C. (1987). *Human motivation*. CUP Archive.
- Milbrath, L. W. (1971). *Political participation: How and why do people get involved in politics?* Chicago: Rand Mc. Nally & Company.

- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2013). *De Doe-democratie, kabinetsnota ter stimulering van een vitale samenleving*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Petriwskyj, A. M., Warburton, J., Everingham, J. A. & Cuthill, M. (2014) Seniors' Motivations for participation in Local Governance: Evidence from an Australian Study, *Local Government Studies*, 40,2 240-263.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon and Schuster.
- Ryan, R.M. & Deci, E.L., (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, vol.55, no.1, (2000), pp. 68-78.
- Schinkel, W. (2007). Tegen 'actief burgerschap'. *Justitiële Verkenningen*, 5(8), 6.
- Spielberger, C. D. & Starr, L. M., (1994). Curiosity and Exploratory Behavior. in O'Neil, H. F., & Drillings, M. (Eds.). *Motivation: Theory and research*. L. Erlbaum Associates.
- Steen, M. van der, Scherpenisse, J. & Twist, M. van, (2015). *Sedimentatie in sturing: Systeem brengen in netwerkend werken door meervoudig organiseren*. Den-Haag: NSOB.
- Steen, M. van der, Scherpenisse, J., Jong, I. de, Boonstra & F., Arnouts, F, (2016). *De volgende stap: Sturen met maatschappelijke energie in het natuurdomein*. Den-Haag: NSOB.
- Stubbé, T. (2014). *Dat is onze zaak, over eigenaarschap in het publieke domein*. Boekbespreking RMO essay 2014. Amersfoort: Blauw.
- Swanborn, P. G. (2013). *Case study's: wat, wanneer en hoe?* Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Swezey, R. W. & Meltzer, A. L., (1994). Some Issues Involved in Motivation Teams. (in O'Neil, H. F., & Drillings, M. (Eds.). *Motivation: Theory and research*. L. Erlbaum Associates.
- Timmerman, J. D. (2014). *Bevorderende en belemmerende factoren van burgerinitiatieven*. Master Thesis, Universiteit Utrecht. Verkregen via <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/296306>
- Twist, M. van, Steen, M. van der & Karré, P. H. (2009). *Als burgers het heft in eigen handen nemen: van representatieve naar doe-het-zelf democratie*. *Res Publica* 4, 521-535.
- Verhoeven, I., & Tonkens, E. (2011). Bewonersinitiatieven: partnerschap tussen burgers en overheid. *Beleid en maatschappij*, 38(4), 419-437.
- Verhoeven, I., (2010). Wij weten het beter, Spanningen tussen eigenzinnige burgers en politiek. In Verhoeven, I. & Ham, M. (red.) *Brave burgers gezocht. De grenzen van de activerende overheid*. Amsterdam: Van Gennip.
- Verschuren, P. & Doorewaard, H, (2015). *Het ontwerpen van een onderzoek*, vierde druk. Amsterdam, Boom Lemma uitgevers.
- Visser, D. I. (2010). *Omgaan met burgerinitiatieven, Een onderzoek naar de ondersteuning van burgerinitiatieven door gemeenten, gelet op de bevordering van evenredige participatie*. (Bachelors Thesis, Universiteit Twente). Verkregen via <http://essay.utwente.nl/60774/>.
- VNG-Commissie Gemeentewet en Grondwet (2007). *De Eerste Overheid*. Den Haag: VNG.
- Wagenaar, H., & Specht, M. (2010). Hoe burgers zichzelf maken. Het pragmatische idealisme van participatie. In Verhoeven, I. & Ham, M. (red.) *Brave burgers gezocht. De grenzen van de activerende overheid*. Amsterdam: Van Gennip.
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2003). *Waarden, normen en de last van het gedrag*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2005). *Vertrouwen in de buurt*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2012). *Vertrouwen in burgers*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Wicklund, R. A. & Steins, G., (1996). When Motivation Brings About Egocentrism. In Gollwitzer, P. M., & Bargh, J. A. (Eds.). *The psychology of action: Linking cognition and motivation to behavior*. Guilford Press.
- Wijdeven, T. van de (2012). *Doe-democratie*. Eburon Uitgeverij BV.

- Wijdeven, T. van de, Graaf, L. de & Hendriks, F. (2013) *Actief Burgerschap, Lijnen in de literatuur*. Tilburgse School voor Politiek en Bestuur.
- Zuylen, J. van (2007). *Help! een burgerinitiatief*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Overige bronnen

- Bons, B. (2016). *Informatieavond over Arkels Waardje*. Het Kontakt, Alblasserwaard. Geraadpleegd via <https://www.hetkontakt.nl/regio/alblasserwaard/algemeen/49413/informatieavond-over-arkels-waardje>.
- CDA, VVD & SGP Giessenlanden (2014) *Coalitieakkoord Giessenlanden, Giessenlanden vitaal: samenwerken tot in de kern!* Giessenlanden.
- Gemeente Giessenlanden (2015a). *Democratie tot in de kern*. Giessenlanden.
- Gemeente Giessenlanden (2015b). 't Waardje in Arkel. Brief Giessenlanden d.d. 27 januari 2015.
- Gemeente Giessenlanden (2016a). *Bedrijfspresentatie Koplopers (conceptnotitie)*. Giessenlanden. Verkregen via i.kooij@giessenlanden.nl. Geraadpleegd op 24-05-2016.
- Gemeente Giessenlanden (2016b). *Aanleg Laarzenpad Hoornaar*. Collegebesluit d.d. 22 maart 2016, Giessenlanden.
- Het Kompas (2016). *Giessen-Oudekerk opent vernieuwde steiger*. Geraadpleegd via <https://www.hetkontakt.nl/regio/alblasserwaard/algemeen/49157/giessen-oudekerk-opent-vernieuwde-steiger>.
- Mouthaan, G. (2016). Geslaagde informatieavond over Arkels Waardje. Het Kontakt, Alblasserwaard. Geraadpleegd via <https://www.hetkontakt.nl/regio/alblasserwaard/algemeen/52985/geslaagde-informatieavond-over-arkels-waardje>.
- Stoof, P.P. (2014). *Hoe de lokale overheid de samenleving verantwoordelijk maakt voor het publieke domein*. verkregen via p.stoof@krimpenerwaard.nl.

Bijlage 1: Interview handleiding

Lijst voor het interview over motivatie voor het nemen van een burgerinitiatief in de gemeente Giessenlanden.

Inleiding

- Voorstellen

Eigen naam, studie bestuurskunde Erasmus Universiteit, afstudeeronderzoek.

- Context van het onderzoek

Derde generatie burgerparticipatie, gemeente Giessenlanden wil dat stimuleren/ niet afremmen, wat beweegt iemand om een burgerinitiatief te nemen.

- Doel van het interview + tijdsbesteding

Data verzamelen om antwoord te kunnen geven op de vraag waarom iemand een burgerinitiatief neemt.

- Opnemen van het gesprek, mogelijkheid te reageren op het conceptverslag

Geen namen in rapportage of bijlage, conceptverslag wordt toegestuurd voor eventuele opmerkingen of aanvullingen.

Vragen

algemeen

beginvraag: kunt u iets vertellen over uzelf en het burgerinitiatief?

- Naam
- Achtergrond (opleiding/ beroep)
- Ontstaan van het initiatief
- Waarom juist dit initiatief genomen
- Aantal betrokkenen
- Betrokkenheid gemeente of marktpartij
- Hoe lang loopt dit initiatief of heeft het initiatief gelopen

motief 1) Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

beginvraag: wat wilt u met het burgerinitiatief bereiken?

Eigen belang

Indicatoren die aan de orde kunnen komen

- persoonlijk probleem
- persoonlijk nut
- toe-eigenen (in mindere mate rekening houden met anderen)
- doelmatige inzet van tijd
- doelmatige inzet van sociale contacten
- doelmatige inzet van middelen

motief 2) Competent voelen

beginvraag: wat heeft u allemaal gedaan om van dit initiatief een succes te maken?

ontwikkelen

Indicatoren die aan de orde kunnen komen

- nieuwe kennis eigen maken
- sociale vaardigheden verder ontwikkelen
- organisatorische vaardigheden verder ontwikkelen

profileren

Indicatoren die aan de orde kunnen komen

- door anderen gewaardeerd worden om aanwezige kennis
- door anderen gewaardeerd worden om aanwezige sociale vaardigheden
- door anderen gewaardeerd worden om aanwezige organisatorische vaardigheden

motief 3) aansluiten bij een sociale groep

beginvraag: met wie werkte u samen in dit initiatief?

Toename van eigenwaarde door activiteit met de groep.

Indicatoren die aan de orde kunnen komen

- samen
- helpen
- betrokkenheid
- complementair
- saamhorigheid

motief 4) principieel goede dingen doen

beginvraag: wat vond u het meest belangrijk aan dit initiatief?

plichtsgevoel

Indicatoren die aan de orde kunnen komen

- idealen verwezenlijken
- burgerplicht

altruïsme.

Indicatoren die aan de orde kunnen komen

- inzet voor humanistische waarden
- inzet voor bescherming van esthetische waarden

Slotvraag

kunt u een moment beschrijven waarop u dacht: "Hier doe ik het voor?".

Afsluiting

- zijn er volgens u zaken niet aan bod gekomen die ik volgens u wel moet weten?
- wilt u nog ergens op terugkomen, of een aanvulling geven op iets dat u eerder heeft gezegd?
- u kunt reageren op het conceptverslag dat ik naar u stuur
- bedankt voor uw tijd

Bijlage 2: Reactiemogelijkheid op de transcriptie

Geachte,

In de bijlage treft u het verslag van het interview. Ik heb het gesprek letterlijk weergegeven. Daardoor lijken sommige zinnen niet goed te lopen, maar dat is dus spreektaal. Ik laat dat graag zo, zodat ik dan geen informatie/ data wijzig.

Indien u dingen leest waarvan u denkt dat kan ik nooit zo gezegd of bedoeld hebben, dan hoor ik dat graag.

Mogelijk dat ik tijdens mijn analyse nog een verdiepingsvraag aan u zou willen stellen. In dat geval bel ik u graag nog eens op voor een kort interview via de telefoon.

Vriendelijke groeten,

Peter-Paul Stoof

Bijlage 3: Codering van de transcripties

De Dorpskamer in Giessenburg

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i2	Tekstfragment uit i8
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.		Toen bleek eigenlijk, die bibliotheek ging dicht. En toen heb ik op me genomen ho eens even, dit dorp moet gewoon een leespunt houden. Zodat de kinderen en de families en de mensen kunnen lezen (-).
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.		Ik ben helemaal niet lid van een bibliotheek dus ik heb me daar ook helemaal niet tegen aan bemoeid (-). Want ikzelf, ik heb er niets mee te verliezen. Snap je. Ik heb er geen belang bij, een persoonlijk of financieel belang (-).
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.		

doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	Die werkzaamheden vielen heel erg tegen. Wij zijn drie maanden bezig geweest vooral met het verfwerk. We hebben alles schoongemaakt geschuurd, gegrond, geverfd (-). Maar uiteindelijk, zeg maar, door heel veel uren er aan te besteden is het toch goed gekomen (-).	Ja, het kost veel tijd. Maar dat doe je zelf he. Je laat zelf toe dat het veel tijd kost. En in het begin ging veel tijd zitten in nadenken hoe gaan we dingen oppakken (-). Ja, ik was echt zo, van we doen het zelf. Dat is ook veel leuker. Dan doe je er misschien wat langer over, maar dat maakt niet uit (-).
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.		
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.		

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i2	Tekstfragment uit i8
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te	De moeilijke schilderklussen die hebben we door het schilderbedrijf laten doen. Zoals de ombouw van de radiatoren en ook de lastige en hoge plekken. De hele	En ik moet zeggen dat ik met de gemeente Giessenlanden goede contacten heb. Dat is heel erg belangrijk.

	<p>maken over het onderwerp of de situatie.</p>	<p>ingewikkelde dingen die verbouwd moesten worden hebben we door de lokale bedrijven laten doen tegen schappelijke tarieven of prijzen (-).</p> <p>Je moet mij niet vragen ga die deurtjes een hangen. Dat vind ik niet leuk. Dat heb ik nooit gedaan en dat ga ik niet doen ook. Ik heb gelukkig een goeie klusmaat gehad en dat is Adrie (-).</p> <p>Daar moet je ook voor in de wieg gelegd zijn of opgeleid om zo iemand te begeleiden. Daar hebben wij geen vrijwilligers voor en dat gaan we niet doen ook. Dan vonden we een beetje te veel van het goede (-).</p>	<p>Hoe je dan kan zien hoe dingen gaan gebeuren. Ik houd niet van beleid, niet van papier en regels. Dus dan vind ik dat een enerverend traject (+).</p> <p>Je moet je weg erin vinden. Van hoe gaan we dit aanpakken ... Ik vond het ook wel een avontuur. Nou ik houd wel van zulke projecten (+).</p> <p>En zo'n project, je begint met niks en iets totaal nieuws. ... Dat groeit op den duur (+).</p> <p>Ja, ik was echt zo, van we doen het zelf. Dat is ook veel leuker. Dan doe je er misschien wat langer over, maar dat maakt niet uit (+).</p>
Vaardigheden	<p>De initiatiefnemer verwacht zich bekwamer te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.</p>	<p>... dingen regelen of organiseren dat kon ik al wel. Ik moest in mijn werk ook altijd al dingen regelen. Mijn sterkste wapen dat is denk ik mijn telefoon en mijn mond (-).</p>	<p>En ik zit hier in veel maatschappelijke organisaties(...). En ik heb in verschillende besturen ... gezeten.</p> <p>Ja, ik ken de wethouder goed. En ik heb haar steeds beter leren kennen. Het was voor mij ook geen enkele drempel om haar te spreken. Daar heb ik mezelf nog nooit druk om gemaakt. Burgemeesters, wethouders dat maakt me niks uit. En wel eens een boos mailtje, en dan weer een vriendelijk mailtje. Dat is de spanning, dat moet je ook (-).</p> <p>Nou mijn vaardigheden is dat ik makkelijk praat. En dat ik makkelijk, kijk als ik een afspraak wil met een ambtenaar of de wethouder dat ik gewoon bel van joh, ik wil een afspraak maken. Ik heb geen enkele schroom naar welke bestuurder dan ook. Maakt mij allemaal niet uit. En het organiseren, ja, dat doe ik mijn leven lang al. Ik regel het even (-).</p>

Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.		
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.	Ik mocht de opening doen met de wethouder. Gezien de inspanning die wij gedaan hebben. Dat vond ik achteraf wel leuk, niet van dat je zegt ik wil vooraan staan en biedt mij daar voor aan. Het hoeft niet van mij... (-) Ik houd nou eenmaal van organiseren ... (-)	

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i2	Tekstfragment uit i8
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.	Je hebt altijd natuurlijk trekkers en mensen die veel en mensen die af en toe. Maar dat heeft ook wel weer zijn charme, wanneer je het als een team doet (+).	Gewoon de samenwerking [was zo leuk in dit traject]. Gewoon, doordat wij geen plan hadden, en in de gemeente ook geen beleid was op dat gebied, want ze hebben het gewoon laten gebeuren en ik houd daar een beetje van. Daarom ben ik ook een beetje ondernemer. Ik vind dat gewoon leuk (+). Daarom is het een dorp. Je komt elkaar tegen. Ik ken ook heel veel mensen, en ze kennen mij. Dus op die manier is het eigenlijk gewoon vragen (+).

			En dan zijn er drie dames die hebben wel ideeën over de inrichting. Ook uit het dorp. Dus we hebben iemand die het doet uit het dorp en die betrekje erbij. We hebben echt alleen maar mensen uit het dorp erbij betrokken. En dat vind ik ook ontzettend belangrijk. Dat je mensen betreft, middenstanders mensen uit het dorp, want dan is het hun ding. Niet, niks van buiten. Gewoon alles wat we nodig hebben, dat hebben we zelf in het dorp rondlopen (+).
Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.	Nou ik heb feitelijk mijn bevrediging dat ik de inspanning heb verricht om tot hier te komen die vind ik terug in het enthousiasme van de vrijwilligere en het scala aan activiteiten waar nu veel ouderen of jongeren op af komen (+).	Dus die lijnen in een dorp, en dat is heel erg belangrijk, dat die kort zijn. Dat de mensen elkaar weten te vinden. Dat zij weten dat dat kan, en dat je daar niet moeilijk over doet (+).
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.		
Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.	Ik heb gelukkig een goeie klusmaat gehad en dat is Adrie (+). Ik vind het heel gaaf dat hij zich inspant voor zulke initiatieven ondanks zijn drukke werkzaamheden in zijn eigen bedrijf (+). Dus ook dat is leuk. Om met elkaar, met verschillende mensen en insteken van eenieder en heel veel ideeën om met zijn allen tot zoiets te komen (+).	En dan ook mensen erbij betrekken zoals 'persoon' die heeft meegedaan met de hele inrichting. Nou 'persoon' zijn pakkie-an. En een ander gaat daar over nadenken. Dus je krijgt allemaal mensen die mee gaan doen en dat gewoon laten gaan. We hebben iemand die houdt alle activiteiten bij. Dat gaat super, dat gaat subliem. Daar moet je je eigen helemaal niet tegen aan bemoeien. En ik ging op de achtergrond over de centen (+). Doordat het zo groeit heb je ook niet een precieze taakverdeling. Iedereen ging op den duur doen wat hij ging doen (+).

Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.	<p>Zo werkt dat in een dorp, dat wilden ze wel gratis doen. En ook andere bedrijven die graag ondersteuning willen geven (+).</p> <p>Nou ja, het zijn allemaal mensen die op dezelfde manier omgaan met elkaar en praten. Binnen Giessenburg is dat natuurlijk heel makkelijk communiceren (+).</p> <p>Dus de flexibiliteit van dat je elkaar kent of op het zelfde niveau praat met elkaar dat maakt het ook extra leuk (+).</p> <p>Het is een prachtig team van vrijwilligers. Dat is belangrijk dat het een mooi en goed team is geworden (+).</p>	... en dat is eigenlijk een club mensen die bij elkaar zitten en wat willen met het dorp (+).

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i2	Tekstfragment uit i8
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.	<p>Dat was al van goh gaat die wel of niet sluiten, het zwembad blijft die voortbestaan. Dus dat waren feitelijk onderwerpen die mij aanspraken, want stel je voor dat de bibliotheek nou echt verdwijnt, dat zou zonde zijn. En wat als het zwembad verdwijnt, waar moeten de kinderen dan zwemmen. Dus voor de voorzieningen wilde ik me wel inzetten. Toen ben ik in gesprek ook met anderen en is er een werkgroep opgezet (+).</p> <p>In de eerste plaats [is het meeste belangrijke] dat de leesvoorziening voor Giessenburg is gebleven voor</p>	<p>Toen bleek eigenlijk, die bibliotheek ging dicht. En toen heb ik op me genomen ho eens even, dit dorp moet gewoon een leespunt houden. Zodat de kinderen en de families en de mensen kunnen lezen (+).</p> <p>Dat (sluiting bibliotheek red.) wilde wij oplossen want wij vonden lezen in zo'n dorp voor kinderen hartstikke belangrijk. Lezen is gewoon belangrijk. Ja, ik houd heel erg van lezen en ik vind lezen belangrijk. Dat is gewoon iets, waarvan ik denk dat moet je niet laten gaan in zo'n dorp (+).</p>

		jong en oud en dat er zeg maar een plaats kwam binnen het dorp wat we de dorpskamer zijn gaan noemen die laagdrempelig is en waar iedereen binnen kan lopen, koffie kan drinken en een praatje kan maken die daar behoefte aan heeft (+).	En dat er steeds meer initiatieven ontstaan voor mensen die de dorpskamer nodig hebben. Dus toch een beetje meer gemeenschapszin. Dat vind ik wel belangrijk (+).
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.	Want er moet gewoon een leesvoorziening blijven, zeker voor kinderen. Lezen is gewoon heel belangrijk voor zowel jeugd als voor ouderen. Dus er moet voldoende aandacht en mogelijkheden zijn om ja. ook boeken te kunnen lezen. Het verrijkt of het verdiept (+).	Ik wil dat gewoon voor het dorp doen. Ik vind gewoon in zo'n dorp moeten (+). Dan ga ik hem (de journalist red.) echt uitnodigen. Ik vind het belangrijk dat hij er iets over schrijft want dat is weer pr. Niks is zo belangrijk als pr. Dat is dan voor het hele dorp, voor de hele regio (+).
Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.		Mijn motivatie is het welzijn van mijn omgeving. Daar is niets mis mee. We hebben een hoog niveau, maar door de verandering in de opstelling van de overheid en je neemt geen initiatieven, dan gebeurt er niets meer op den duur. Dus je moet daar zelf initiatief toe nemen (+). Dat zo iemand komt en die doet zo'n café met gehandicapten, snap je. Dat is toch hartstikke leuk. Of dat je eens iemand ziet en zeg je hee 'persoon' zit je weer koffie te drinken en hij zegt ja ik vind het hier zo gezellig. Dan denk ik nou, die 'persoon', die komt toch hier koffie drinken. Hij zegt ik vind het hier zo gezellig. Dan denk ik ja daar ben je dorpskamer voor. Dat zijn eigenlijk de leuke dingen (+).
Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.		

Het Laarzenpad in Hoornaar

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i5	Tekstfragment uit i10
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.		
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.	Ik ga hem zelf niet gebruiken [als wandelpad], daar zijn mijn knieën te slecht voor. Ik kan wel met de fiets (+/-). Ik vind zulke dingen leuk, daar heb ik tijd voor over. Het is niet iets dat ingewikkeld is en, ja hoe moet ik dat zeggen, het heeft ook een doel en nut. En ik kan het later ook nog bijhouden. Want als de bermen gemaaid moeten worden dan kan ik het ook met de bosmaaier doen (+). Dan ben ik bezig, dat doe ik graag, dat kan ik goed (+).	Ik kan er van genieten [om in de natuur te wandelen] en het is zoals een goed boek. Je geeft ook een goed boek weg aan iemand waarvan je denkt dat vind ik een goed boek en omdat je dat zelf mooi vindt (+).
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.	Nou dan heb je een wisselwerking. En daar hebben wij ook naar gezocht. Dat was ook het idee erachter. Die stelconplaten die blijven dan permanent liggen. Daar was ook iedereen het mee eens. Ook de landeigenaar. Daar is ook overleg over geweest (-).	En met wederzijds begrip, want wat zou het leuk zijn als ook het laatste stukje per fiets zou mogen, maar vanuit de wederzijds begrip dat het een meerwaarde is voor De Zes Molens dat dat alleen bewandeld kan worden. En dat weegt dan niet op tegen een stukje meerwaarde voor de fietsers. En dat, nou ja, daar blinkt vind ik Hoornaar in uit in het wederzijds begrip en de onderlinge tolerantie (-).

		Nou dat is ook weer zo'n gezamenlijk belang van het dorp (-).	
doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	<p>Af en toe ben ik bij de gemeente geweest. Een keer of zes, zeven. Maar dat is niet zo erg. Dat is ook maar een uurtje of anderhalf uurtje (-).</p> <p>Nou ja, ik heb gezegd dat als het aangelegd wordt, dan verleen ik ook weer hand en spandiensten (-).</p> <p>En zoveel onderhoud is het niet om te doen. Want als een keer een plaat verzakt dan haal je ze er uit en je doet er wat zand onder en je legt ze er weer in (+/-).</p>	Tja, niet echt [veel tijd kost het]. Je denkt er aan, je spreekt er over, je belt er over en ik slaap acht uur, ik werk acht uur en dan heb je nog acht uur over. En dan is het maar een portie van die acht uur die gebruikt wordt om zo'n wandelpad te trekken. Het kost meer geduld dan werk (-).
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.		
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.		

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i5	Tekstfragment uit i10
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.	<p>Ik was vooraf niet met alles bekend, dat dit allemaal nodig was. Die vergunningen doen we in overleg hier met de gemeente. Wij hebben de gemeente gevraagd om daar aan mee te werken, want voor ons is dat ook geen dagelijkse kost natuurlijk (-).</p> <p>Zo gaat dat nou eenmaal (de lange procedures, red.). Ik heb daar al zoveel ervaringen mee, dat is ook wel een aantal keren slikken (-).</p> <p>De overleggen met de provincie die gingen altijd via de gemeente (-).</p> <p>Het is wel af en toe slikken, maar dat hoort er bij. Niet alles gaat vanzelf (-).</p> <p>... toen dacht ik dat wil ik wel, maar ik ga geen ingewikkelde dingen doen. Ik ben liever met mijn handen bezig ... (-).</p>	Dus ik werd niet verrast en ik ben er ook niet door teleurgesteld of uit het veld geslagen, van poe poe, zoveel maanden zoveel jaren. Het is voor mij een gegeven. Het zou een verrassing zijn als het zo in een keer klaar was (-).
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaam te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.	Daarnaast zit ik in 30 jaar in het Kascommissie Fokveedag. Ik heb 32 jaren in het bestuur van de volleybalvereniging Velu 70 gezeten. Meer dan 30 jaar in de beheerscommissie en adviesraad van wat eerst Gemeenschapshuis en nu Het Bruisend Hart heet. Voorzitter van stichting Gebouwen Beheer in Giessenlanden. En ik zit vanaf de oprichting in 2013 in de Dorpsraad (-).	Ik houd mij hier bezig met mijn bedrijf ... dat is nu vooral op het organisatorische vlak. Dus ik monteer niet, ik repareer niet, ik verkoop niet, ik regel de hele dag per telefoon en organiseer (-).

Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.		
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.		

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i5	Tekstfragment uit i10
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.	Dat gaat op een gemoedelijke en vriendelijk manier. Maar ja, onze voorzitter van de dorpsraad is ook weer voorzitter van de stichting Vrienden voor de Zes Molens. Dat heb je in een dorp. Dat gaat dan wel makkelijk. Want dat is ook als het Fokveedag is. Dan gaat ook alles over het terrein van de Zes Molens (+).	

Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.	Duizenden auto's, maar dat weten ze en dat spreek je af; geen probleem. Het is een wisselwerking, een win-win situatie (+).	
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.		
Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.		
Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.	Ik heb zo mijn contacten en ik weet precies waar ik zijn moet. Zo houd ik ook nog mijn sociale contacten en blijf onder de mensen. Ook in mijn werk ... had ik sociale contacten en dat is met dit ook zo. Elke dag fiets ik nou met een kruiwagen met twee wielen. Nou iedereen die kent mij. Dat is de man met fiets en de kruiwagen erachter aan en met de motormaaier (+).	<p>Ook in samenspraak met De Zes Molens. Die contacten deed ik. Die overleggen gingen goed en dan spreek ik weer over een dorp. De afstanden zijn dan letterlijk en figuurlijk niet groot. Je weet wie de leidinggevende is, je legt uit dit zijn onze plannen en dit willen we bereiken. Dan duurt zo'n gesprek niet langer dan een kwartier (+).</p> <p>[De overleggen met de verschillende partijen die verlopen zo goed vanwege] het begrip dat je alleen misschien wel sneller gaat, maar samen verder komt (+).</p> <p>Wij waren als aanvrager voor dat fietspad hen geen verantwoording schuldig, maar ik ben ervan overtuigd dat we</p>

			door met die organisaties in gesprek te gaan meer draagvlak hebben. Ja, ik wil de test niet aangaan, dat kan ook niet meer want het overleg is er geweest. En dat tekent wel de maatschappij in Hoornaar. De onderlinge betrokkenheid (+).
--	--	--	--

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i5	Tekstfragment uit i10
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.		
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.		
Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.	<p>Dan kunnen de mensen meerdere rondjes hier lopen, of met de rollator, scootmobiel. Die verbinding is er nu nog niet. Dit is de wens van een deel inwoners. Mensen willen graag rondjes lopen. De oudere, maar ook de jongere met kinderen (+).</p> <p>Ik zag het nut ervan in en ik wil graag het dorp en de kern leefbaar houden. Dat vind ik heel belangrijk. Dat pad draagt straks bij aan de leefbaarheid. Dan kunnen</p>	En dat betekent eigenlijk dat mensen kunnen wandelen en fietsen met een rollator enzovoort en dat ze een keer rond kunnen zonder op de openbare weg te lopen. Ze lopen wel op de openbare weg, maar niet voor auto's. Dus de belevingswaarde voor Hoornaar wordt een beetje positiever. En je wandelt er midden in de natuur. Maar toch over een verharding. Dus mensen met een rollator of een rolstoel die kunnen daar ook wandelen (+).

		<p>mensen, jong en oud, straks gebruik maken om via een korte verbinding bij het zwembad te komen (+).</p> <p>Nou, [ik vind het belangrijk] dat mensen jong en oud een rondje kunnen lopen. En ook naar de winkel toe. Want het is ook een hele belangrijk route naar de winkels toe, een veilige route naar het winkelcentrum. En ook mensen vanaf De Zes Molens, want daar willen we ook een veilige oversteek voor maken (+).</p> <p>Dat zie ik gewoon helemaal zitten en dan ga je daarvoor. Want je doet het ook voor andere mensen, voor je medemens. Voor oudere van de toekomst. Ik ben zelf onderhand ouder maar, er komt ook weer een generatie aan die oud wordt. Een ook voor moeders die met kinderen veilig kunnen lopen naar De Donk (+).</p>	<p>Zo ga ik er ook van uit dat als je zegt ik vind het wandelen in de natuur mooi, met de vogels om je hoofd en alles wat er nog meer te zien en te beleven valt en ook door mensen die dat niet meer wandelend kunnen, die gereden moeten worden. Dat kan dus ook met een rollator of in de rolstoel (+).</p> <p>... en we hebben ook tegen elkaar gezegd, van nou we vinden het nog steeds een mooi plan dus wij blijven er voor gaan. Want het is een toegevoegde waarde voor Hoornaar (+).</p> <p>[Het belang van dit initiatief is de] meerwaarde voor het dorp. Het hele dorp profiteerde, inclusief mezelf want ik hoor ook bij het dorp, voor nu en in de toekomst. ... Het is een blijvende en plezierige voorziening van en voor Hoornaar (+).</p> <p>Dan denk je dat ja, als de mensen van de gesloten afdeling, die vaak al dementeren, dan opgepikt kunnen worden door hun familie en een rondje kunnen lopen in de polder waar ze vaak al bekend zijn, of in rolstoel of wat dan ook geduwd kunnen worden, in alle rust zonder dat ze links of rechts hoeven te kijken of er auto's aan komen. Als je dan ook voor die mensen een pad kan aanleggen dan heb ik het toch goed gedaan (+).</p>
Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.		

De Bloembakkenbrug in Noordeloos

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i7	Tekstfragment uit i15
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.		
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.		Kijk, ik word er niet rijker van en niemand niet dus het is wel een beetje de bedoeling dat mensen het gaan zien natuurlijk (-).
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.		

doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	<p>Nee, nee [het kost me niet veel tijd,] we hebben het uitbesteed. We hebben het besteld via internet. Het was een kwestie dat is een goede bak en dat is een goede bloem en dat kostte niet geen tijd. Nee (-).</p> <p>Nee, [ook verzorgen van een bloembak kost niet veel tijd] absoluut niet. Zoiets vind ik zelf ook gewoon leuk. Ik ben zelf ook een van de verzorgers. Wij wonen zelf ook bij zo'n brug (-).</p> <p>Kijk wij hebben een eigen bedrijf. Dus mijn tijd is redelijk flexibel. En als ik overdag een uurtje mis, dan ga ik 's avonds een uurtje langer door. En dat kun je niet uitdrukken in geld of ja, ik heb er zoveel plezier in dat ik het er wel voor over heb. En je krijgt er ook wel zoveel reacties voor terug. Dat maakt het extra leuk (-).</p>	Dat kost ook niet veel tijd, ja je bent een middagje bezig met opruimen (-).
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.		
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.		

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i7	Tekstfragment uit i15
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.	<p>Er moesten beugels gemaakt worden, speciaal gemaakt. Wij hebben gelukkig een handige smid op het dorp. En die heeft ze speciaal op bestelling gemaakt (-).</p> <p>Want ja, je bent met negen mensen maar dan hoeft niet iedereen verstand te hebben van iets technisch wat dan op zo'n brug gehangen moet worden. Dus wat dat betreft hebben we aan hem overgelaten. Dan hebben we gewoon de rekening betaald. Dan ga je niet met vrijwilligers tobben om daar op een avond met zijn allen aan een brug te hangen (-).</p> <p>Mensen die het leuk vinden [om bloembakken te verzorgen], kunnen het vaak gewoon. Het zijn ook vaak zestigers, dat is ook vaak een voordeel, want die hebben ook tijd (-).</p>	
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaamer te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.	<p>Ja hoor [ik was al bekend met de werkwijze van de gemeente], we hebben een eigen bedrijf. Mijn man zegt ook altijd het valt mee als je in een keer iets voor elkaar krijgt. We houden altijd rekening met tegenslag (-).</p> <p>Nee, nee hoor. Dat [organiseren] viel heel erg mee. Het was een kwestie van de juiste dingen bestellen en dat kwam aan en de hovenier die heeft ze opgehangen (-).</p>	<p>Nee, heel weinig [werk]. Kijk ik hoef alleen maar te regelen dus voor mij sowieso heel weinig. En af en toe moet je ze water geven. Dat regelen is ook niet moeilijk. Dat bestaat uit een mailtje sturen, even bellen of even langsgaan (-).</p> <p>... dus het is eigenlijk een heel makkelijk klusje (-).</p> <p>Nee, nee, het is niet moeilijk. Het organiseren is niet moeilijk en het uitpoten ook niet (-).</p>

Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.	En wat ik ook wel heel leuk vindt. Is als je daar staat, en er komt een vreemde voorbij, dan maak je een praatje. En als hij dan wat zegt over de bak, dat zijn maar kleine dingetjes op een dag, maar het is net zoals als iemand je over de bol aait dan krijg je daar toch wel een prettig gevoel bij (+).	
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.	Het was een beetje zo'n facebookactie, van dat mensen zeggen ik vind het niks en dat andere reageren meteen van ja maar het is toch leuk. En ook van andere mensen die over het dorp fietsen. Dus die was na twee maanden ook om. Dus we hebben er eigenlijk alleen maar altijd positieve reacties op gekregen. En het is nu volgens mij het derde jaar (+). mensen die waarderen dan het initiatief. Dus er komen alleen maar leuke dingen uit (+).	Oh, [de positieve reacties] vind ik wel leuk. Jawel, dan valt het in ieder geval wel op (-). Ik vind het gewoon leuk om te doen. Kijk, dat je een paar reacties krijgt dat is hartstikke leuk, maar dat je zegt daar doe ik het voor, nee dat is het ook niet (-).

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i7	Tekstfragment uit i15
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.	En als je op het dorp komt dan kom je altijd mensen tegen die je kent. Je kan altijd een praatje maken en je voelt je gewoon thuis (+). En ik heb de mensen benaderd die dan ook de verzorging doen. Bij de verzorgers langs geweest om het te vragen. En nadien weer een keer een presentje brengen. Eén keer in het jaar rijd je even langs en dan	

		<p>maak je een praatje en vraag je of het goed gegaan is (+).</p> <p>Ja [vragen of mensen een bloembak willen verzorgen] dat is leuk. Want je vraagt ook iets leuks. ... en eigenlijk ik ken bijna het hele dorp behalve de nieuwkomers dan. Dus je gaat ook heen naar iemand die je kent. En dan heb je gelijk een praatje (+).</p> <p>Dus dan sta je bij die bloemetjes, en dan komen er altijd mensen langs en die stoppen en dan maak je een praatje. En leuk. En van wie heeft dat bedacht (+).</p> <p>Het sociale gebeuren ontstaat er ook een beetje door. Wij hebben heel veel van die smalle bruggetjes. Er zijn er drie wat breder, van die loopbruggetjes. Dus dan kom je elkaar tegen, je maakt een praatje. Iemand kijkt naar de bloemetjes en maakt een praatje. Dus dat is ook nog een bijdrage aan het hele gebeuren (+).</p>	
Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.		
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.	En het is gewoon prettig leven. Het is gewoon een mooie gemeenschap. Het is denk ik heel waardevol dat je een onderdeelje bent van zo'n prettige gemeenschap (+).	

Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.		
Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.	<p>En het mooie is dat nu vanaf mei tot oktober zo'n beetje, door ons de bakken gehangen worden en ook weer opgeruimd. Maar de rest van het jaren hoeven wij er niet naar om te kijken, want dan worden de bloemen water gegeven en verzorgd door mensen uit de buurt (+).</p> <p>Die afweging is wel eens lastig. Dat is ook met andere dingen zo. En met die bloembakken hebben wij het gewoon in het dorpsberaad besproken. En we hebben altijd zo iets, we doen het met zijn allen of we doen het niet. Of we staan er met zijn allen achter of we doen het niet (+).</p> <p>[De samenwerking] die is goed. Ja, gewoon als Noordelozers onder elkaar. Maar er is niet een bepaalde hiërarchie of zo, van jij bent pietje, jantje en jij kan niet zoveel. Nee, als je ook iemand vraagt bij ons in het dorp dan zal niemand snel nee zeggen. Er zijn altijd heel veel mensen die van alles doen. Dat komt altijd goed, dat is wel prettig (+).</p> <p>En dat je met elkaar er ook de lol van hebt. Je drinkt met elkaar wat. Het is toch een beetje een sociaal gebeuren. De een gaat naar het voetbal en die vindt het daar leuk en wij zijn met een stel aan het klussen</p>	Dat zijn oudere mensen [met wie ik dit samen opruim]. Die al met pensioen zijn of gestopt zijn met werken. En een man die iets ouder is dan ik. Ik denk dat hij een jaar of veertig is en die is dan ook op vrijdags vrij. Die ken ik wel goed. In zo'n dorp ken je bijna wel iedereen. ... de meeste mensen op het dorp ken je wel en ik ben ook best een dorpsfiguur dus de meeste mensen die ken ik wel. En ja, na dertig jaar hier wonen weet je wel wie wie is (+).

		<p>en dat vinden wij op dat moment dan leuk. En je hebt dan ook nog een positief resultaat doordat je daar ook later tegen aan kan kijken doordat die bloembakken lekker mooi zijn. Je krijgt er ook complimentjes over. Het geeft je gewoon een positief gevoel (+).</p> <p>Dat we met een groep, door middel van een redelijk eenvoudig initiatief, een idee. Dat we toch een aantal mensen op de been hebben gebracht die met elkaar vrijwillig ook een steentje bijdragen aan het mooie van het dorp. Dat ze ook op vrijwillige basis en met de groep zeg maar die het allemaal leuk vinden zoiets kunnen doen (+).</p>	
--	--	---	--

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i7	Tekstfragment uit i15
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.		
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.		

Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.		
Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.	<p>Op zich zien de bruggen waar ze aan hangen zonder bloemen er ook al mooi uit. Het was meer het idee, je gaat eens ergens anders kijken. Op plaatsen waar wat aangekleed wordt en degene die dat idee had, die dacht dat een bloembak wel een leuk idee was. En kunnen we er het dorp wat fraaiër mee maken. En op zich is dat het ook gewoon. Het ziet er heel fleurig uit (+).</p> <p>Euh, omdat wij denk ik allemaal een beetje dezelfde gedachte hebben dat je iets voor het dorp wilt doen. En dan kom je bij elkaar en dan heb je hetzelfde gevoel erbij. Je doet het niet voor jezelf. Je doet het voor je dorp (+).</p> <p>Dus bijdragen aan het mooie van het dorp waar we dan met zijn allen plezier van hebben. Dat vind ik een van de leukste onderdelen ervan (+).</p> <p>Ik ben echt gewoon heel erg trots op ons dorp. Dat het een mooi dorp is en dat je het ook zo wil houden. Ook voor je kinderen. ... Dus dat het over twintig jaar ook nog zo is (+).</p>	<p>Een beetje het opfleuren en opvrolijken van het dorpsaangezicht, een beetje ja, het zijn mooie bruggen dus zo een beetje opvrolijken. En daarentegen vinden mensen het ook mooi. Kijk ze moeten nog wel een beetje groeien, maar als ze zo meteen gaan bloeien dan hangen ze straks over de rand vol (+).</p> <p>Maar zelf ook, als ik nou in andere steden kom dan denk ik ook wel eens van hier hangen ook van die mooie bloembakken (+).</p>

De Speeltuin in Arkel

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i13	Tekstfragment uit i14
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.	Ja, (ik blijf in de speeltuincommissie) voorlopig wel. Ja hoor. Zo lang mijn kinderen gebruik maken van de speeltuin, zal ik maar eventjes zeggen, is het wel leuk om daar aan deel te nemen. En als ik hier blijf wonen ook. Dus zo ziet het er wel naar uit (+). Dus ik denk eerlijk gezegd dat ik dat het belangrijkste vind, dus dat we dadelijk een nieuwe mooie speeltuin hebben waar iedereen blij mee is (+).	Het ging bijvoorbeeld om een rioolbuis wat dan als speelobject voor kinderen wordt uitgelegd. Ja, dat kan grappig zijn voor kinderen, maar als ouders kijk je daar een beetje doorheen. ... Dus die kinderen die waren helemaal blij, dus toen hadden wij zoiets, dat is eigenlijk erg (+).
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.		
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.		
doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het	Eeuhm, ja best wel (veel tijd in gestopt, red.) ja (+).	Nou nee, eigenlijk niet nee (het kostte me geen tijd, red.). Op het moment dat je met Koningsdag de spelletjes gaat doen en de aanmeldingen binnen krijgt dan ben je veel heen en weer

	resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	En dat kost een hoop tijd, daar moet je wel veel tijd in steken om dat te organiseren ja (+).	aan het mailen. En groepjes maken is op zich wel wat werk maar wij vinden het eigenlijk leuk genoeg om het te doen (-).
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.		
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.		Ja, (stiekem kostte het ook, red.) een beetje geld, want je gaat niet alle bonnetjes indienen als je iets koopt. Dat vinden we dan zonde om van de pot af te halen. Dus op zich ja dat is niet heel veel geld ...

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i13	Tekstfragment uit i14
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.	Anders zouden we een vergunning moeten aanvragen en daar hebben we niet zoveel trek in. Dan ga je hele processen in met administratieve rompslomp en dergelijke (-). Nou, gezien de hoeveelheid tijd die je al in dit gebeuren stak, en als je dan ook nog tijd moet stoppen	Dat er dan ingewikkeldere vergunningen voor aangevraagd moeten worden. Bijvoorbeeld dat je verplicht bent de straat af te sluiten of mensen te laten rondlopen die het verkeer gaan leiden. En tot honderd was dat wel iets milder (-). Nou, nee (competenties zijn niet echt nodig, red.). Als je een beetje handig bent met de computer of met groepjes maken

		<p>in het aanvragen van die vergunning en eventueel overleggen met brandweer en dat soort zaken, nee daar hadden we niet zoveel trek in (-).</p> <p>En vanuit mijn werk weet ik wel een beetje hoe het werkt bij de gemeente. Dus ik heb wel vaker bij de gemeente om de tafel gezeten. En ook kom je dan in het politieke spel terecht met budgetten en zo. Ik weet wel een beetje hoe dat werkt (-).</p>	<p>met spelletjes en dingetjes uitprinten. Of mailtjes formulieren is ook wel handig (-).</p>
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaam te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.	<p>Die (twee anderen) trekken de kar voornamelijk en wij verlenen de hand- en spandiensten. Kijk en dan heb je het over spulletjes verzamelen, spelletjes regelen dus goed, je moet een skippybal kopen, je moet verkleedkleren kopen, het terrein inrichten voor die dag. Ja, wat hebben we nog meer gedaan, van alles (-).</p> <p>Nee, Nee, Nee, ik zou niet weten wat (voor vaardigheden je nodig zou moeten hebben, red.). Nee, je moet wel een beetje sociaal vaardig zijn, zal ik maar zeggen. En het is wel handig als je een hoop mensen kent (-).</p>	
Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.		
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering	(Ik merk dat de activiteiten gewaardeerd worden aan, red.) veel enthousiaste reacties. We communiceren	En ook in de buurt waren ze het nog niet helemaal eens met onze nieuwe manier van speeltuinindeling. Dus dat hield een beetje op, want wij hadden zoiets van we willen het niet

	te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.	<p>veel via facebook en ja goed, de mensen die je spreekt op straat en zo hoor je dat. Ja, dat is leuk natuurlijk (+).</p> <p>Ja, in eerste instantie was het puur geld bij elkaar krijgen om die speeltuin netjes te houden en te onderhouden. Maar eigenlijk, ja de festiviteiten die we organiseren, die worden enorm gewaardeerd (+).</p> <p>Want ja, je functioneert als een soort spreekbuis naar de omwonenden en ja je komt met plannen, maar niet iedereen is het eens met de plannen. Je krijgt ook wel kritiek. Dat is ook wel interessant, zeg maar. ... Sommigen gingen wel heel ver. Die waren behoorlijk pist, om het zo maar eventjes te zeggen (+).</p>	<p>doorduwen. We willen ook wel mensen uitleggen waarom, en wat het precies inhoud (+).</p> <p>Die gesprekken (met de gemeente, red.) gingen wel goed, maar de mensen in de buurt vonden onze plannen niet zo heel leuk (-).</p>
--	---	--	--

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i13	Tekstfragment uit i14
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.	(de samenwerking ging, red.) goed, ja wat kan ik daar over zeggen. We komen denk ik eens in de twee a drie maanden bij elkaar denk ik. Dat is afhankelijk van of we dicht op een activiteit zitten, want dan intensiever het wat (+).	<p>Kijk, de sfeer is heel open maar er zijn ook dingen die we niet leuk vinden en dan spreken we elkaar daar op aan. Wij vinden het belangrijk dat de dingen die wij bespreken en bijvoorbeeld geen goed idee vinden in die speeltuin dat je dan niet via een andere route te horen krijgt dat iemand in de commissie daar het eigenlijk niet mee eens was (+/-).</p> <p>Dat je met verschillende mensen uit het dorp met elkaar zit en het toch doet (+).</p>
Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit		

	burgerinitiatief een ander te helpen.		
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.	Maar goed, voor mij is het persoonlijk een motivatie geweest om in die commissie te gaan om mensen te leren kennen. Want het speelde toevallig net toen ik hier kwam wonen. Dus dat is dan wel een leuke manier om mensen te leren kennen (+).	
Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.	Zo'n idee ontstaat dan brainstormend. We komen dan bij elkaar. ... Er zit een lerares, die is lid van de commissie. Die heeft ook via school nog wel eens wat leuke ideeën. Dus zo op die manier, al pratende, kom je tot nieuwe ideeën. En sommige ideeën die zijn erg succesvol (+).	Zo hebben we in de commissie overal wel iemand voor, ongemerkt. Ongemerkt zijn een klein beetje de rollen al verdeeld. Heel vanzelf is dat gebeurd eigenlijk (+).
Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.	Je doet hier je boodschappen op het dorp. Dus die mensen (de lokale middenstand, red.) die ken je inmiddels wel. En die zijn meestal ook wel genegen om mee te werken. De lokale supermarkt die zegt van joh, neem wat pakken drinken mee of wat flessen aanmaaksiroop. Ja dan krijgen we dat gewoon, of we krijgen het tegen inkoopprijs (+). Er mag best iemand bijkomen, maar ik hoef er niet zomaar iedereen bij te hebben. Het moet wel een beetje matchen met de groep. Want ja, als je een dwarsligger erbij hebt ineens, die nou ja, het moet wel een beetje binnen de groep passen (+).	

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i13	Tekstfragment uit i14
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.	Ja, goed en daarnaast dan het hele sociale gebeuren. Dat we iets voor de omwonende en inwoners van Arkel iets kunnen organiseren (+).	Je krijgt er ook wel veel voor terug. De kinderen vinden het leuk, ja. Sowieso is het wel leuk als er in het dorp wat georganiseerd wordt voor kinderen. Vaak trekken mensen weg op Koningsdag omdat er hier niets is. Het is eigenlijk heel leuk als je met mensen in het dorp en uit de buurt onderling wat kan doen. Dus op zich staan wij hier dan ook leuk op de rommelmarkt en anders dan gaan ze naar Gorinchem. En het is leuk als je in je eigen dorp wat leven brengt (+).
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.		Ik denk ook dat we dus bijna niet kunnen stoppen met het organiseren van deze activiteiten. Ik denk dat mensen er op rekenen dat zo'n Halloweenavond en zo'n Koningsdagspelletjesochtend op zijn minst door gaat (+).
Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.		Het is leuk dat er in het dorp wat georganiseerd wordt. Het wordt dan extra leuk. Het is leuk om de speeltuin te behouden en het is ook leuk de kinderen wat extra activiteiten te bieden (+). Ja, (een mooi moment is, red.) eigenlijk op zo'n Halloweenavond en Koningsdag. Dat je al die kinderen aan ziet komen. En dat heeft eigenlijk helemaal niets met de speeltuin te maken maar dat is dan toevallig (+).
Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.		

De Steiger in Giessen-Oudekerk

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i4
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.	
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.	
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.	Er hebben voor dit initiatief of ontwerp geen afwegingen gemaakt hoeven te worden om omwonenden tegemoet te komen. We hebben het wel over licht gehad. Er zijn twee omwonenden. En die vroegen ons komt er licht. En wij vroegen wat wil je (-).
doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het	Ja (het kostte mij veel tijd red.) uiteindelijk zijn we er ruim 2 jaar mee bezig geweest. Maar dat komt vooral vanwege de financiële afwikkeling (+).

	resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	Dus in eerste instantie stop je er vooral tijd in. Bij elkaar stop je er relatief veel tijd in (+). Op het moment dat wij de steiger wilde opknappen en de gemeente zoiets had en ons uitdaagde om er een nieuw plan voor te bedenken. Dat gaf wel positieve energie. Dat vond ik ook super. Ik vind het prima om tijd en energie ergens in te stoppen maar het moet niet zo zijn dat het is als trekken aan een dood paard (-).
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.	Ook een stukje eigen bijdrage voor werkzaamheden door mensen vanuit het dorp en zo hebben we de prijs wat naar beneden weten te drukken (+).
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.	

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i4
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.	In eerste instantie hebben wij er vooral tijd in gestopt en uiteindelijk ook zelfwerkzaamheden verricht. Maar wij zijn geen tuinarchitecten of groenvoorzieningsbedrijf. Dus om straatwerk te doen, dat is niet mijn tak van sport. We hebben een tuinarchitect ingeschakeld en ook een aannemer en die heeft weer een paar onderaannemers ingeschakeld. Het enige dat wij wilden is dat ze allemaal uit het dorp zouden komen.

		<p>We moesten wel een aantal dingen laten uitvoeren omdat wij niet alles zelf konden. Zoals het straten. Ook hebben we de houtwerken banken laten maken, zodat ze passend zijn in het beeld van het dorp. Om dat soort dingen te maken moet je wel heel handig zijn.</p> <p>Het was ook niet dat er bijzondere vaardigheden nodig waren. We moesten straatwerk opruimen, groen eruit halen, afvoeren van grond. En daar hoef je je niet heel veel voor te ontwikkelen (-).</p>
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaam te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.	<p>Ik ben redelijk actief in het dorp sinds ik weer terug ben. De dingen die er georganiseerd worden. Ik ben in eerste instantie bij de buurtvereniging gegaan. Daar ben ik op een gegeven moment voorzitter van geworden (-).</p> <p>Voor wat betreft het organiseren zijn we een aantal zaterdagen bijeen gekomen om te bespreken hoe het aan te pakken. ... Voor de rest is het regelmatig overleggen of we zo goed gaan (-).</p>
Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.	<p>De officiële opening is geweest. ... Bij de opening hebben wij burgemeester en wethouder uitgenodigd. De wethouder heeft het geopend door op de steiger te klimmen en het doek van het bord af te halen. En er zijn mensen uitgenodigd en er was een hapje en een drankje. Het was alleen heel erg koud en slecht weer. Dus we hebben gezegd we doen nog een keer een feestelijke opening. Daar zijn we nu voor aan het folderen. Dan kan iedereen aanschuiven voor een biertje en een bitterbal en is het gewoon een paar uurtjes prima (+/-).</p> <p>Bij die officiële opening stond ik naast de wethouder (+/-).</p>
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.	

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i4
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.	<p>We hebben bewust gekozen om niet heel veel mensen te vragen. Anders sta je met zeventien man over een schep heen te hangen en drie zijn aan het werk. Dus met een beperkte kleine club gaan we aan de slag. Dan dat hebben we ook gedaan (-).</p> <p>Het meest belangrijk vond ik dat we het met elkaar en vanuit het dorp hebben gedaan. Dat mensen het idee hebben het is een stukje van mij (+).</p>
Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.	
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.	
Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.	
Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de	En het zijn vaak mensen uit het dorp dus het is een kwestie van bellen. We kennen elkaar persoonlijk dus het is een kwestie van bellen. Het is maar een klein dorp. Het is ons kent ons (+).

	omgang met de overige aanwezigen.	(De samenwerking verliep, red.) perfect want mensen gaven zelf aan dat ze wilde komen helpen. Soepel en makkelijk. Een kwestie van even vragen. Dan zeiden ze zeg maar wat ik moet doen. Ook ontstonden er initiatieven. Mensen kwamen zaterdag tussen de middag een pan erwtensoep en een broodje brengen. En een ander kwam een biertje brengen. Dat hoort er ook bij (+).
--	-----------------------------------	--

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i4
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.	<p>Het heeft een dorpsfunctie, dat is belangrijk. Ik vind het belangrijk dat daar mensen naar toe gaan en het fijn vinden er bijeen te komen. Het is ook openbaar. Voorheen zat het verborgen achter wat struiken (+).</p> <p>En als je bij ons door het dorp fietst dan is dat langs het water, maar dat is slecht zichtbaar omdat het is volgebouwd met huizen. Het is prachtig zicht als je over de Giessen kunt kijken. En het is leuk als mensen daar van kunnen genieten en er gebruik van kunnen maken. We hebben het nu helemaal open getrokken en nu is het echt een plek van hé dat is leuk, daar kan ik wel even gaan zitten (+).</p> <p>Ik vind het belangrijk dat ook mensen van buitenaf hier van kunnen genieten. Ik ben hier opgegroeid, we wonen in een prachtige omgeving en kijk met veel plezier om mee heen. Ik vind het leuk om dat te delen met anderen (+).</p>
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.	
Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.	Nou, het is niet zozeer wat ik daar mee wil bereiken, maar wat we daar met elkaar willen bereiken. Met de plek die we daar hebben. Wat wij daar graag zouden zien is dat mensen zich daar thuis voelen en dat ze denken het is een plek van ons en het leuke is dat je daar met elkaar als bewoners iets gaat doen en dan denken ze het is van mij (+).

Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.	
------------	---	--

De Sportkooi in Schelluinen

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i6
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.	
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.	Nee, en mijn dochters [maken ook geen gebruik van die sportkooi] Dus ik heb er geen eigen belang bij.
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief	

	zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.	
doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	Het maken van het ontwerp, dat was gewoon mijn werk. Dus dat tel ik niet. En achteraf denk ik wel eens, we hebben het te weinig gedaan. De buurt had er meer bij betrokken moeten worden (-).
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer vooral belangrijk om het resultaat te behalen.	
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.	

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i6
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.	De basis [van het ontwerp] heb ik zelf gedaan, omdat het mijn beroep is. Dat is een fatsoenlijk veld, omdat ik dat beroepsmatig zo wel vaker inlever. ... Dus die [sponsor] wilde het groter en anders. ... Dus anders dan wij bedacht hadden. Hij dacht dat dat minder overlast zou geven. Achteraf helemaal fout (-).
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaamer te worden in de sociale en/of organisatorische vaardigheden.	De meeste tijd ging denk ik zitten in het vinden van sponsors. Brieven schrijven, bellen, gesprekken voeren met sponsors. Dat vond ik wel leuk hoor (-). En de gesprekken op het gemeentehuis heb ik samen gedaan met een ander. ... Dat was niet nieuw. Kijk, vanuit mijn werk heb ik veel te maken met gemeentes, architecten, en dat soort zaken te maken. Dus dan weet je dat dingen lang kunnen lopen (-).
Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.	Dat leidde dus tot overlast. De buurt ervaaarde het als overlast. ... Daar is de boel besproken, zo goed en zo kwaad als het kon. En nu wordt het door een deel van de buurt nog steeds als problematisch ervaren, want ze horen spelende kinderen en de bal tegen het hek gaan (-).
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of	Oh, dat vind ik wel leuk [als het lukt een sponsor te vinden die een financiële bijdrage wil leveren]. Het is niet zo van jippie ik ga een ronde dansje doen. Maar het is wel even, van nou jongens dat hebben we weer een stapje dichters het doel gebracht (-). We hebben zelfs een grote opening gehad met de wethouder er bij. En al die kinderen, en een ballonnenwedstrijd. Dus we hebben wel ons best gedaan om er iets leuk van te maken. ... Het enige dat ik toen gedaan heb is een toespraakje gehouden, en een gesprek gehad met de wethouder (+/-).

	organisatorische vaardigheden.	Kinderen bedreigd, ballen lek gestoken. Dus ... het hele spul laten verhogen en netten er overheen zodat de ballen er in blijven (-).
--	--------------------------------	---

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i6
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.	
Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.	
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.	
Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door	

	anderen aangevuld te worden.	
Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.	Die samenwerking was matig. Vooral toen er problemen kwamen. Dus achteraf. Toen waren degene waar ik het mee gedaan had niet thuis. Zo van het staat er, we hebben ons doel bereikt en klaar (-). Dus er was een samenwerking, maar aan het eind was die weg en heb ik het met een ander opgepakt. Het was een normale samenwerking (-).

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i6
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.	
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.	
Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen	Het meest belangrijke vond ik dat wij konden voldoen aan de wensen van de jongeren. Dat die weer fatsoenlijk konden voetballen, basketballen. Spelen op een droog terrein... Ze hadden wel een trapveldje, maar dat was, ja het werd alleen gemaaid. En het veld was gewoon maar een paar maanden per jaar te bespelen door de kuilen en als het veel geregend had, nou, stond het gewoon een tijd blank (+).

	zonder direct eigen belang.	Op dat soort momenten dan denk je had ik het maar niet gedaan. Maar ja, als je dan weer ziet dat er volop gebruik van gemaakt wordt en dat de jongeren er wel blij mee zijn. En daar heb je het eigenlijk voor gedaan (+).
Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.	

Het Wilgenpad in Noordeloos

Realiseren van een persoonlijk en tastbaar voordeel

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i1	Tekstfragment uit i11
persoonlijk probleem oplossen	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat een persoonlijk probleem (of een probleem voor de familie) oplost.	Kijk het is niet een probleem als ze weggaan. Ze zouden weg kunnen, maar het is wel ontzettend jammer als zulke oude wilgen, zoiets dat zo mooi is, weg zou gaan. En aan de andere kant heeft het voor hier ook nog een stukje bescherming tegen de inkijk, dus een beetje privacy. Maar dat is niet het voornaamste reden. De voornaamste reden is het behoud van de bomen (+/-).	
persoonlijk nut	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het eindresultaat persoonlijk (of voor de familie) van nut is.	Wij komen er dagelijks langs, er zijn hele oude bij. Dat zou punt één een groot verlies zijn voor Noordeloos om dergelijk mooie bomen te rooien (+). Het is voor mij genieten om die prachtige bomen te zien. En er zaten een aantal gaten in de rij en die	

		<p>hebben we dan aangeplant door wilgentakken in de grond te stoppen (+).</p> <p>Dat vind ik wel leuk, zo'n compliment dat je krijgt. En nou ja, maar mij gaat het erom dat de bomen behouden blijven. Dat is het aller voornaamste. Maar als mensen positief reageren dan is dat wel leuk (+).</p>	
toe-eigenen	Voor de initiatiefnemer van dit burgerinitiatief zijn de belangen van anderen van ondergeschikte betekenis.	Nee, niets van gehoord (van mensen die de wilgen wel verwijderd wilden hebben, red.) We hebben aandacht er aan besteed in een lokale krant en de reacties van mensen uit het dorp die waren positief geweest.	
doelmatige inzet van tijd	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat het resultaat wordt behaald in een zo kort mogelijke tijd.	<p>Nee hoor [het kost niet veel tijd], ja de eerste keer heb je de voorbereidingen en de gesprekken gehad met de gemeente en de natuurorganisatie (-).</p> <p>.....het is geen last (-).</p> <p>Nee, het heeft weinig energie gekost (-).</p>	<p>Nee helemaal niet [veel tijd ben ik eraan kwijt]. Een paar keer per jaar loop ik een uurtje langs al die knotwilgen heen en ik pak een stukje touw en ik bos ze op (-).</p> <p>Dus al met al, dus buiten die zaterdag dat wij het met elkaar doen, is dat de tijd die ik eraan besteed. Dus het is hooguit een uur of tien per jaar, zeg maar (-).</p> <p>Ja, en ik loop nog af een toe langs als ik denk er moeten weer een paar takjes af. Dan haal ik die er even af. Dat is weinig of geen moeite (-).</p>
doelmatige inzet van sociale contacten / A5	Voor dit burgerinitiatief zijn de interacties met anderen voor de initiatiefnemer		

	vooral belangrijk om het resultaat te behalen.		
doelmatige inzet van middelen / A6	Het is voor de initiatiefnemer belangrijk dat de beoogde opbrengst dat door het burgerinitiatief wordt verkregen hoger is dan zijn inzet.		

Competent willen voelen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i1	Tekstfragment uit i11
Kennis	De initiatiefnemer verwacht zich nieuwe kennis eigen te maken over het onderwerp of de situatie.	<p>... het is een kwestie van zagen, dus als je weet hoe je moet zagen dan kan er weinig verkeerd gaan (-).</p> <p>Nee [het was niet moeilijk], iedereen pakte een zaag en begon gewoon (-).</p> <p>Ik was de takker en was aan het ordenen gegaan. Je pakt ze beet, trok ze weg en legt ze aan de kant en de ander kon weer verder. Dat ging heel vlot (-).</p>	<p>... ik heb het betreffende gereedschap allemaal. Dat komt doordat ik zelf ook nog in het bezit ben van een stuk griend (-).</p> <p>Want je moet met de draad van het hout meezagen en de ketting die draait rond, en dat die het hout glad afzaagt. En als je dat van beneden af aan doet dan trek je hem juist open.</p> <p>Nee, helemaal niet [moeilijk]. ... Ik heb mijn hele leven in mijn vrije tijd zo bezig geweest dus dan is het niet moeilijk (-).</p> <p>Ik ben dat [zagen] zo gewend dat ik dat zonder nadenken doe (-).</p>
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht zich bekwaamer te worden in de sociale en/of	Wij organiseren het en op het moment dat er geknot moet worden dan stuur ik een mailtje naar de leden van de buurtvereniging (-).	

	organisatorische vaardigheden.	Nee [het is niet moeilijk om het knotten georganiseerd te krijgen], ik heb voor mijn werk ook veel moeten organiseren dus dat gaat wel (-).	
Kennis	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte kennis over het onderwerp of de situatie.		
Vaardigheden	De initiatiefnemer verwacht een positieve waardering te krijgen van anderen over zijn ingebrachte sociale en of organisatorische vaardigheden.		

Willen aansluiten bij een sociale groep

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i1	Tekstfragment uit i11
Samen	De initiatiefnemer vindt het prettig in dit burgerinitiatief samen met anderen tijd door te brengen.		Dat is gewoon een hele leuke, gezellige dag met elkaar. ... Er wordt heel leuk met elkaar samengewerkt en het gaat vanzelf (+).

Helpen	De initiatiefnemer vindt het prettig om met dit burgerinitiatief een ander te helpen.	Je ziet toch ook weer op een andere manier talenten van mensen. Ook van mensen waar je normaal gesproken niet zo mee spreekt of mensen waarvan je weet dat zij het moeilijk vinden om contacten te maken met anderen. Het is dan ontzettend leuk en mooi dat zo iemand daar toch van geniet en daarbij hebt weten te betrekken (+/-).	Nou de mensen die zitten daar heerlijk in de schaduw van deze bomen. Dat vonden ze zelf dus heel fijn. Nou ja, dan vind ik het heel fijn dat ik ze op die manier kan helpen (+).
Betrokkenheid	De initiatiefnemer vindt het prettig om in dit burgerinitiatief opgenomen te worden door de groep.		
Complementair	De initiatiefnemer vindt het prettig om bij dit burgerinitiatief anderen aan te vullen of door anderen aangevuld te worden.	Hoe mooi dat het is, hoe actief dat mensen zich inzetten om Noordeloos mooi te houden. Dat is echt genieten. Dan maakt het niet uit of je rijk bent of arm, of je gelovig bent of niet. Of wat dan ook, jong en oud men weet elkaar te vinden en veel voor elkaar te krijgen. Dat vind ik prachtig dat dat kan gebeuren (+).	
Saamhorigheid	De initiatiefnemer krijgt een goed gevoel van de omgang met de overige aanwezigen.	<p>en we hebben er een gezellige dag van gemaakt. Hier 's ochtends om 9 uur begonnen met koffie en uitleg gekregen van die mevrouw van die organisatie. En een uur later zijn we gaan knotten, we hebben met elkaar geluncht het was een prachtig mooie dag (+).</p> <p>Het was gewoon gezellig. ... Dus wat dat betreft, het was gewoon een heel gezellige dag (+).</p>	<p>Een van de buurtbewoonsters die zorgt voor de koffie. Dus is nog een gezellige zaterdag ook (+).</p> <p>[Die samenwerking ging] heel goed. Dat is gewoon iets, de samenwerking in een kleine gemeenschap. Wij kennen elkaar allemaal. Ik ken hier, nou ik kan gerust zeggen ik ben geboren en getogen in Noordeloos, ik ken heel Noordeloos. ... Dus het is ook heel makkelijk om elkaar aan te spreken (+).</p>

		Ze genoten er allemaal van. ... Iedereen was enthousiast en dat enthousiasme is gebleven. ... Als je het daar later nog eens over had dan was het weer genieten met elkaar van hoe gezellig dat het was. We hebben gewoon een leuke dag met elkaar gehad. Het was gewoon een ontspannend gebeuren (+).	Maar op het moment dat je daar mee bezig bent, en het is met de hele club en het is leuk geweest met elkaar, dan denk ik kijk daar doe ik het voor. Je doet het met elkaar en voor de gemeenschap ... (+).
--	--	--	--

Principieel goede dingen willen doen

Topic / code	Topic speelt een rol indien:	Tekstfragment uit i1	Tekstfragment uit i11
Idealen verwezenlijken	De initiatiefnemer draagt met het burgerinitiatief bij aan de inrichting van de ideale samenleving zoals hij die ziet.	Je kunt je dan gewoon niet voorstellen dat mensen niet eens onderscheid kennen tussen een meesje of een mus (+).	<p>En al die knotwilgen, hier in de Alblasserwaard dat is toch een uniek gezicht zeg maar. En dat was hier ook. Langs die sloot staat die hele rij wilgen Er nesten allerlei andere vogels in, en ook als je alles rondom de huizen kaal maakt, dan heb je op eind geen enkele vogel meer over (+).</p> <p>Nou, [ik wil bereiken] dat ze gewoon blijven staan. Wij zijn erg gesteld op de natuur en wij vinden dat heel belangrijk. Er broeden bijvoorbeeld eenden in die zwemmen dan later met de eendjes in de sloot. Nou en landelijk wordt er ook wel over gesproken dat er zo weinig jonge eendjes overblijven (+).</p> <p>Nou, dat de natuur behouden wordt, dat vind ik het belangrijkste. Stel dat in de hele waard geen knotwilgen meer staan en de hele natuur wordt ook allemaal vernield, nou dan zouden we toch een kale boel krijgen. Dus vandaar, dat is gewoon van belang (+)</p> <p>Ik doe het puur voor de natuur en voor mijn medemens (+).</p>

			En als we toen niet het initiatief hadden genomen dan hadden er nu geen knotwilgen gestaan. Dan was het een kale boel geweest daar. Dus dat is het eigenlijk (+).
Burgerplicht	De initiatiefnemer helpt met het burgerinitiatief de eigen straat, buurt of kern.		
Humanistisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor het welzijn van anderen mensen zonder direct eigen belang.	En zo met elkaar en dat je zo'n mevrouw erbij weet te betrekken die contact maken niet zo makkelijk vindt (+/-).	
Esthetisch	De initiatiefnemer zorgt met het burgerinitiatief voor esthetische waarden, zonder direct eigen belang.	Maar goed, ik vind het ook van belang om me voor een stukje natuur in te zetten. Ik vind het prachtige bomen. Sommige zijn oud en al zo ver doorgesleten dat er stukken uit zijn. Daar kijk je zo in. De figuren die de bomen dan vormen dat is echt schitterend gewoon. Dat moeten we behouden. Ons nageslacht moet daar ook van kunnen genieten (+).	Maar over de esthetische waarden maak ik me niet zo druk (-).